ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 72/18/2015
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ
2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 21 ވަނަ ޖަލްސާ
25 ނޮވެންބަރު 2015
(ބުދަ ދުވަސް)
ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 09:01
ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 14:25

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޢަބްދުاله މަސީޙް މުޙައްމަދު)
1. ދުޢާ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
بسم هلا ال ر حمن ال ر حيم، الحمد هل وال ص الة وال س الم على رسول هلا وعلى آله وصحبه ومن وااله. މަޖިލިސް
ފެށުނީ.
2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 22 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.
3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާން ކުރު ން .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 3، ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން.
-3.1 އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ.21/3/2015/
4. ރި ޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 4، ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.
-4.1 މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 10:00 ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ
ކޮޓަރި 1.
1

-4.2 މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 5.1 ގައިވާ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުމަށް ފަހު، ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ ބިލުގެ މަރުޙަލާތައް އެއް މަރުޙަލާއާ ވިދިގެން
އަނެއް މަރުޙަލާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ޓަކައި ވޯޓަކަށް ދަންނަވައިލާނަން.
5. މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފްކުރަންޖެހޭ ބިލު .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 5، މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފްކުރަންޖެހޭ ބިލު.
-5.1 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު
ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން.
ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު. ކުރިންވެސް ދަންނަވާލި
ފަދައިން، ދެންމެ ފުރަތަމަ ކިޔުން މި އިއްވި، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް
އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ބިލުގެ
މަރުޙަލާތައް، އެއް މަރުޙަލާއާ ވިދިގެން އަނެއް މަރުޙަލާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ޓަކައި އެ ބިލުގެ އިބްތިދާޢީ ބަހުސް
މިއަދުގެ މި ޖަލްސާގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސް، ބަހުސް ނިމުމުން ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފެނޭތޯ ވޯޓަށް އަހައި ، ބިލު
ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ ނަމަ ، އެ ބިލު ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް. މި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން.
ބަހުސަކާ ނުލައި މިކަން އޮންނާނީ. ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިދާރީ މޭޒުގައި ދަންނަވަން. މި
ފުރުޞަތުގައި ކޮމިޓީތަކަށް އައި ބައެއް ބަދަލުތައް ދަންނަވައިލާނަން. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތައްކާ ބެހޭ
ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން އެދިވަޑައިގެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ
ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވޭ. އެ ލިޔުން ލިބުމުން، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާ އްދާގެ (ހ)
ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުންނަށް އެކަން ވާނީ
އެސް.އެމް.އެސްއަކުން 23 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އަންގާފަ. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެކަން އެގޮތަށް އިޢުލާންކުރަން. އާއްމު ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ
ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަރުޒޫގުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރު ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން އެދިވަޑައިގެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވޭ.
އެ ލިޔުން ލިބުމުން، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ
2

ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުންނަށް އެކަން ވާނީ އެސް.އެމް.އެސްއަކުން 24 ނޮވެންބަރު 2015
ގައި އަންގާފަ. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން
އެކަން އެގޮތަށް އިޢުލާންކުރަން. އާއްމު ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ސަޢުދު ޙުސައިންގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ފަޒާދު
ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން އެދިވަޑައިގެން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވޭ. އެ ލިޔުން ލިބުމުން،
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ
ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުންނަށް އެކަން ވާނީ އެސް.އެމް.އެސްއަކުން 24 ނޮވެން ބަރު 2015 ގައި އަންގާފަ.
އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެކަން އެގޮތަށް
އިޢުލާންކުރަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑުކޮޅުތައް
ޗެކުކޮށްލަދެއްވުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން. މިއަދު ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006
(ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ
(ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ބިލުގެ މަރުޙަލާތައް އެއް މަރުޙަލާއާ ވިދިގެން އަނެއް މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި
އެ ބިލުގެ އިބްތިދާޢީ ބަހުސް މިއަދުގެ މި ޖަލްސާގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސް ، ބަހުސް ނިމުމުން ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފެނޭތޯ
ވޯޓަށް އަހައި، ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ ނަމަ، އެ ބިލު ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް. މި ހުށަހެޅުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 27
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 21
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 04
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 22
3

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 12
ޖުމްލަ: 22
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 27. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 21. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 4. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 22. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 12. ޖުމުލަ؛ 22. އެހެންކަމުން، މި
ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން އެޖެންޑާ އައިޓަމު 5.1ގެ ދަށުން މިއަދު
ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުނު، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ
އިބްތިދާޢީ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށްގެންދަން ކަމަށް. މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ކުރީގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ޕީ.ޕީ.އެމާ ގުޅިވަޑައިގެންނެވި ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު މުބީނަށާއި ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބާކީ ތިބި މެންބަރުން ވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ނުގުޅި ތިބި މެންބަރުން
ވެސް ހެޔޮ ވިސްނިވަޑައިގެން ވީހާ އަވަހަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ގުޅިގެން މަސައްކަތް ރައްޔިތުންނަށް ކުރިއަށް
ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ހޯދައިދިނުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެދޭއެދުން. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މިއަދު މި
ހުށަހެޅޭ ގާނޫނަކީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް ގެނެވޭ އިޞްލާޙެއް. މި ގެނެވޭ
އިޞްލާޙުގެ މަސްދަރަށް ވިސްނައިލާއިރު މީގައި މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި އަންނަނީ، ރާއްޖެއިން ބޭރުން
މި ލިބޭ ހުރިހާ ލޯނުތަކުގެ ފައިސާ ވެސް، ނޫނީ ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ ވެސް ޕަބްލިކު އެކައުންޓެއްގައި
ބަހައްޓައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރާ ތަން. މިހެންވުމުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ދަތި
އުނދަގޫ ތަކުލީފުތަކެއް ޙަޤީޤަތުގައި އުފަލަން އެބަޖެހޭ. އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ދަނީ ބިޔަ
4

މަޝްރޫޢުތަކާ ދިމާއަށް. ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކު ޒޯންތައް ހަދައިގެން ތަފާތު އިޤްތިޞާދީ ބޮޑެތި މަސައްކަތްތައް
ކުރެވެމުންދާ ދުވަސްވަރެ އްގައި މި ކަމަށް ޚާއްޞަ އެކައުންޓެއް ނުވަތަ އެކައުންޓުތަކެއްގަ އި ފައިސާ ބެހެއްޓިގެން
ޕްރޮޖެކްޓް ވައިސްކޮށް މި ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެހިގެން ދިއުމަކީ ހިސާބުކިތާބު ބަލަހައްޓާ ބަޔަކަށް ވެސް ، އަދި
ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ފަސޭހަކަމާ އެކު މަޢުލޫމާތުތައް އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދާނެ ގޮތް.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި އަންނަނީ، މި ގާނޫނަކީ 2006 ވަނަ އަހަރުގެ ގާނޫނަކަށް ވެފައި އަދި މި ގާނޫނަށް
މިފަދަ މުހިއްމު ބަދަލުތަކެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ގެންނަން ނިންމެވި އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ
ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ދައުލަތަށް މި ލިބޭ އާމްދަނީތައް ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންތެރި ގޮތުގައި ފެންނަން؛ ދެ ފުށް ސާފު
ގޮތެއްގައި ފެންނަން ހުރުން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި އަންނަނީ ބިޔަ މަޝްރޫޢުތަކަށް ލިބޭ ފައިސާތައް ވެސް،
މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ދަރަނި
ބޮލެއްގެ މައްޗަށް އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ ރައްޔިތުން ދަރުވައިލާފައި ޙަޤީޤަތުގައި ވެރިކަން ނިންމިގެން އެ
ދިޔައީ. އޭގެއިތުރަށް، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ތަފާސްހިސާބުތަކުން އަދި އެކިއެކި ރިޕޯޓުތަކުން، އެކިއެކި ކޮމިޝަންތަކުން
ނެރެފައި ހުރި ރިޕޯޓުތަކަށް ބަލާއިރު ގާތްގަ ނޑަކަށް 2.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ އެބަހުރި، ވީނުވީ ގޮތެއް ނޭނގި އެބަހުރި.
އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ، މިފަދަ މުހިއްމު އިޞްލާޙެއް ގެންނަންޖެހޭ އެންމެ މުހިއްމު ދަ ނޑިވަޅަކީ
މިއީއޭ. ދައުލަތުގެ މަތީ މަޤާމަކަށް ބޭފުޅަކު ގެނައުމަށް ފަހުގައި ކުޑަ ދުވަސްކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި އޭނަގެ ގެއިން،
ސިޓިންގ ރޫމުން، ނޫނީ ފުރާޅުމަތިން އެތައް މިލިއަން ރުފިޔާއެއް ފުލުހުންނާއި ސިފައިން ފޮނުވައިގެން ހޯދަންޖެހުމަކީ
އެއީ ވަރަށް ހަޑިހުތުރު ގޮތެއް އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ލިބޭ ފައިސާތައް ހުންނަންޖެހޭނީ ޚާއްޞަ
އެކައުންޓެއްގައި. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ލިބޭ މިސްކިތްތައް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް
ޓަކައި ފަންޑު އެބަ ލިބޭ. ސްކޫލްތައް ބިނާކުރުމަށް ޓަކައި ފަންޑު އެބަ ލިބޭ. ބަނދަރުތައް ހެދުމަށް ޓަކައި ފަންޑު އެބަ
ލިބޭ. މި ލިބޭ ފަންޑުތައް ވަކި އެކައުންޓެއްގައި ނޫނީ އެކަންޓުތަކެއްގައި ބަހައްޓައިގެން މެނޭޖުކުރުމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އެ
ލިބޭ، އެ ފަންޑުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވޭ ޚަރަދުތަކަކީ އޭގެ އެންމެ އެދެވޭ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވޭ
ޚަރަދުތަކެއް ކަމުގައި ޔަޤީންކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން. ދެން މި ގާނޫނަށް ބަލާއިރު މީގައި އެބައޮތް ތިން ވައްތަރެއްގެ
އެކައުންޓެއް ހުޅުވޭ ގޮތަކަށް އެބައޮތް ފާހަގަކޮށްފަ. އޭގެތެރޭ ން އެއް ކަމަކީ، މި ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ
1ގައި މި އޮތީ، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ މަރުކަޒެއް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އެކައުންޓެއް އޮތް ބޭންކެއް ވެސް ނެތް
ރަށެއްގައި ހިނގާ ދައުލަތުގެ އޮފީހަކުން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އެކައުންޓެއް ހުޅުވުން. މިކަން ކުރެވޭނީ
ސީދާ މިނިސްޓަރުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން ކަމަށް ވެސް، ފިނޭންސް މިނިސްޓަރުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން ކަމަށް ވެސް
ބަޔާންކޮށްފައި އެބައޮތް. އަދި 2 ގައި މި އޮތީ ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ ތެރެއިން ވަކި މަޝްރޫޢަކާ ގުޅޭ ފައިސާ ވަކި
އެކައުންޓެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަ ނޑައެޅުން. 3 ގައި މި އޮތީ، ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ ތެރެއިން ހިލޭ
5

ނުވަތަ ލޯނު އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާއާއި، ވަކި އެކައުންޓެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް އެ އްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ
އެނޫންވެސް ގޮތަކުން އެ ފައިސާ ދޭ ފަރާތުން އެދުން. ދެން މީގައި ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވޭ، މި އެކައުންޓު ހުޅުވުމަށް ޓަކައި މި އޮތީ، ބަޔާންކޮށްފައި މި އޮތީ، މިކަން ކުރަން ވާނީ؛ މި އޮތީ، (ނ)ގައި
މި އޮތީ، ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއްގައި ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އެކައުންޓެއް ހުޅުއްވަންވާނީ މޯލްޑިވްސް
މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގައިކަން. އެމް.އެމް.އޭގައިކަން އިނގޭތޯ. ދެން ހަމައެއާއެކު ޚާއްޞަ ގޮތެއްގަ އި އަދި ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވޭ، ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ހުޅުވާ އެކައުންޓުތައް، ފައިސާ ދަ އްކަންޖެހޭ ގޮތަށް ޚަރަދުކުރަންވާނީ
އެކަ އުންޓުގައި ފައިސާހުރި ވަރެއް ބަލައި އިތުރުނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތީން. މި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދިމާވާ ކަމެއް.
ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ފައިނޭންސް ކެރެވެމުންދާއިރުގައި ޕްރޮޖެކްޓުގައި ލިބިފައި ހުރި އާމްދަނީއާ އެކަށީގެންނުވާ ވަރަކަށް
ކޮސްޓުތައް އިތުރުވެގެން ގޮސް ދައުލަތުގެ އާމްދަނީތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންނަށް މުހިއްމު ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭން
ހުންނަ އެހެން ޚިދުމަތްތައް ހުއްޓޭ ހިސާބަކަށް އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، މި އެކައުންޓުގައި ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް
ބަޔާންކޮށްފައި އެބައޮތް ޚަރަދުކުރަންވާނީ އެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ލިބިފައި ހުރި ފައިސާއޭ، އެ ޕްރޮޖެކްޓަށޭ ޚަރަދުކުރަންވާނީ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު އެދެނީ މި މަސައްކަތް ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން މީގެ ކުރިންވެސް ކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް 7 މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީއަކުން ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަ ނޑު
އުއްމީދުކުރަން ކޮންމެވެސް އެހެން ބޭފުޅަކު މި ކަމަށް ތާއީދުކުރައްވަ އި ނަންތަކެއް ހުށަހަޅުއްވަ އިދެއްވާނެ ކަމަށް.
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް އާއްމު ކޮމިޓީގެ ލަފާގެ މަތިން ކަ ނޑައެޅިހފައި ވަނީ 2 ގަޑިއިރުގެ
ބަހުސްގެ ވަގުތު. އެއީ ޕީ.ޕީ.އެމަށް 59 މިނެޓު 34 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 29 މިނެޓު 47 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ
ޕާޓީއަށް 14 މިނެޓު 53 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 6 މިނެޓު 46 ސިކުންތު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި
ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 6 މިނެޓު. ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަ ނޑު
މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކަށް.
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 އަށް، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނަށް
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙު އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން އެ
ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ. އެ މަނިކުފާނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަޅުގަ ނޑު ވެސް ހަމަ މިއަދު ފަށައިގަންނަމުން
6

އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕަށް އަލަށް ގުޅިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި ދެ މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު މުބީން އަދި ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަބްދުاله. އެ ދެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އިޚްލާޞްތެރި ޝުކުރެއް ދަންނަވަމުން، މި ބިލަށް، މި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު
ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި މަސައްކަތުގައި ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި
ފަދައިން، ދައުލަތުގެ އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް، އަދި ޚާއްޞަކޮށް ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކު ޒޯނާއި އަދި ފުޅާވަމުން މި
އަންނަ އިޤްތިޞާދުގެ ތެރޭގައި ހުރި ބައެއް މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ޕަބްލިކު އެކައުންޓުގެ ގޮތުގައި އެންމެ
އެކައުންޓަކަށް ނުވަތަ ވަކި ދިމާލަކަށް ޖަމާކުރާކުރުމުގެ ސަބަބުން ދަތިތަކެއް ކުރިމަތުވަމުން އަންނަކަން ސަރުކާރުން
ވަނީ ހާމަކުރައްވާފަ. އެކަމުގެ ބައެއް މަޢުލޫމާތު އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ރަނގަޅަށް ހޯދާލުމުން ވަރަށް ސައްޙަ ގޮތުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެންނަން އެބަހުރި. ހަމަ މިސާލެއްގެ ގޮތުގައި ދެންމެ ވިދާޅުވެދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު،
މިސްކިތްތަކުގެ ވާހަކަ. ބައެއް ދިމަދިމާލުން ވަކި ކަހަލަ ފަންޑަކަށް އަންނަ ފައިސާ ވަކިކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނެތި ކުރިއަށް
ގޮއްސި ކަމުގައި ވާނަމަ، މުޅި ޖުމުލަ ދައުލަތުގެ ޕްބަލިކު އެކައުންޓުގެ ގޮތުގައި އޮންނަ އެކައުންޓަކަށް ޖަމާވުމުގެ
ސަބަބުން އެހެން ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް އެ ފައިސާ ބޭނުންކޮށް، ހަދިޔާކުރާ ފަރާތްތައް، ނުވަތަ އެ ޑޯންކުރާ ނުވަތަ
އެނޫންވެސް ކަމަކުން ސެޓުކުރެވޭ މި ފައިސާއަށް އެހެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވި ނިންމައިލެވޭ ހިސާބަށް ކަންތައް
ގޮއްސި ކަމުގައި ވާނަމަ، އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތަރައްޤީއަށް އެޅޭ ހުރަހެއް ކަމުގައި ވެގެންދާނެ. އެގޮތުން، ފައިސާ
ޕްބަލިކު ބޭންކު އެކައުންޓުގެ އިތުރުން އެހެން އެކައުންޓެއްގައި ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށް ހުއްދަކުރުމުގެ ނުކުތާ މި
އަންނަނީ. މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ މަރުކަޒު ނުވަތަ އެ އޮތޯރިޓީގެ އެކައުންޓެއް އޮތް ބޭންކެއް ވެސް ނެތް
ރަށެއްގައި ހިނގާ ދައުލަތުގެ އޮފީހަކުން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އެކައުންޓެއް ހުޅުވަން އެދުން. މި
ނުކުތާގެ އަލީގައި ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ ތެރެއިން ވަކި މަޝްރޫޢަކާ ގުޅޭ ފައިސާ ވަކި އެކައުންޓެ އް ގައި ބެހެއްޓުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަ ނޑައެޅުން. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މުޅި މައިގަ ނޑު ނުކުތާގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް އަސާސް މި
އަންނަނީހެން. އެއީ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނުކުތާ، އަދި އެއާ ވިދިގެން ހަމަ ތިނެއްގައި، ނުކުތާގެ
ތިނެއްގަ އި، ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ ތެރެއިން ހިލޭ ނުވަތަ ލޯނު އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ ވަކި އެކައުންޓެ އްގައި
ބެހެއްޓުމަށް އެއްބަސްވުމެއް ގެ ދަށުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން އެ ފައިސާ ދެވޭ ފަރާތްތަކުގަ އި އެދުން. އެއީ އެ
ކަމަކަށް ލިބޭ ފައިސާ އެ ކަމަކަށް ބޭނުންކުރުން. އެހެން ކަމެއްގަ އި ފައިސާ ހޯދާފައި ، މުޅިން އެހެން ކަމަކަށް
ޚަރަދުކޮށް، ދެ ޕްރޮޖެކްޓު ނުވަތަ އެ ދެ ކަމުން ކުރެ ކަމެއް ވެސް ނުވެ ދަތިވެއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ވަނީ ލޯނު ދޭ
ފަރާތާއި އަދި އެ މަސައްކަތްކުރަން އެދިވަޑައިގެން ތިއްބެވި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާނެ ތުރާލަކަށް ކަމުގައި
ވެގެންދާނެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ، އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ،
ނުކުތާގެ ތިރިއަށް މިހިރަ އަކުރުތަކުން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަ އި ލާނަން. (ރ) ގައި ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގަ އި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
7

ގޮތުގެ މަތީން ހުޅުވާ އެކައުންޓަކުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ގޮތަށް ޚަރަދެއް ކުރަންވާނީ އެކައުންޓުގައި ފައިސާ ހުރި
ވަރަށް ވުރެ އިތުރުނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތީންނޭ. މިއީ އާއްމު ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ޤައުމުގެ މިދިޔަ
ގާތްގަ ނޑަކަށް ދިހަބާރަ ވަރަކަށް އަހަރުގެ ވިސްނުމަށް، ކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތަށް ބަލާ ކަމުގައި ވާނަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު
ފާލެއް ކަމުގައި ދެކެން އެބަ ޖެހޭ. އެއީ ލިބެން ހުރި މިންވަރަކުން ޚަރަދުކޮށްގެން ކަންތައްތައް ނިންމުން. އެއީ
ޕްރޮޖެކްޓެއް ހުޅުވާލުމަށް ފަހުގައި އެ ޕްރޮޖެކްޓަށް ހަމަވާވަރަށް ފައިސާ ނެތް ނަމަވެސް ހަމަ ޚަރަދުކޮށް ދަރަންޏަށް
ނަގައި، ނުވަތ ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ޓީބީލު ވިއްކައި ދިއުމުގެ ސަބަބުން ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދަނީ ޤައުމު
ދަރަނިވެރިވަނީ. އެކަމުން އަރައިގަތުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ހަމަ
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މި ފަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ މަރުޙަލާގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދިމާވި އެންމެ ދަތި އެއް ކަމެއް ކަމަށް ވެގެންދިޔަ، މިގޮތަށް މި ކަމަށް އެއްބަސްވެގެން
އަޅުގަ ނޑުމެން ތިބެންޖެހުން. ޚުދު ޕީ.ޕީ.އެމް ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ މެންބަރުން ވެސް ، އެ ބޭފުޅުން ވެސް ވަރަށް
މަސައްކަތްޕުޅުކުރެއްވި ހަމަ. ރައްޔިތުން އެދިވަޑައިގަންނަވަނީ ބަޖެޓު ކަރުދުާހގެ ފޮތުގައި ހަމަ ކޮންމެ ދިމާލެއްގަ އި
ވެސް ރަށަށް ޕްރޮޖެކްޓުތައް ގިނައިން ހުންނަ މަންޒަރު ފެނުން. ނުވަތަ އަތޮޅަށް ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހުންނަ މަންޒަރު
ފެނިގެންދިއުން. ނަމަވެސް، ބަޖެޓު ކަރުދުާހގައި ލިޔެލިޔުމަކުން އަދި އެކަން ނުވާ ކަމުގައި ވާނަމަ، ލިޔުން އެއީ
ނުލިޔުމަށް ވުރެ ރަނގަޅު ކަމަކަށް ވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ނުލިޔުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމަކަށް
ވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް އެކައުންޓުތަކުގައި ފައިސާ ؛ ދައުލަތުގެ ޕަބްލިކު އެކައުންޓުގައި އެކި ކަންތައްތަކަށް މި
ދެވޭ ފައިސާތައް އެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ޚާއްޞަ ވެގެންދިއުން ވެގެންދާނީ ސީދާ އެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށް އެޅިގެންދާނެ
ވަރަށް ބޮޑު ސަޕޯޓަކަށް. ވަރަށް ބޮޑު ފާލަމަކަށް ވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން މި އިޞްލާޙަކީ މިހާރުން މިހާރަށް
ވަރަށް މުހިއްމު އިޞްލާޙެއް ކަމުގައި ވާތީވެ، މި އިޞްލާޙަށް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން
އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކޮށްލީ. އަދި މި ފުރުޞަތުގައި މަނިކުފާނު ފައްޓަވަމުން ވެސް މިއަދު އަވަހަށް ގޮސް
މަސައްކަތް ނިންމާލުމަށް ޓަކައި މި ހުށަހެޅުއްވީތީވެ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ހިތަށްއަރާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުން
ވެސް ހަމަ ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މިއަށް ތާއީދުކޮށްފައި ނިންމައިލެއްވީމައޭ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެން މިއަދު އެޖެންޑާގައި
ބާކީ ހުރި މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށްދެވޭނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރު ވަނީ މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.
8

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުއްލިއަކަށް މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް މިކަހަލަ އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުމަކީ އަޅުގަ ނޑު
ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑަކަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ މިއީ މާލިއްޔަތު ގާނޫނު އިޞްލާޙުކުރަން އެންމެ މުނާސަބު
ވަގުތު ކަމަކަށް. މިހެން މި ދަންނަވަނީ، އަޅުގަ ނޑުމެން މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ބަދަލެއް ގެނެސް، ދައުލަތުގެ ފައިސާ
ގެންގުޅުމުގެ ނިޒާމު އެ ފުށުން މި ފުށަށް ޖަހާ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ ޖަހަންޖެހޭނީ މިހާރަށް ވުރެ ވެސް ރައްކާތެރިކަމާ
އެކީ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތަށް މާލީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ޓައިޓުންކޮށްގެން. މިހެން މި ދަންނަވަނީ
މިހާރުވެސް ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތެއް، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޓީވީގެ ޛަރީޢާއިން ރެޔާއިދުވާލު މި އިވޭ އަޑަކީ، ދައުލަތުގެ
ބައެއް އިދާރާތަކަށް ލިބޭ ފައިސާއަށް ވާނުވާއެއް ނޭނގި، ބައެއް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ އެކައުންޓަށް ދާ ވާހަކަ. މިފަދަ
ފުރުޞަތުތައް ބަންދުވާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް
ފެންނަނީ. އެހެންވެގެން މިއީ ކިތަންމެ ރަނގަޅު އިޞްލާޙެއް ކަމަށް ވިޔަސް ، އަދި ނުވިޔަސް އަޅުގަ ނޑަށް މިއަށް
ތާއީދުކުރެވެން ނެތީ. ބައެއް ބޭފުޅުން މިތާނގައި ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ވިދާޅުވި ފަދައިން ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ފައިސާ ވަކި
އެކައުންޓަކަށް ލިބިގެން ޚަރަދުކުރުމަކީ އެކަން ކުރައްވާ ފަރާތްތަކަށް، ހިންގަވާ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަ ކަމަކަށް ވާނެ.
ވެދާނެ. އަދި އެއީ ދައުލަތުގެ ޚަރަދުކުރުމަށް މިހާރަށް ވުރެ އެފިޝެންޓު ނިޒާމަކަށް ވެސް ވާނެ. އެހެންނަމަވެސް،
ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތަކީ، ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ ނިޒާމު ބަލަހައްޓަންވާނީ އެންމެ ލުއިފަސޭހަ ގޮތަކަށް، އެ
ޚަރަދުކުރައްވަން ތިބޭ ބޭފުޅުންނަށް އެންމެ ހައްޓަށް ފަސޭހަ ގޮތަށް ކަމުގައި ދެންނެވޭކަށެއް ނެތް. ކިތަންމެ ބުރަޔަސް،
ކިތަންމެ އުނދުގުލަސް އަޅުގަ ނޑުމެން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރަންވާނީ، ދައުލަތުގެ ފައިސާ
ރައްކާތެރިކަމާ އި އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް. ތެދުފުޅެއް. ރާއްޖޭގެ ގިނަ ރަށްރަށުގައި
ބޭންކުތަކުގެ ބްރާންޗުތަކެއް ނެތް. އެ ތަންތަނުގައި ހުންނަ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިންގާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގަ އި
ވަގުތުން މަސަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ފައިސާ ދެވޭނެ ނިޒާމެއް ވެސް ނެތް. އަދި އެހެން ތަނެއްގައި މީގައި މި އޮތް ގޮތަށް
އެކައުންޓު ހުޅުވި ކަމަށް ވިޔަސް އެކަން ފަސޭހަވެގެނެއް ނުދާނެ. މިހާރު އަޅުގަ ނޑަށް އެނގޭ މީގަ އި ބަދަލުގެންނަން
މިއުޅޭ ސަބަބު ވެސް. އެއީ މިހާރު މި އޮންނަނީ ހުރިހާ، ކޮންމެ އިދާރާއަކުން ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ޚަރަދުކުރަން
ބޭނުންވިޔަސް އެކަމުގެ ހުއްދަ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް ލިޔެގެން، ނަގައިގެން، މިނިސްޓްރީ ތެރެއިން ފައިސާ
ދޫކުރެވޭ އިންތިޒާމެއް. އެއަށްވުރެ ކުރީގައި އޮތް ނިޒާމު އެފިޝެންޓުވާނެ. އެކަމާ އަޅުގަ ނޑު ދެބަހެއް ނުވަން.
އަޅުގަ ނޑު ކަންބޮޑުވަނީ، މި ނިޒާމަށް ބަދަލުކޮށްފިއްޔާ ދެން ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމަށް އަތުވެދާނެ މައްސަލައަކަށް.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކޮންމެގޮތެއްވިޔަސް އާޚިރު ނަތީޖާގައި ޕަބްލިކު އެކައުންޓުސްގެ ޖުމުލަ ލިބޭ އެއްޗެއްގެ ތެރެއިން
ލާފައި ދައުލަތުގެ ރިކަރަންޓު ޚަރަދު ކަމަށް ވިޔަސް، އަދި ވަކި މުއައްސަސާއަކަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު ކަމަށް ވިޔަސް، ވަކި
ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ނުވަތަ މަޝްރޫޢަކަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު ވެސް ކުރެވެންވާނީ. އެހެންކަމުން، މިހާރަށް ވުރެ ހަލުވިވާނެ
9

ގޮތަކަށް ސަރުކާރުގެ އިންތިޒާމުތައް ކުރެވިދާނެ، ވަކި އެކައުންޓުތަކެއް ވަކިވަކި އިދާރާތަކުގައި ނުހުޅުވި ކަމަށް ވިޔަސް
ވެސް. އަދި މިހާރު ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުން މި ލިބޭ އާމްދަނީ އެ ތަންތާގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރެވޭ ގޮތާ ދޭތެރޭގައި
ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. އެއީ އެތާގަ އި ތިއްބަވާ ވެރިން އެ ބޭފުޅުން އެންޑޯސްކުރައްވާފަ އި އެ ތަނަށް ލިބޭ ފައިސާ
އެހެނިހެން އެކައުންޓުތަކަށް ޖަމާކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އިންތިޒާމު އޮތުމަކީ ވަރަށް ސަކަރާތް ކަމެއް. ވަރަށް ގޯސްކަމެއް.
ކަމެއް. އެއީ ކުރެވިގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކަށާއި ދައުލަތުގެ މާލީ އިދާރާތަކަށް ލިބޭ ފައިސާ
ލިބުނީމާ، އެ ތަނުގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާނުކޮށް އެހެން ފަރާތްތަކަށް އެއްވެސް މީހަކު އެންޑޯސްކޮށްގެން ޖަމާކުރެވޭނެ
ނިޒާމެއް އޮވެގެންނުވާނެ. މި މައްސަލަ މިހާރު މި އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނޯޓިސްއަށް ވެސް
އައި އްސަ. އެހެންކަމަށްވަންޏާ އެކަން އެބަޖެހޭ މި ގާނޫނު ތެރެއިން ބަދަލުކުރަން. މި ގާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނެވޭއިރުގައި
މިދެންނެވި ގޮތަށް، އެކަން؛ ޢަމަލުނުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އެކަން ހަމަޖެހެންޖެ ހޭނެ. މިއީކީ އަމިއްލަ، ޕްރައިވެޓް މީހެއްގެ
ކުންފުންޏެއް ނޫން. މީހުން އެކައުންޓް ޕޭ ޖަހާފައި ޗެކު އިޝޫ މި ކުރަނީ ބޭނުމެއް އޮވެގެން. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އެ
ކަންކަން އެހެން މީހެއްގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާވެގެންނުވާނެ އެންޑޯސްކުރި ޔަސް. އެއީ ވަރަށް ބަލިކަށި، ވަރަށް ދޯދިޔާ
އުސޫލެކޭ އަޅުގަ ނޑަށް ދަންނަވަންޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެންނައިރުގައި އެއްވެސް ދައުލަތުގެ
ކުންފުންޏަކަށް ލިބޭ ލާރިއެއް، އެތާގެ ސީދާ އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރަން މީހަކު އިޝޫކުރާ ޗެކެއް އެންޑޯޒްކޮށްގެން އެހެން
މީހެއްގެ އެކައުންޓަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއްގެ އެކައުންޓަކަށް ގެންދެވޭނެ ނިޒާމެއް އޮވެގެނެއް ނުވާނެ. އެކަން ޖެހޭނެ
ބަންދުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނަށް އެ އިޞްލާޙު ގެންނަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮމިޓީގެ
މަރުޙަލާގައި އެ އިޞްލާޙު ގެންނަންޖެހޭނެ. ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ލިބޭ ލާރި، ސީދާ އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރެވެން
ހުންނަ ލާރި އެންޑޯސްކޮށްގެން އެއްވެސް އޮފިޝަލަކަށް އެނޫން، އެ ކުންފުނި ފިޔަވައި އެއިން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް
ނުދެވޭނެ ގޮތަކަށް މި އިޞްލާޙު ގެންނަންޖެހޭ. މިއީ ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. މިކަން ނުކުރެވިފައި އޮތުމުގެ ސަބަބުން
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މާލީ ނިޒާމުގައި ހުރި ލޯވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ، ނަހަމަ ގޮތުގައި މީހުންނަށް،
ސަރުކާރަށް، ދައުލަތަށް، ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކަށް ލިބޭ ފައިސާ ނަގަނީ. މިހާރުވެސް ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓުތައް
ހިންގުމުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަންވާ މިންވަރަށް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ފައިޞަލް ނަސީމަށް.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައި ޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
10

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ގާނޫނަކަށް އިޞްލާޙު ގެންނައިރު އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ
އަބަދުވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އަޅާ ފިޔަވަޅަކީ ކުރިއަށް ވުރެ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅަކަށް ވާންޖެހޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ތެރޭގައި މިހާރު ފައިސާއޭ ބުނެފި ކަމަށް ވަންޏާ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް އެބައޮވޭ އެ ލިބޭ ފައިސާއަށް ވެގެންދަނީ
ކިހިނެއްތޯ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިއަދު މި ގެންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ވެސް ކުރިއަށްވުރެ ކަންތައްތަ އް
ރަނގަޅުވެގެން ދާންޖެހޭނޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވޭތުވެދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި ފެނިގެން މި ދިޔައީ، ވަރަށް ބޮޑަށް
ދައުލަތުގެ ފައިސާ އަށް ވާނުވާ ނޭނގި، ގެއްލިގެންދާ މަންޒަރު. މިއީ އެއްވެސް ރައްޔިތަކު ބޭނުންވާނެ ކަމެއް ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ގެންނަ އިޞްލާޙުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ،
ކަންތައްތައް ހަރުދަނާވެ، ރަނގަޅުވެގެން ދާންޖެހޭނެ ކަމަށް. ދެން މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ ، އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. ވަކި ކަމަކަށް ލިބޭ ހިލޭ ފައިސާ، ނުވަތަ ހިލޭ އެހީއަށް ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ ބަލަންޖެހޭ ތަރައްޤީގެ
މަޝްރޫޢުތަކަށް އެ ބޭނުންކު ރެވޭތޯ. މިހެން މި ދެންނެވީ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ހަމަ
އަޑުއިވިގެންދޭ، މިވެނި މަޝްރޫޢަކަށް، މިވެނި ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ވަކި ތަނަކުން އެހީ ވެސް ލިބިއްޖެ ކަމަށް.
އެހެންނަމަވެސް، އެތައް އަހަރުތަކެއް ވާއިރު ވެސް ރަނގަޅަކަށް ސާފެއް ނުވޭ އެ ކަންތައްތައް ހިނގައިދިޔަ ގޮތެއް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ގަބޫލުކުރަނީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ދޯދިޔާވެގެން ގޮސްގެނެއް ނުވާނޭ. ކުރިއަށް
ފަސޭހަކުރުމަކީ، ވަކި ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ވެސް ނޫން. ތަންކޮޅެއް
އުނދަގޫކޮށް އޮތުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ވަކި ހާލަތްތަކެއްގައި ވަކި ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއްގައި މައްސަލައެއް ނޫން
ކަމަށް. އެހެންވީމާ، ކުރީގައި ވެސް މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މީގެ ސަބަބުން ރަނގަޅު؛ މި ކަންތައް
ވެގެންދާނީ ވަރަށް ރަނގަޅު ފިޔަވަޅެއް ގެ ގޮތަށޭ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމްދީދީއަށް.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނު) އަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، ހަމަ އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވޭ މި އިޞްލާޙު ހުށަހެޅި ފަރާތް
ކަމަށްވާ، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން އެ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 7 މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީއެއް
ނެގުމަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލަން. ދެންހަމަ އެއަށްފަހު އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ، މި
11

ފުރުޞަތު ދެއްވީތީވެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދަކީ މިއީ އަޅުގަ ނޑު ، އަޅުގަ ނޑު ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް،
ޚާއްޞަކޮށް އައްޑޫ ސިޓީއަށް ވަރަށް ބޮޑު ހިތާމަވެރި ކަމެއް ދިމާވެގެން މި އުޅެނީ. މުޅި އަތޮޅުގައި ފެންބޮޑުވެ، ވަރަށް
ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ވެފައި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސާއި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ވެސް
އެކަން އަޅުގަ ނޑު ގެނައީ. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެކަމަށް ހަމަ ދެވެން އޮތް ހުރިހާ އެހީތެރިކަމެއް ދެމުންދާ ވާހަކަ
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން. ކަމާ ބެހޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންނަށް އަޅާލަ އި، އެކަމަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދޭ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލީ ހަމަ. އެހެންވެ، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި ހަމަ ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާއަށް.
ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ އިޞްލާޙަކީ ދައުލަތުގެ ޚަޒާނާއިން
ވައްކަންކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީރާ އުވާލުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި އިޞްލާޙަކީ. ދުނިޔޭގެ ކޮން ޤައުމެއްގައިތޯ އެކި މިނިސްޓްރީތަކުގެ އެކައުންޓުތަކަށް
ފައިސާ ޖަމާކޮށްގެން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ޚަރަދުކުރަނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ 2000
ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭ ގައި އޮޑިޓް އޮފީހުގެ އެކައުންޓް؛ ފައިސާ އޮޑިޓް އޮފީހުން ބޭނުންވާ ތަނެއްގައި ޖަމާކޮށްގެން
ޚަރަދުކުރަމުންދިޔައިމާ ނުކުތް މައްސަލަތައް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ، ސަރުކާރުން މާލިއްޔަތު ގާނޫނު އޮތް
ގޮތުން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ޚަ ރަދުނުކުރެވޭތީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ ކިޔާ ތަނަކަށް އެ ފައިސާ ޖަމާކޮށްގެން ކަންތައް
ކުރަމުންދިޔައިމާ ނުކުތް މައްސަލަތައް. މިއީ ފާސްކުރަން ހެޔޮވާވަރުގެ އިޞްލާޙެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހުންނަންޖެހޭނީ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީގެ ބެލުމުގެ ދަށުގަ އި. ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ
ލާޒިމްކުރަނީ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށާއި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ، އެ މަނިކުފާނަށް ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތެއްގައި މި
ފައިސާ ބަހައްޓަން. ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ މިނިސްޓްރީތަކަށް ފައިސާ ބަހައިލީމާ ދެން މި ޤައުމަށް ވާނުވާ ވެސް
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނޭނގޭނެ. މިހާރުވާ ވައްކަންކުރީމާ ހިސާބުން އެބަ އެނގޭތާ ވައްކަންކުރިކަން ވެސް. ދެން
ނޭނގޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެވަރު ވެސް. މިއީކީއެއް ފާސްކުރަން ހެޔޮވާވަރުގެ އިޞްލާޙެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް ފަހަތަކަށް ދެވޭކަށް ނެތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު މި ދަނީ ފަހަތަށް.
12

ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށާއި އެހެން ކަން ކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ނުދެވި ލަސްވަނީ ޚަރަދުކުރާނެ ފައިސާ ނެތީމަ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އެވަރަށް އާމްދަނީ ނުވަންނާތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްވެސް ހާލެއްގައި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު އެ ފައިސާ
ދޫނުކުރައްވާތީކީ ނޫން. ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށް ވެސް ދޫކުރެވޭނީ ވަތްގަ ނޑަށް ވަންނަވަރަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ނުވަންނަންޏަކާ ދުލެއް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުމަކީ ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން ހިތް ނުބައި،
ނިޔަތް ގޯސް އިޞްލާޙެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ މި ޤައުމުގެ މާލިއްޔާ ފުނޑުފުނޑުކޮށްލުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަޑުއިވެމުން މި ދަނީ އެމް.އެމް.އޭ ތެރެއިން ލާރި ގެއްލިގެން އުޅޭ ޚަބަރު.
އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ ތެރެއިން ލާރި ގެއްލިގެން އުޅޭ ޚަބަރު. އަދި އޭގެއިތުރަށް ސަރުކާރުގެ އޮފީހުގައި
ވަތްގަ ނޑުތަކުގައި ހުންނަ ލާރި ވެސް ގެއްލެމުންދާ ޚަބަރު އަޅުގނޑުމެންނަށް ލިބެމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ، ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމުގެ މިހާރު އޮތް ނިޒާމަކީ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި
ވެސް އެކަން ކުރާ ނިޒާމޭ. އެއީ ވަރަށް ހަރުދަނާ ނިޒާމެކޭ. މި ނިޒާމުން ބޭރުވެގެންދިޔައިމާ އޭރުން އަނެއްކާވެސް
ކޮރަޕްޝަނާއި ފަސާދަ މި ޤައުމުގައި އިތުރަށް އުފެދިގެންދާނެ. މި އުޅެނީ ކޮރަޕްޝަނާއި ފަސާދައިގެ ޢަމަލުތަކުގެ
ސަބަބުން ނޭވާނުލެވިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ޤައުމުގައި. މިކަން މިހެން އޮތްއިރުގައި މި ކަންކަން އިތުރު
ފުޅާވެގެންދާނެ ގޮތަކަށް މި މަޖިލީހުން މިއަދު މިކަން ނިންމައިފި ނަމަ، އަނެއްކާވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ކުރެވުނީ
ވިޔާނުދާ ވަރަށް ގޯސް ކަމެއް އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ، ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ޚިޔާނާތްތެރިވެގެންނުވާނެކަން. އޭގެއިތުރަށް ޚިޔާނާތްތެރިވާން ހުރި ދޮރުތައް ބަންދުކުރުމަކީ މި މަޖިލީހުން
ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު އެއްވެސް ހާލެއްގައި ވިދާޅުވެފައެއް ނެތް،
ތިމަންމަނިކުފާނަށް ދައުލަތުގެ އެކައުންޓުތައް ބެލެހެއްޓުން އުނދަގުލޭ. ތިމަންމަނިކުފާނަށް ފައިސާ ދޫކުރަން އުނދަގުލޭ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ 3 ލައްކަ 50 ހާސް މީހުންގެ އާބާދީއެއްގެ ވާހަކަ. މި އާބާދީގައި
ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީ ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް މި ޤައުމު ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަކަށް ދައްޗެއް ނުވާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން އެކައުންޓުތައް ބަލަހައްޓާކަށް ވެސް ދައްޗެއް ނުވާނެ. އެކަން މިހާރުވެސް އެ ދަނީ އެގޮތަށް
ކުރެވެމުން. އަޅުގަ ނޑުމެން އުފަލާއެކު ފާހަގަކުރަންޖެހެނީ، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީގެ ތެރެއިން މިހާތަނަށް އެއްވެސް
ވައްކަމުގެ ޢަމަލެއް ހިނގާފައެއް ނެތް. މީރާގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ވައްކަމުގެ ޢަމަލެއް ހިނގާފައެއް ނެތް އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން އުފަލާއެކު ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ. އެހެންނަމަވެސް، މީރާ އުވާލައި، މީރާއަށް
ވަންނަންޖެހޭ ފައިސާ ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީތަކަށް ގޮސް، ސަރުކާރުގެ އެކި ޑިޕާޓްމަންޓުތަކަށް ދިޔައިމާ، މުޅި
ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި ކޮރަޕްޝަން އާލާވެ، މުޅި ދައުލަތް ހިންގަން ދަތިވެގެންދާނެ. މިއީކީއެ އް އަޅުގަ ނޑުމެން
އެމް.ޑީ.ޕީން ގަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު އެދެން މި ސަރުކާރަށް ވެސް މި ހުށަހެޅުން އަނބުރާ ގެންގޮސް،
މިހާރު އޮތް ދައުލަތުގެ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި މިކަން ކުރެވޭނެ އުސޫލަކުން މިކަން ކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓް
13

ހުށަހަޅާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަ ނޑުމެން ސާފުކުރަން ބޭނުންވޭ މި ޤައުމުގެ މާލިއްޔާގެ ހާލަތު.
އެހެންނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ދަރަނި މި އަހަރު ނިމޭއިރު 36 ބިލިއަނަށް އަރައިގެންދާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
ކޮބައިތޯ ދައުލަތުން ދީފައިވާ ސޮވެރިން ގެރެންޓީތަކުގެ އަދަދު. މި މަޖިލީހަކަށް ނޭނގޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެތައް
މިލިއަން ޑޮލަރެއްގެ ސޮވެރި ން ގެރެންޓީ ސަރުކާރުން ދެމުންދާއިރު، ދިވެހި ދައުލަތް އެކަމަށް ޒިންމާވާންޖެހޭ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މަޖިލީހަށް އެ ލިޔެކިޔުންތައް ހުށަހަޅަންޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، މި
މަޖިލީހަށް ވެސް ނޭނގި ސަރުކާރުން އެ ދަނީ އެތައް ފަރާތްތަކަށް ސޮވެރިން ގެރަންޓީ ދެމުން. އާޚިރުގައި އެ
ފަރާތްތަކުން އެ ފައިސާ ނުދައްކަ އިފި ނަމަ، ދިވެހި ދައުލަތުން އެ ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭނީ. އެއީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ
ފައިސާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަތުން ނަގާ ޓެކްސަށް ލިބޭ ފައިސާ. މި ފައިސާ
ޚަރަދުކުރަންޖެހެނީ ރައްޔިތުން ބުނާ ގޮތަކަށް. ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް. އެނޫން ގޮތެއްގައި މި ކަންކަން
ބަދަލުކުރުމުން މީގެ ނަތީޖާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަރަށް ހިތިވާނެ. ވަރަށް ގޯސްވާނެ. މި ޤައުމުގައި ކޮރަޕްޝަނާއި
ފަސާދަ މި އޮތީ އިންތިހާއަށް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑަކަށް ހަމަ އެއްވެސް ގޮތަކަށް މި ކަމަކަށް އެއްބަސްވެވޭކަށް
ނެތް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީއަށް.
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ال سالم عليكم. އަ ޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވާނީ ސީދާ ރައީސް
ޔާމީންގެ ޕާސަނަލް އެކައުންޓަށް ދައުލަތުގެ ފައިސާތައް ޖަމާކުރެވޭނެ ގޮތެއް ހައްދަވައި، އެ ޒާތުގެ ބިލެއް
ހުށަހެޅުއްވިއްޔާ ކަންނޭނގެ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ބާރު، ނޫނިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ ދައުރު އެ
މަނިކުފާނު ނަންގަވަމުން، ހަނިކުރައްވަމުން، ޙައްޤުތައް ވެސް ނަންގަވަމުން، ނަންގަވަމުން، އެންމެ ފަހުން ފުރާނަ
ވެސް ރައްޔިތުންގެ ފުރާނަ ވެސް ނަގާ ހިސާބަށް ގޮއްސަ މިއަދު މި ވަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެނގޭ ޙަޤީޤަތަކީ،
ބަޔަކު ވެރިކަމަށް އަންނައިރުގައި އެ ބައެ އްގެ ވާހަކަތަކާއި ގުޅިފައި ވަނީ ޙައްޤުތަކާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، ޑިމޮކްރަސީއާއި
ހަމަހަމަކަމާ، މި ކަންކަމާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަހީ، އެ ބަޔަކު ވެރިކަމަށް އައުމަށް ފަހުގައި ވެސް އެންމެ ބޮޑު
ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ވެގެންދާނީ ޝައްކެއް ނެތް ގޮތުގައި އެ މަސައްކަތް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަޔަކު ވެރިކަމަށް އައުމުގެ
ކުރިން އެ ބަޔަކާ ގުޅިފައިވާ ދިވެހިބަހުގެ ލަފުޒުތަކަކީ ވަގު ވިޔަފާރި، ވައްކަން، ޑުރަގު، މި ޒާތުގެ ކަންކަމަށް ވަނީ
14

ނަމަ، ވެރިކަމަށް އައުމަށް ފަހުގައި ވެސް އެންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ވެގެންދާނީ މި ޒާތުގެ ކަންކަން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ހަމަ މިއަދު މި ފެންނަނީ މި ދައުލަތު ހިންގާ ތަން. މި ސަރުކާރު ހިނގަމުންދާ ތަން. ކުޑަކުޑަ މިސާލުތަކަށް ބަލައިލާ
ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، ރައީސް ޔާމީން އަމިއްލަ ގެކޮޅު ، ގޭގައި، ގެކޮޅުގައި އެ ހުންނަވަނީ ކީއްވެގެންތޯ މި ދައުރު
ނިމެންދެން؟ ސީދާ ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގައި، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޚަރަދުގައި ، ބޯހިޔާވެހިކަމެއް ލިބިފައިނުވާ ރާއްޖޭގެ
ރައްޔިތުންގެ ޚަރަދުގައި އަމިއްލަ ގެކޮޅު ހައްދަވަ އި ނިންމާލުމުގެ ބޭނުމުގައި. އެ އޮތް ހައްދަވަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަން
ތިއްބާ ހައްދަވަނީ. ބޮޑެތި ބޮޑެތި އަގުހުރި ލިފްޓުތައް ވެސް ގެންގޮސް އެ އޮތް ބަހައްޓަވަނީ. މުޅި އިމާރާތް އެ އޮތް
ބޮޑުކުރައްވަނީ ސީދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ލާރި އަށް. ހީލަތްތެރިކަމާއެކު ކުރައްވާ ކަންތައްތައް މި ފެންނަނީ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މި އުޅެނީ ބޯހިޔާވެހިކަމެއް ނުލިބިގެން. އެ މަނިކުފާނު އަމިއްލަ ގެކޮޅުގައި ހުންނަވައި ގެން
ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގައި ގެކޮޅު މި ހައްދަވަނީ. ހާދަހާ ހީލަތްތެރިއޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
އިހަކަށްދުވަހަކު ފެނިގެން މި ދިޔައީ ޖަޕާނުގެ ސަރުކާރުން ޢަބްދުاله އަލްޤީން؛ ޖަޕާނުގެ ސަރުކާރަކުންނެއް ނޫން.
ޖަޕާނުގެ ކުންފުންޏަކުން ކުރީގައި އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ ކަންތައްތަކަށް ޓަކައި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރަށް ދިން އެހީއެއް، ދެ
މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ވުރެ ގި ނަ ފައިސާގެ އެހީއެއް އަމިއްލަ އެކައުންޓަށް ދިޔައީ އިނގޭތޯ. އަމިއްލަށް އެކައުންޓަށް
ދިޔައިމަ ކޯޓުން މި ބުނަނީ، ދެން އަމިއްލަ އެކައުންޓަކަށް ނުފޮނުވޭނެ ކަމަކަށެއް ނެތެއް ނޫންތޯއޭ. އެހެންވީމާ،
ޚިޔާނާތެއް ނޫން. ސަލާމަތްވީ އިނގޭތޯ. އެކަމަކު، މިއީ ދިވެހި ސަރުކާރަށް ފޯރުކޮށްދިން ފައިސާތަކެއް . މި ދިޔައީ ،
ޖަމާވީ އަމިއްލަ އެކައުންޓަށް. ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މީގެ ކުއްޖަކު ދައްކަމުން ވެސް މި ބުނަނީ، އޭގައި ނެތެއް
ނޫންތޯއޭ އަމިއްލަ އެކައުންޓަކަށް، ތިމާގެ އަމިއްލަ އެކައުންޓަކަށް ނުދެވޭނެ ކަމަކަށް. ކޯޓުން މި ނިންމަނީ އަމިއްލަ
އެކައުންޓަށް ދިޔަކަސް އެއީ މައްސަލައެއް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، މި ޒާތު ގެ ހުއްޖަތު ދައްކާ ސަރުކާރެއް ، ނޫނިއްޔާ
ކޯޓުތަކެއް މި ރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމަކީ ވެސް. އަޅުގަ ނޑު މި ކަންބޮޑުވަނީ، މިގޮތަށް މި ދައުލަތު ހިނގާތީ. އެއީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ފައިސާތަކެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. މީގެ ކުރީގައި
މަޖިލިސް މެދުވެރިވެގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރަށް ފައިސާ ، ލޯނު ނެގޭ ގޮތަށް އޮންނައޮތުން ވެސް ބަދަލުކުރައްވަ އި،
މި ސަރުކާރު އައި ފަހުން މިހާރު މި ވަނީ އެ ގޮތް ވެސް ބަދަލުކުރައްވާފަ. މިހާރު މި ވާ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތަކަށް
ނުވެސް އެނގޭނެ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށްއަރާ ކީއްވެގެންތޯ ލޯނު ނެގުމާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވަން
ވެސް އެހާ ބިރުފުޅު މި ގަންނަނީ. ހަމަގައިމު ވެސް ތި ބޭފުޅުން އަޣުލަބިއްޔަތު މި އޮތީ މަޖިލީހުގައި. ވަރަށް
ފަސޭހަކަމާ އެކު ބޭނުން ގޮތަކަށް، ބޭނުން އެއްޗެއް ހުށަހަޅުއްވަ އިގެން ފާސްކޮށްލެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި
ކަންބޮޑުވާ ތަންކޮޅަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ތަނުގައި ބަހުސެއް ހިނގާއިރުގައި ވެސް އަޑުއިވިދާނެ ކަމަށް
ޓަކައި އެ ދޮރު ވެސް ބަންދުކޮށްލީ. މާލިއްޔަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީގައި މުޤައްރިރުންނާއި ނައިބުންނާ، މި ހުރިހާ އެއްޗެއް
ސަރުކާރަށް މި އޮންނަނީ. އަޅުގަ ނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަހުޒީބުތަކުގައި ސީދާ މިގޮތަށް އެކަން
15

އޮންނަހެން؛ ސަރުކާރަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުކަމާ އި މި ހުރިހާ ކަމެއް. އަދި ހަމައެއާއެކުގައި، ސަރުކާރު
ޒިންމާދާރުކުރުމުގެ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި ނައިބުކަން ވެސް މި އޮންނަނީ ސީދާ ސަރުކާރަށް. ދެން، ކިހިނެއްތޯ
ސަރުކާރު ޒިންމާދާރުކުރެވޭނީ؟ އެހެންވީމާ، މުޅި ދުނިޔެ ހިނގާ ގޮތާ ދިމާ އިދިކޮޅަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ރާއްޖޭ
ހިނގާ ތަން މި ފެންނަނީ. މުޅި ދައުލަތުގެ ފައިސާތައް މި އޮތް ގެއްލިދަނީ. މިލިއަން، މިލިއަން، މިލިއަން ޑޮލަރުން
ރާއްޖޭގެ ފައިސާ. ރައީސް ޔާމީން، މި ކަންކަމުގެ ކަންބޮޑުވުން ކުރީގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހާމަކުރައްވައި ރިޕޯޓު
ނެރުއްވީމަ ވަގުތުން ރައީސް ޔާމީން އަމުރުކުރައްވައިފި އެ ބޭފުޅާ ވަކިކުރައްވަން. ސީދާ މި ގެއްލޭ ހުރިހާ
ފައިސާތަކެއް، ހުރިހާ ފައިސާތަކެއްގެ ޒިންމާ ރައީސް ޔާމީ ން ނަންގަވަންޖެހޭނެ. ރެކިވަޑައިނުގަނެވޭނެ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތް އެ ވަނީ ޔާމީން. އެ ބޭފުޅާގެ ސިކުނޑީގައި ދައުރުނުވޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ނޫނިއްޔާ. އެކަމާ ސީދާ ހިތްޕަވައިލާފައި މި ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން
ކަންބޮޑުވަނީ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއަށް މި ޒާތްޒާތާ ކުޅެ ، ބޭނުން ގޮތަކަށް އެ ފައިސާތަކާ ކުޅެވޭނެ ގޮތް
ހައްދަވައި، އަދި ނޫނިއްޔާ އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ އެކައުންޓަކަށް ގެންދަވަ އިގެން މިއާ ކުޅެވޭނެ ގޮތްތައް ހައްދަވާތީވެ .
ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ބާރުވެރިކަން ގެއްލުވަ އިލާތީ. އެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަޣުލިބިއްޔަތު އިދިކޮޅު
ފަރާތްތަކުގެ ނެތް ނަމަވެސް، އެކަން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ހާމަކުރަމުންދާތީވެ މިތާ އެތެރޭގައި މި ވާހަކަ ދެކެވޭތީވެ އެ
ދޮރު ވެސް ބަންދުކުރާ މަސައްކަތްކުރާ ތަން މި ފެންނަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު މުބީނަށް.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުބީން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް މިހާރު ހުށަހެޅިފައި މި ވާ
ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަމުން، ރޭގައި އައްޑޫ ސިޓީގެ ފޭދޫއާއި މަރަދޫ
ފޭދޫގައި ފެންބޮޑުވުމުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގަ އި، އެކަމުގައި ގެއްލުންވި ހުރިހާ ޢާއިލާތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ 85 މެންބަރުންގެ ނަމުގަޔާއި އަދި އަޅުގަ ނޑު ދާއިރާގެ ލޮބުވެތި ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި އެ ފަރާތްތަކަށް އެ
ދިމާވި ހިތާމައިގައި ބައިވެރިވާ ވާހަކަ މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑު އެދެނީ ދިވެހި ދައުލަތުން
ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އެކަމުގަ އި ގެއްލުންވި ޢާއިލާތަކަށް އެހީ ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީ، އެ ފަރާތްތަށް
އެކަމުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ޓަކައި ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ގުޅިގެން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް މަސައްކަތްކުރާނެ ކަމަށް. އާދެ!
16

އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ބަހުސްކުރަމުންދަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާގެ ގާނޫނުގެ މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙާ ގުޅޭގޮތުން. އާދެ! މި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން ދަންނަވާލަން އޮތީ،
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި އިޞްލާޙު މި ގަބޫލުކުރެވެނީ، ޙަޤީޤަތުގައި ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުން އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް
ބޭސްކޮށް، މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ލިބޭ ފައިސާ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވަ ކިވަކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ފަސޭހައިން
ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް، އާދެ! ދައުލަތެއް ހިންގަން ފަސޭހަކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙެއް ގެ ގޮތުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވެނީ. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި މިއަށް ވެސް އިދިކޮޅު ހުއްޖަތެއް ދެއްކުމުގެ ގޮތުން
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ މީގެ ކުރިން ބަޔަކު ވައްކަމެއް ކޮށްފައި އޮތް ވާހަކައާއި ، އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވަނީ ރަނގަޅު ނިޔަތެއްގައި ، ރަނގަޅަށް ކުރެވޭ ކަމެއްގައި ގޯހެއް ހިނގާފަ އި ވެސް އޮވެދާނެ. އެކައުންޓެއް
ހުޅުވުމުގެ ސަބަބުން، އެކައުންޓެއްގެ ތެރޭން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ ވާހަކަ އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ. އަދި އެމް.އެމް.އޭ ގައި
ހުޅުވާފައި އޮންނަ އެކައުންޓަކުން ވެސް ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ބަޔަކު ފައިދާއެއް ނަގަން ބޭނުންކޮށްފި ކަމުގައި ވާނަމަ،
އެކަން އެހެން ހިނގައިފާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަމުން މި އުޅޭ މަސައްކަތަކީ ،
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މީގެ ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި ފެނިގެންގޮއްސަ އެބަހުރި މިސްކިތް އަޅަން ސަޢޫދީން ނުވަތަ އެކިއެކި
ޤައުމުތަކުން ދީފައި ހުންނަ ފައިސާ ގެންގޮއްސަ އެބަ ބޭނުންކުރޭ މުޅިން އެހެން ތަފާތު އެހެން ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް
ބޭނުންކުރަމުން އައިއްސަ އެބަހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ހުއްޓުވަ އި، ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ މަދު
މިކަހަލަ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ކަށަވަރުކަމާ އެކު ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ޙަޤީޤަތުގައި މިފަދަ އެކައުންޓުތަކެއް
އަޅުގަ ނޑުމެން ހުޅުވަން މިއަދު މި ޖެހެނީ. ދެން، މި ހުޅުވާ އެކައުންޓެއްގައި ބޭވަފާތެރި ބޭފުޅަކު ހުރެގެން އެކަން
ކުރުމަކީ، އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ފަސޭހަކުރުމަށް ޓަކައި، ރަނގަޅު ގޮތުގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ
ފަރާތްތަކަށް ފޯރުވާންޖެހޭ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ފޯރުކޮށްނުދީ ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ
އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުދެކެން. ކަމެއް ގޯސްކޮށް މާނަ އޮޅުވާލަ އި، ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ނުބައި މެސެޖެއް ދޭންވެއްޖެ
ކަމަށް ވާނަމަ، ދެއްކިދާނެ ލައްކަ ގިނަ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މީގައި އަޅުގަ ނޑު
ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ ކަމަކީ، އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަން މި އުޅޭ މަސައްކަތަކީ ރައްޔިތުން މިއަދު އެތިބި ހިސާބުން އަނެއް
ދަރަޖައަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަމުން މި ދަނީ.
އެހެންވީމާ، މި މަސައްކަތްކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ފަސޭހަކުރަންޖެހޭ ލައްކަ ގިނަ ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އެ
ކަންކަން މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފާހަގަކުރައްވައިފި ވަރަށް ބޮޑަށް، މީގެ
ކުރީގައި ދިވެހި ދައުލަތުން ލޯނު ނެގުމަށް ޓަކައި އޮންނަ ޕްރޮސީޖަރ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަދަލުކޮށްފިއޭ. އެ ޕްރޮސީޖަރ
ވެސް ބަދަލުކުރެއްވީ ހަމަ މީގެ ކުރިން ތި ބޭފުޅުން. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމާ އެއްކޮށް
ކުރަމުން އައި ކަމެއް ނޫން މީގެކުރިއަކުން. އެހެންނަމަވެސް، ތި ބޭފުޅުން މިދިޔަ ދައުރުގެ ތެރޭގައި ތި ބޭފުޅުން
17

ގެންނެވި އިޞްލާޙަކާ ގުޅިގެން އެކަން އެހެން ވެގެންދިޔައީ. އޭރު އުދަނގޫތަކެއް ހުރިކަން މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް
ގަބޫލުކުރެވޭތީ އެ އިޞްލާޙު ވެސް ގެންނަންޖެހުނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް، މިފަދަ ކަންކަމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން، ދައުލަތުން ކުރަމުން މި އަންނަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލަބަޔާއި މަންފާ
ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި، ރަނގަޅު ގޮތުގައި ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިންގަ އި އަވަހަށް ނިންމާލުމަށް ޓަކައި.
ކިތައް ޕްރޮޖެކްޓުތޯ ހުރީ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ބޭރުގެ އެހީއާއި އެކިއެ ކި ދިމާލުން ފައިސާ އައިއްސަ ހުރި؟ ކިތައް
ޕްރޮޖެކްޓުތޯ ހުރީ އަވަހަށް ސްޕީޑުގައި ފައިސާ ދާންޖެހޭ ދިމާލަށް ނުގޮސްގެން މަސައްކަތްތައް ނުކުރެވި ހުރީ ކިތައް
ދިމާލުގައިތޯ؟ އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަމުން އަންނަ މަސައްކަތަކީ މި ކަންކަން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ރައްޔިތުންނާ
ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތް. މިއީ، ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ކުރެވޭ މަސައްކަތެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު
ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، މިއާ ގުޅޭގޮތުން، ދެން ރައްޔިތުންނަށް މި މެސެޖު އޮޅުވާލުމަށް ޓަކައި ލައްކަ ގިނަ
ވާހަކަތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެއްކިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހެނީ މި ކުރެވޭ
ކޮންމެ މަސައްކަތަކީ ވެސް ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިކުރާ މަސައްކަތަކީ ރައްޔިތުންނަށް އިޚްލާ ޞްތެރިކާމަ އެކު ވީހާވެސް
އަވަހަކަށް ތަރައްޤީގެ މަޝްރުޢޫތައް ކުރިއަށް ގެންގޮސް، ރައްޔިތުން މިއަދު އެތިބި ހާލަތުން އަނެއް ހާލަތަށް
ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ކުރެވޭ ފުރުޞަތެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރަށް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 އަށް މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙަކީ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ
ވަރަށް ނުރައްކާތެރި މަޤްޞަދެއްގައި ކަ ނޑައެޅިގެން އޮޅުވާލުމަށް ޓަކައި، ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލަ އި، ވައްކަންކުރުމަށް
ޓަކައި ހުށަހެޅިގެންދާ އިޞްލާޙެކޭ. ރާއްޖޭގެ މާލިއްޔަތުގެ އުސޫލުތައް ހަމަޖެހިފައި ވަނީ މިހާރުވެސް ހަރުދަނާ
ގޮތްތަކެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި މެއިންޓެއިންކުރުމުންދާ އުސޫލުތަކަކީ ރާއްޖޭގައި ލިޔެވި، ކަ ނޑައެޅި އޭގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ޚިދުމަތް ލިބެމުން އައި އުސޫލުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާރު ލިބިފައި މި ހުންނެވި ރައީސަކީ ފުރަތަމަ ވަޑައިގެންނެވިއިރު ވެސް އަށް ސަތޭކަ މިލިއަން
ރުފިޔާގެ ވަގު ތުހުމަތު، ކޮރަޕްޝަނުގެ ތުހުމަތު ބޮލުގައި އެޅުވިގެން އެ މަނިކުފާނު ރައީސްކަމަށް ވަޑައިގެންނެވީ. އެ
މަނިކުފާނު ވަޑައިގެންނެވި ފަހުން ކަ ނޑައެޅިގެން ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކަށާއި ގަ ވާއިދުތަކަށް އަރައި ގަނެ، މި ރާއްޖޭގެ
18

އާއްމު އުސޫލުތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ބޭރުކުރައްވަ އި، އެ ބޭފުޅާ ގެ އަމިއްލަ އުސޫލުތަކަށް މި ރާއްޖެ
ހިންގަމުން މި ދަނީ. އެންމެ ފަހުން މި އަރައިގަންނަނީ، މި ރާއްޖޭގެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އާމްދަނީއަށާއި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ރައްޔިތުންގެ ބައިތުލްމާލާ ކުޅެން ކަ ނޑައެޅިގެން މަސައްކަތް މި ކުރައްވަނީ. ގާނޫނަށް ބަދަލުގެނެވިގެން މި ކުރާ
މަސައްކަތްތައް މި ކުރެވެނީ ، ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން ވައްކަންކުރަން. އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑު މި ރިޕޯޓުކޮށްލާނަން. ހަމަ
ވައްކަންކުރަން ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން ރައީސް މި މަސައްކަތްކުރައްވަނީ. މިކަން ކުރެވޭ އިރު މިހާރުވެސް މި ރާއްޖޭގެ
ހުރިހާ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރޭ ސަރުކާރުގެ މެޖޯރިޓީ ހުރިހާ ތަނެއްގައި. ސަރުކާރުގެ ކޮންޓްރޯލްގައި ހުރިހާ ތަނެއްގައި.
ދެން، ކޮން މިނިސްޓަރެއްގެ، ކޮން އެކައުންޓެއްގައި ފައިސާ ނުލިބިގެން ރައްޔިތުންނަށް ކޮންޚިދުމަތްތެއް ނުލިބިގެންތޯ
މި އުޅެނީ؟ ކަ ނޑައެޅިގެން އަމިއްލަ އުސޫލުތަކެއްގެ މައްޗަށް މި ގެނެވެނީ ހަމަ ވައްކަންކުރަންވެގެން. އެހެން
އެއްވެސް، އެހެން އެއްވެސް މަ ޤްޞަދެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ މި ރާއްޖޭގައި
މިހާރުވެސް މި ހިނގާ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއްގައި ، ކަ ނޑައެޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ
ޕީ.ޕީ.އެމްގެ؛ މި ބޭފުޅުން އަމިއްލައަށް މި ބޭފުޅުންގެ މިނިސްޓަރު މި ވިދާޅުވަނީ މިއީ ގަމާރުންނޭ. މި ބޭފުޅުންގެ
މެންބަރުން މި ވިދާޅުވަނީ މީ ސެއްޅީންނޭ. މި ބޭފުޅުންގެ މެންބަރުން މި ވިދާޅުވަނީ މިއީ މިކަމަށް އެކަށީގެންނުވާ
ބައެކޭ. މި ބޭފުޅުން އަމިއްލަށް މިހެން ވިދާޅުވަމުންދާއިރު ، މިތާ ތެރޭން މި ގެނެވޭ މަސައްކަތެއް ، މި ކުރެވޭ
މަސައްކަތްތަކާ ދޭތެރޭ މި މެންބަރުން އަމިއްލަށް ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. ކޮންމެ އިޞްލާޙަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި
ތަނަށް ހުށަހަޅުއްވައި ގެން ކުރިއަށްގެންދަވާއިރު ހަމަ އެ ބޭފުޅާއަށް ހަމަ މިއީ ރަނގަޅު ކަ މެކޭ. މީގައި އެއްވެސް ގޯހެއް
ނެތޭ ކިޔައި ކުރުނީސްކުރައްވަ އިގެން ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނަން މިކަމާ ދޭތެރޭ. މި ގެނެވޭ
އިޞްލާޙަށް ބަލާއިރު އަޅުގަ ނޑު ކުރިންވެސް މި ދެންނެވިހެން، ދައުލަތުގެ ބާރުތައް، ހުރިހާ ބާރުތަކެއް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަތްޕުޅުގައި އޮންނަވަ އި، ހުރިހާ މިނިސްޓަރުން ވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް
ކަންތައްތައް ކުރައްވަމުން، އެކައުންޓު ގައި ހުރި ލާރިއެއް ވެއްޖެއްޔާ އެ އެކައުންޓުން މި އެކައުންޓަށް ބޭނުން ގޮތަކަށް
ބަދަލުކުރެވެން އޮންނައިރު، ކޮން އިތުރު އެކައުންޓުތަކެއްތޯ ހުޅުވަން މި އުޅެނީ؟ ދުނިޔޭގެ ކޮން ތަނަކުން އައި
ފައިސާއެއް ބޭނުންނުކުރެވިގެންތޯ މި އުޅެނީ؟ ކޮންގޮތަކަށްތޯ ބޭނުންނުކުރެވެނީ؟ ހެކި ދައްކަންވީ ނޫންތޯ
ރައްޔިތުންނަށް؟ މީގެ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރައްވާ. އަދި ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ މި އިޞްލާޙު ހުށަހެޅިގެން އައިއިރުގައި
ވެސް މަޖިލީހުގެ އާއްމު އުސޫލުން ވެސް ބޭރުވަޑައިގެންނެވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ، މި
ކަންތައްތައް ، މި ދައުލަތް ހަމަމަގަށް އަޅުވަން މަސައްކަތްކުރަން އެބަޖެހޭ. މި ދަނީ ރަނގަޅަކަށް ނޫނެއް ނޫންތޯ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ތަޖުރިބާ މަދު ސިޔާސީ މީހުން ރައީސަށް ނަސޭހަތްދޭ ހިސާބަށް ދިޔަ އިމާ މިއި ހިތާމަކުރަންޖެހިއްޖެ
ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދައުލަތް މި ހިނގަނީކީ ރަނގަޅަކަށް ނޫން. އެންމެ ފަހުން ދައުލަތުގެ ފައިސާ،
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ވައްކަންކުރަން އެކައުންޓުތައް ހުޅުވަ އިގެން ބޭރުން ލިބޭހާ ޑޮލަރުތަކާ
19

އެއްޗެހި އަމިއްލަ އެކައުންޓު ތަކަށް ލާންއުޅެނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިންތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން، ކުރިންވެސް ހަމަ މި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ލިބުނު ފައިސާތަކަށް ރައީސް ޔާމީންގެ
ކޮއްކޯފުޅު ގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރެވިގެން އެ މައްސަލަ ބެލޭ ގޮތެއް ވެސް ؛ އެ ވެސް ރަނގަޅު ގޮތެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓުން
ނިންމެވީ. އެހެންވީމާ، ހާލަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކަންތައްތައް އޮންނައިރު، މިހެން މިހާހިސާބަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ސަރުކާރުގެ ކަންތައް، ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް ދާއިރު ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. ދައުލަތުގެ އެއް ބާރުގެ ގޮތުގައި މި ތަން
އޮވެގެން މިތާގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން މި ތަން ބަލަން ތިބޭއިރު، މި ތަނުގައި ހިނގާ ކަންކަން ބަލަން
ތިބޭއިރު، މި ތަނުގެ ބާރުގެ ވެރިއެއްގެ ގޮތުގަ އި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އިންނަވަ އި، މިތާ މި ކަންތައްތައް މިހެން
ވެގެންދާއިރު މިކަމާ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާ. ކިތަންމެ މޮޅަށް ވާހަކަދެއްކިއެއް ކަމަކު މިއީ އިޚްލާޞްތެރިކަމެއް އޮވެގެން
މި ރާއްޖޭގެ ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިޞްލާޙުތަކެއް ނޫން މިއީކީ. މީގެ ކޮންމެ ކަމަކީ، މީގެ ކޮންމެ ކަމަކީ ނުބައި
ކޮންމެވެސް އެދުމެއް ގައި ނޫނީ މިތާ ކަމެއް ނުކުރޭ. ޚާ އްޞަ ގޮތެއްގައި ފައިސާއާ ގުޅުންހުރި ކަމެއް ކޮށްފިއްޔާ
ކަ ނޑައެޅިގެން ހަމަ ޔަޤީނާގާތާ އެނގެންޖެހޭ މީ ވައްކަންކުރަން ހުށަހެޅޭ ކަމެއްކަން. މިއީ އެކައުންޓުތަކެއް ހުށަހަޅަން؛
ކޮންތާކުން އެކައުންޓު މަދުވެގެންތޯ މި އުޅެނީ؟ ކޮންތާކު ހުރި އެކައުންޓުތަކުން މަދުވެގެން، އެ އެކައުންޓުތަކަށް ލިބުނު
ލާރި ބޭނުންނުކުރެވިގެންތޯ މި އުޅެނީ؟ ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ، ރައްޔިތުންނަށް ހަރާންކޯރުވުމަށް
ޓަކައި މި ރާއްޖޭގައި މިހާރު މި އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ބޭނުންކުރައްވަ އިގެން ރައީސް ޔާމީން
ކުރިންވެސް ކުރެއްވިހެން ދައުލަތުގެ ފައިސާއިން ކުރައްވަމުންގެންދިޔަ ވައްކަން ރިޕީޓްކޮށް، ހަމަ ތަރުތީބުކުރެވިގެން
ވައްކަންކުރުމަށް ޓަކައި ކުރަން އުޅޭ ކަމެކޭ މީ. މިއީ، އެއްގޮތަކަށްވެސް ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑުމެން
ރައްޔިތުން މި ތިބެނީ ބަލަން. މިތާ މި ކުރެވޭ ކަންތައްތަކަކީ މި ރައްޔިތުންނަށް ކަ ނޑައެޅިގެން ހަރާންކޯރުވުމަށް ޓަކައި
ކުރަމުންގެންދާ ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފަށް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާހިތްވަނީ މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙަކީ
ވަރަށް މުހިއްމު އިޞްލާޙެކޭ. ދިވެހިރާއްޖެ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު އިޞްލާޙެކޭ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އިއްޒަތްތެރި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ހަމަ އަޅުގަ ނޑު
އެ ބޭފުޅުންނަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން ބޭނުން. ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ރ.ކ.އ ކޮމިޓީތަކުގައި ހުރި ފައިސާތައް ވެސް
20

ހެދިނެހެދިއެއް ނޭނގޭ. އެ ބޭފުޅުން ކޮންމެވެސް އެކައުންޓަކަށް ގެންދާށޭ ކިޔާފައި އެ އެއްޗެހި ފްރީޒްކޮށްފައި، ހަމަ
މިއީ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން ވެސް ދަންނާނެ ކަންކަން. ރާއްޖޭގައި ރައްޔިތުން ގިނައީ ރާއްޖެތެރޭގެ ރަށްރަށުގައި
ދިރިއުޅޭލެއް މާލެއަށް ވުރެ. އެހެންވީމާ، އެ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ގައިމު ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، އެ
ބޭފުޅުންގެ ރ.ކ.އ ކޮމިޓީތަކުގެ ހުރި ފައިސާއަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ހެއްދެވި ގޮތް. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން
އަބަދުވެސް މި ކިޔަނީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ޤައުމު ހިންގަން އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާ ވާހަކަ. މި ގާނޫނު
ފާސްވުމުން، މި ބިލު ފާސްވެއްޖެ ނަމަ، ގާނޫނަކަށް ވެއްޖެ ނަމަ، ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިންގަން ވެސް.
ހަމަ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ހަނދާންކޮށްދެން މި ބޭފުޅުންނަށް. އެއް އެކައުންޓެއްގައި؛ އަނެއްކާ މި އެކައުންޓު ހުޅުވަން މި
އުޅެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމް.އެމް.އޭގަ އި އިނގޭތޯ. އެހެން ތަނެއްގައި ހުޅުވާ އެކައުންޓެއް ނޫން މީ. މި ބިލުގައި
ބުނާ ގޮތުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ނަންބަރުގައި އޮތް ހާލަތު ފިޔަވައި އަނެއް ދެ ހާލަތުގައި
އެކައުންޓު މި ހުޅުވަނީ ވެ ސް އެމް.އެމް.އޭގަ އި. ދެން ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 140 ވަނަ މާއްދާ ބުނާ
ގޮތުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ކޮންމެ އިދާރާއަކަށް ޒިންމާވާނެ ވަޒީރަކު ހުންނަންވާނޭ ބުނާ އުސޫލުން، މިކަން ވެސް މި
ކުރަނީ ހަމަ ވަޒީރެއްގެ ޒިންމާގެ ތެރޭން. އެހެންވީމާ، މިއީ އެއްވެސް މައްސަލައެއް އޮތް އެއްޗެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު
ގަބޫލެއް ނުކުރަން. ދެން މި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ހަނދުމަފުޅުކޮށް އަރުވަން ބޭނުން ސާކް ސަމިޓަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
މި މަޖިލީހުން 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ފާސްކުރީ. އެކަމަކު އާޚިރުގައި ނިމިގެންދިޔައިރުގައި 900 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް
ވުރެ ބޮޑަށް އެރިކަން ހަމަ އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެންނަން ހުރި ހިސާބުތައް ދައްކާ ގޮތް. އެހެންވީމާ، ވަކި
އެކައުންޓަކަށް، މިސާލަކަށް އޭރުގެ ސަރުކާރުން ހަމަ ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރި މަސައްކަތެއް އެ ކުރެއްވީ. އެ މަސައްކަތް
ކުރުމުގައި ވެސް ވަކި އެކައުންޓެއްގައި ، މިއީ ސާކް ސަމިޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ހުރި ފައިސާއޭ ވިދާޅުވެ، ވަކި
އެކައުންޓެއްގައި ބަހައްޓައިގެން ކުރެއްވި ނަމަ، ބިލުތައް އަންނަންވާއިރަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެ ބޭފުޅުންނަށް
ވާނުވާ އެނގުނީސް ކަންނޭނގެ. އޭރު އެ ބޭފުޅުންނަށް ވާނުވާއެއް ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ނޭނގުނު. އާޚިރުގައި ބިލުތައް
ރައީސް ވަޙީދުގެ ސަރުކާރުގައި ވެސް އަންނަމުންދިޔަ ހަމަ ހުއްޓުމެއް ނެތި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަ ނޑު މިދަންނަވަނީ ވަކި އެކައުންޓެއްގައި ބަހައްޓައިގެން މިކަން ކުރަންޏާ ވަރަށް ރަނގަޅުވާނޭ. އެއްގޮތަކަށްވެސް،
ދެން ވައް ކަންކުރާނެ ކޮންމެ ބޭފުޅަކު ކޮންތާކު ހުއްޓަސް. އެ ބޭފުޅުންގެ ވެރިކަމުގައި ވެސް ތިންހަތަރު، ފަސްހަ
މިނިސްޓްރީއެއްގެ އޮޑިޓު ރިޕޯޓު ނުކުތް. އޮޑިޓު ރިޕޯޓު ނުކުތްއިރުގައި ދެންމެ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން އޭރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް، ހަމަ މި ތަނުން އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭރުކުރި އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ނިޔާޒުގެ ވާހަކަ. އެ މަނިކުފާނު ނެރުއްވާފައި ހުރި އޮޑިޓު ރިޕޯޓުތަކުގައި އެބަހުރި
އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ހަތަރުފަސް، ހަ ވުޒާރާއެއްގެ އޮޑިޓު ރިޕޯޓު ނުކުތްއިރުގައި އެތައް ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާއެއް
ނަހަމަ ގޮތުގައި، މި ދަންނަވަނީ ވަގަކަށޭ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަނީކީ ނޫން. ނަހަމަ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ. ވަގަށް ކަމަށް
21

ވެސް ވެދާނެ. ނޫނިއްޔާ ހަމަ ހިސާބުތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ މައްސަލައެއް ކަމަށް ވެސް ވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން
ބޭނުމެއް ނޫން ހަމަ ތުހުމަތުގެ އިނގިއްޔެއް އެއްވެސް މީހަކާ ދިމާއަކަށް ދިއްކުރާކަށް. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރު ދެންމެ ފާހަގަކުރައްވައިފި، ރައީސް
ޔާމީންގެ ބޮލުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ތުހުމަތުތަކެއް އެޅުނޭ ކިޔަ އިފި. އޭރު އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވީ 800 މިލިއަން ރުފިޔާއޭ
މިއަދު ވާހަކަފުޅުގައި ވިދާޅުވީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑު ރަނގަޅުކޮށްލާނަން. އޭރު އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަމުން
ގެންދިޔައީ 800 މިލިއަން ޑޮލަރޭ. އެ 800 މިލިއަން ޑޮލަރު ވެސް އެ ބޭފުޅުންގެ ވެރިކަމުގައި ނު އެއް ހޯދުނު. 3
އަހަރު ހަމަ އެ ހުރިހާ ލިޔެކިޔުންތަކެއްގެ މަތީގައި އިށީނދެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ. ކޮމިޝަނެއް ވެސް ހައްދަވައިގެން،
އިންކުއަރީ ކޮމިޝަނެއް ހައްދަވައިގެން އެތައް ދުވަހަކު އުޅުއްވި. އެހެންވީމާ، އެކި ދުވަހު އެކި ވާހަކަ ވިދާޅުނުވެ،
މިއަދު 800 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަދަލު އޭރު ކިޔަމުންދިޔައީ 800 މިލިއަން ޑޮލަރޭ. މިހެން މީހުންގެ ބޮލުގައި ތުހުމަތު
އެޅުވުމަށް މިކަހަލަ ފާޑުފާޑު ވާހަކަދައްކާއިރު އެބަ ބަލައިލަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮންމެ ދުވަހަކު
ވެސް އެކައްޗެއް ކިޔަން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް. އެހެންނޫނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭނެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ކުރެވޭނެ
ކަންތަކާއި ނުކުރެވޭނެ ކަންތަކާ ވެސް. އެ ބޭފުޅުން ކުރައްވާ ކަންތަކާއި ނުކުރައްވާ ކަންތަކާ ވެސް. އެ ބޭފުޅުންގެ
ތެރޭގައި ތިއްބެވީ ވެސް ހަމަ ދިވެހި ރައްޔިތުން. އޭގައި ވެސް އުޅޭނެ ހެވާއި ނުބައި، ގޯހާއި ރަނގަޅު، ހަމަ އެހެން
ތަންތާގައި ވެސް ހެވާއި ނުބައި، ގޯހާއި ރަނގަޅު އުޅޭ ފަދައިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ،
ދެން ވާހަކަފުޅުގައި ވިދާޅުވެއްޖެ މުޅި ދައުލަތް ދަރުވައިލާފައޭ. ހަމަ ހިނގާ ޙަޤީޤަތަށް ޖެހިލަމާ ހިންގަވާ. އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަން ނިމުނުއިރު މި ދައުލަތް އޮތީ 32 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް ދަރާފައި އެކި ކަންކަމަށް
އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފައިސާ ހޯދަން ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި ހަމަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެއްވި އިނގޭތޯ.
އޭގެތެރޭން ލިބުނު ފައިސާ ހޭދަކުރެއްވީ އެކި ގޮތް ގޮތަށް. ރަނގަޅު ގޮތްގޮތަށާއި ހަމަ ނޫން ގޮތްގޮތަށް ކަމަށް އޮޑިޓު
ރިޕޯޓުގައި ބުނާބުނުމެއް ވެސް އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ނުދަންނަވަން އެ ބޭފުޅުން ވައްކަންކުރީއެކޭ ވެސް.
އަޅުގަ ނޑު މި ދެންނެވީ އޭރުގެ ދަރަނި އޮތް ވަރޭ. އޭގެ ފަހުން މިއައި ރައީސް ވަޙީދުގެ ދެ އަހަރާއި، މިހާރު މި
ހިނގާ ދެ އަހަރާއި 4 އަހަރުދުވަސް ނިމިގެން އަންނައިރު 2016 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ ދަރަނި ހުންނާނެ ކަމަށް މި
ލަފާކުރެވެނީ 36 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރާއްޖެއަށް ލިބެނީ 17 ވަރަކަށް ބިލިއަން ރުފިޔާ
އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވެނީ. 16 ވަރަކަށް ބިލިއަން ރުފިޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ރިކަރަންޓު
ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިނގާ. އެހެންވީމާ، ޑެފިސިޓު ބޮޑުވެގެންދާ ތަން ވެސް އާދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު މި
ދަންނަވަނީ މިއަދުގެ މި އިޞްލާޙަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު އިޞްލާޙެކޭ. މިސާލަކަށް ބޮޑެތި
ޕްރޮޖެކްޓުތައް...
22

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޡިމަށް.
ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑަށް
ވެސް ތާއީދުކުރެވެން ނެތް ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބިލު ހުށަހެޅި ފަރާތުން
ފާހަގަކުރައްވައިފި، އަޅުގަ ނޑު ހަމައެކަނި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އެ ތަންކޮޅު. ރައީސް ނަޝީދު ވެރިކަމުން
ފައިބާވަޑައިގެންނެވިއިރުގައި އެތައް، ކޮންމެ ރައްޔިތެއްގެ ބޮލަށް އެތައް ބައިވަރު ރުފިޔާ ދަރަނިވެރިކުރި ވާހަކަ.
އަޅުގަ ނޑު އޭގެ ހިސާބު ދަންނަވައިލާނަން. ރައީސް މައުމޫން ވެރިކަމުން ފައިބައި، ރައީސް ނަޝީދު ވެރިކަމާ
ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވިއިރުގައި ދައުލަތުގެ މުޅި ދަރަނި އޮންނަނީ 10.5 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަރާފަ. ރައީސް ނަޝީގެ
ވެރިކަން ބަޣާވާތަކުން ވައްޓާލިއިރުގައި 19 ބިލިއަނަށް އެރިއިރުގައި 8.5 ބިލިއަން ދެރިއިރުގައި ރައްޔިތުންނަށް ކޮންފަދަ
މަންފާއެއްތޯ ކުރީ. އާސަންދަ ތަޢާރަފުވެގެންދިޔަ. މުޅި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހިލޭ ބޭސްފަރުވާ ލިބިގެންދިޔަ. ފްލެޓު
ދޮންބެގެ ފްލެޓުތަކުން ރައްޔިތުން ފައި އަޅައިގަނެގެން ރައްޔިތުން ވެއްޓޭ ހިސާބަށް ފްލެޓުތައް ގިނަވެގެންދިޔަ.
އެކަނިވެރި މައިންނަށް ފައިސާ ލިބިގެންދިޔަ. މުސްކުޅި، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް އި ނާޔަތް ލިބިގެންދިޔަ. މިހުރިހާ
ޚިދުމަތަކަށް 8.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދެރުމަކީ މިއި ދެރުމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް މި ވެރިކަން، އަޅުގަ ނޑު
މާނަމިކުރަނީ ބަޣާވާތަކުން ވެރިކަން ވައްޓާލުމަށް ފަހު ޕީ.ޕީ.އެމުގެ ވެރިކަން 7 އަހަރުގެ ވެރިކަމަށް އައިއިރުގައި 17
ބިލިއަން ދަރާފައިވޭ. އަޅުގަ ނޑަށް ހިސާބުތަކުން ދައްކާއިރު މި ބޭފުޅުންގެ މި އަހަރުގެ ބަޖެޓު ރިޕޯޓަށް ބަލައިލާއިރުގައި
މި ވެރިކަން ނިމިގެންދާއިރުގައި 7 އަހަރުގެ، ޕީ.ޕީ.އެމުގެ 7 އަހަރުގެ ވެރިކަން، ބަޣާވާތަ ކުން ވެރިކަން ވައްޓާލަ އި މި
ބޭފުޅުންގެ 2 އަހަރުގެ ވެރިކަމާއި، ރައީސް ޔާމީން ގެ މި 5 އަހަރުގެ ވެރިކަން ނިމިގެންދާއިރުގައި މުޅި ޤައުމު 27
ބިލިއަން ރުފިޔާއިން ދަރައި، މުޅި ޤައުމުގެ ކޮންމެ ރައްޔިތެއްގެ ބޮލަށް އެއްކަލަ ތި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަމުން އައި، މި
ޕީ.ޕީ.އެމުން ވިދާޅުވަމުން އައި، އަލަތު ކައިވެންޏަށް ފްލެޓު ދޭން ބުނިބުނުން، އަލަތު ކައިވެނީގެ ލިބޭ ކޮންމެ ދަރިއެއްގެ
ބޮލުގައި 3 ފްލެޓުގެ ދަރަނި އަޅުވަ އިލާފައި މި ޤައުމު ދަރަނިވެރިކޮށްލާ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަޅުގަ ނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ބައެއް މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގެކޮޅުގެ ޚަރަދުގެ ވާހަކަ.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހިސާބުތަކުން ދައްކާ ގޮތުން ވިއްޔާ ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް 60 ހާސް ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރެވޭއިރު،
މަހެއްގެ މައްޗަށް 1.8 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރެވިގެންދާއިރު، އަހަރަކު 22 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރެވިގެން ގޮސް 5
އަހަރު ނިމިގެންދާއިރު 111 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުވުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެތައް ބައިވަރު ރައްޔިތުންނަށް ތިން
23

ސަތޭކައެއްހާ ފްލެޓު އަޅާހާ ލާރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އަޅުގަ ނޑުމެން މާނަ މި ކުރަނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އުޅުއްވާ ގެކޮޅު. އެހެންނަމަވެ ސް އެ ގެކޮޅަށް މި ކުރެވޭ ޚަރަދަކީ ދުއިސައްތަ އެތައް މީހުންގެ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ޚަރަދު ގެ
ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ. ކަންބޮޑުވާ މިންވަރަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ކުރެވެނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ޚަރަދު.
އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭ ނުންވަނީ ހަމައެކަނި މި ތަންކޮޅު. އަޅުގަ ނޑުމެން މީގެކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ބައެއް
މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި، ބައެއް ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ އެކައުންޓަށް ފައިސާ؛ ހިލޭ އެހީގެ ލިބޭ ފައިސާ ވެ އްދެ ވި
ވާހަކަ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވި ތަންކޮޅެއް. މި އީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކޯޓަކަށް ގޮއްސަ ބޭންކު
ސްޓޭޓްމެންޓާއި އެކައުންޓު ފައިސާ ވަން މަގާއި ހުރިހާ އެއްޗެއް ބެލި، މިކަން ސާބިތުނުވެގެންދިޔަދިއުމަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިއަދު ޖުޑިޝަރީ މި އޮތް ހާލަތަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ހާލަތަކަށް
ޖުޑިޝަރީ އޮތީ ގޮއްސަ. ހަމަ މިގޮތަށް މިފަދަ އެކައުންޓުތައް ހުޅުވައިގެން މީރާގެ ބޭނުން ނެތި، ޚާއްޞަކޮށް
އެމް.އެމް.އޭގެ ބަހެއް ނެތި މިގޮތަށް ޚަރަދުކުރެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޤައުމު ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދެއްކި އަދަދަށް ވުރެ މާ މަތީ އަދަދަކުން ދަރައިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ .
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދަށް.
ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ފުރިހަމައަށް
ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ، މި ގާނޫނު ހުށަހަޅާފައިވާއިރު ބައެއް މާއްދާތަކަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް އިޞްލާޙުތަކެއް
ގެންނަން އެބަ ބޭނުންވޭ. އެގޮތުން، ގާނޫނު ނަންބަރު -12 (ހ). މި ގާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދައުލަތުގެ
އެންމެހައި ފައިސާ ބަހައްޓަންވާނީ އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕަބްލިކު ބޭންކު އެކައުންޓުގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީ
ނަމަވެސް، އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ޕަބްލިކު ބޭންކު އެކައުންޓުގެ އިތުރުން އިތުރު އެކައުންޓެއް ނުވަތަ
އެކައުންޓުތަކެއް ހުޅުވައި ދައުލަތުގެ ފައިސާ ބެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު މިނިސްޓަރަށް ލިބިގެންވެ އޭ. މީގައި ކޮން
މިނިސްޓަރެއް ކަމެއް ބަޔާންކޮ ށްފައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް. ހަމައެއާއެކު 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ބ) އަށް، މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުޅުވާ އެކައުންޓުތައް
ބެލެހެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު މިނިސްޓަރު ކަ ނޑައަޅައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނޭ.
24

މީގައި ވެސް ވަކި މުއްދަތެއް ނެތީމަ މުއްދަތެއް އޮންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މީގައި
ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ތެރޭގައި މި ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ،
އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ ވާހަކަދައްކަމު، ވައްކަންކުރާ ވާހަކަ. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ވައްކަންކުރީ ކޮންބައެއްތޯ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގެއޭ. 3 އަހަރުވީ ވެރިކަމެއްގެ ތެރޭގައި މުޅި ޤައުމު އެކީގައި ދަރުވާލައި، މުޅި ޤައުމު
އެކީގައި ވިއްކާލައި، މުޅި ޤައުމަށް ހުރި، ދައުލަތުގެ ހުރި ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވެ ، ކޮންވާހަކައެއްތޯ މި ދައްކަނީ.
ދައުލަތުގެ ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވެފައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޭބޭފުޅުން ވާހަކަދެއްކީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން ލަދުގަންނަންޖެހޭ. 800
މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ރުފިޔާ އެމް.ޑީ.ޕީ 3 އަހަރުވީ ވެރިކަމެއްގެ ތެރޭން ޚިޔާނާތްތެރިވެފައިވާކަމީ މިއީ ދިވެހި
ރައްޔިތުން މިއަދު ގަބޫލުކުރާނެ ޙަޤީޤަތެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން. ސަރުކާރަށް އަޅުގަ ނޑު މިއަދު
ގޮވާލަން ބޭނުންވޭ ، މި 800 މިލިއަން ރުފިޔާ ވީނުވީ ތަނެއް ހޯދައި ދައުލަތަށް އެބަ ވައްދަންޖެހޭ. މިކަން އެބަ
ބަލަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ވައްކަންކުރި ވާހަކަ ދައްކަން މާ ރީއްޗެއް ނޫން. އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި ހިންގާފައި ހުރި
ޖަރީމާތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށްގިނަ ވާހަކަތައް ދެއްކިދާނެ. އެހެންވީމާ، މީކީ މިއަދު
ސަރުކާރުން ކަންތައްތަކެއް ކުރާ ވާހަކަ މި ބޭބޭފުޅުން ދައްކަން މިއީ ލަދުގަންނަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާނީ މީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ދެއްކޭނެ ވާހަކަތަކެއް ނޫނޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސަރުކާރުން މަސައްކަތް
މި ކުރަނީ ރައްޔިތުންނަށް ހެވާއި ލާބަޔާ އި މަންފާ ގެނެސްދިނުމަށް ޓަކައޭ. ރައްޔިތުންނަށް އިޤްތިޞާދީ
ފުދުންތެރިކަމާއި، ރައްޔިތުންނަށް ތަރައްޤީއާއި ތަމައްދުނާއި ތަހުޒީބު ގެނެސްދިނުމަށް ޓަކައޭ. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަތައް
އެމް.ޑީ.ޕީން އޮޅުވާލައި ކަންތައްތައް ކުރަން މަސައްކަތްކުރާއިރު މިއި އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލައި ގަންނާނެ ވާހަކަތަ ކެއް ނޫން.
ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިޞްލާޙުތަކަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންވަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދުދީދީއަށް.
މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ދުވަސް
ކަމަށް ވީހިނދު، އެމް.ޑީ.ޕީއާއި އަޅުގަ ނޑު ނިސްބަތްވާ މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާ މިތިބީ އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާ
ހުއްޓުވުމަށް އަތުކުރި އޮޅާލައިގެންކަން މިއަދު ވެސް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ މި މަޖިލީހުގައި ދަންނަވަން. އެ ބޭފުޅުންގެ
25

ފަރާތުން މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އަދި 7 ފެބްރުއަރީ 2012 ގައި ގެނައި ބަޣާވާތުގެ ސަރުކާރުން، އަދި އެއީ
މިހާރު މިއޮތް ސަރުކާރު ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް އޮތް ސަރުކާރަކަށް ވީހިނދު، އެ ސަރުކާރުން އަންހެނުންނަށް، ދިވެހި
އަންހެނުންނަށް ރޯމާދުވާލު މާލޭގައި އެންމެންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް އެ ކުރި އަނިޔާތައް ހަނދާންކޮށް، އެ އަނިޔާތައް
އެންމެ ހަރުކަށި އިބާރާތުން ކުށްވެރިކުރަން. އަދި މިއަދާ ހަމައަށް ވީއިރު ވެސް އޭގެ ޢަދުލުވެރި ބަދަލު އެއްވެސް
މީހަކަށް، ނުވަތަ ޢަދުލުވެރިކަމާ އެކީ ޝަރީޢަތަކުން ބެލިފައިނުވާކަން އަޅުގަ ނޑު ހަމަގައިމު ވެސް މިއަދު ފާހަގަކުރަން.
ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006ގެ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ މިއަދު. މި އީ ރައީސް މައުމޫން، އެ މަނިކުފާނުގެ
ޒަޢާމަތުގައި ، 30 އަހަރުދުވަހުގައި އެ މަނިކުފާނަށް ކޮރަޕްޝަނުގެ ވާހަކަ ގިނަވެގެން އެ މަނިކުފާނު ނެންގެވި
އިނީޝިއޭޓިވެއްގައި އެ މަނިކުފާނުގެ ސަރުކާރު ވުޖޫދުގައި އޮތްއިރު ވޯލްޑް ބޭންކު އައިސްގެން، އެ ބޭފުޅުންގެ
އިންވިޓޭޝަނަށް މި ތަނަށް އައިސްގެން ހެދި ބިލެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ވޯލްޑް ބޭންކުން ދައްކަމުންދިޔައީ އޭރު އޮތް
ގޮތަށް ހުރިހާ ތަނެއްގެ އެކައުންޓުތައް ބެހެއްޓިފައި އޮތީމާ ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާކަން. އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ވެސް
ހަނދާން އެބަހުރި، ބަންޑާރަ ނައިބު އޮފީހުގައި ހުރެ ލޯ ކޮމިޝަނުން އވޯލްޑް ބޭންކުގެ ޓީމާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކޮށް ،
އަދި މިތާގައި މާލެ އަތޮޅުގެ މެންބަރެއްހެން ހުރެ މި ބިލަށް މަރުޙަބާކީ ހަނދާން. އަދި އޭރު ދެއްކިގެންދިޔަ ވާހަކަތަކާއި
އެއް އެކައުންޓެއްގެ އޮތީމަ ދައުލަތަށް ލިބޭނެ ފައިދާތަކުގެ ވާހަކަތައް އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން ވެސް ތެދުވެ ދެއްކި
ހަނދާން. އަދި އެ ގެނައި އިޞްލާޙު؛ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް އެކައުންޓެއްގައި އެ ފައިސާ ހުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖެ
މަރުޙަބާކިޔައި، ވޯލްޑް ބޭންކުން ވެސް ބުނާ ގޮތަށް ކަންކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ގެނައި އިޞްލާޙެއް.
އަޅުގަ ނޑުމެން ރޭގައި ކޮމިޓީގައި ވާހަކަދެއްކިއިރު ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވި ، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނު އެއީ ރައީސް
މައުމޫނުގެ 30 އަހަރަށް ފަހު އެ މަނިކުފާނު ދެއްވި ހަދިޔާއެކޭ. ޙަޤީޤަތުގައި ދިވެހި ދައުލަތުން ކޮރަޕްޝަން
ނައްތާލުމަށް ޓަކައި ކަމެއް ކުރެވުނު ކަމަށް ވާނަމަ، އެކަމެއް މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް އޭރު ގެނެވުނު އިޞްލާޙުން
ލިބިގެންދިޔަކަން އަޅުގަ ނޑު އެބަ ފާހަގަކުރަން. ނަމަވެސް މިއަދު މި ފެންނަނީ ހަމަ އެ މަނިކުފާނު
ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ޕާޓީގެ ފަރާތުން އެ ގެނައި ރަނގަޅު ކަންތައްތައް ނިގުޅައިގަތުމަށް ޓަކައި އެ ވާހަކަތައް
ދައްކައި، އޭރު އެ އޮތް ގޮތް ؛ ވޯލްޑް ބޭންކާއި ތަންތަނުން ގެންނަވައިގެން އެ ގެންނެވި އިޞްލާޙު، ރައީސް މައުމޫން
ކޮރަޕްޝަން މި ރާއްޖޭން ނައްތާލުމަށް ޓަކައި ކުރެއްވި މަސައްކަތްޕުޅެއް ވިއްޔާ އެކަން ނިގުޅައިގަތުމަށް ޓަކައި އެ
ކުރެވުނު މަސައްކަތް އެނޫން ގޮތަށް އަނބުރާލުމަށް ޓަކައި ރައީސް މައުމޫންގެ ކޮއްކޯފުޅު، ރައީސް ޔާމީންގެ
ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ތަން. އަދި މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ވެސް ދަނީ އެގޮތަށްކަން
އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު ވެސް އޭރުގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާތަކާއި، އޭރު ކުރެ ވުނު
މަސައްކަތްތަކާއި، އޭރު ވޯލްޑް ބޭންކުން ދެއްކުނު ވާހަކަތައް ވެސް އެބަ ބަލައިލަންޖެހޭ. ސީދާ ބުނެފައި ވަނީ،
ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް އެކައުންޓެއްގައި ހުރެގެން ނޫނިއްޔާ ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް ނޫނިއްޔާ ކަންކަން ނުކުރެވޭނެ
26

ކަމަށް. އަދި ދައުލަތުގެ އިސް ވެރިޔަކަށް ހުރެގެން މި ކަންކަން ނުބެލެހެއްޓޭނެ ކަމަށް. މިއަދު އެތައް ބައިވަރު
ކޮރަޕްޝަންގެ ތުހުމަތުތަކެއް ސަރުކާރުން ސަރުކާރުގެ ބޮލުގައި އަޅުވަމުންދާއިރު، ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ
އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއަކީ ވެސް ސަރުކާރުގެ އޮފީހަކަށް ވެފައި، އެތާ ހުރި އެކައުންޓަ ކާއި ދެން ހުރި އެކައުންޓަކާއި
އަމިއްލަ މީހުންގެ އެކައުންޓަށް އެއްޗެއް ދިޔަ ވާހަކަ ދައްކާ ދުވަސްވަރެއްގައި އެ ކަންކަން އަނެއްކާވެސް މަގުފަހިވާ
ގޮތަށް މި މަޖިލީހުން ބިލެއް ހުށަހަޅުއްވަ އި، އެކަން ކުރިއަށްގެންދަވާތީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ހިތާމަކުރަން.
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ދަންނަވާނީ، އަޅުގަ ނޑަކަށް މި އިޞްލާޙަކަށް ތާއީދުކުރެވޭކަށް ނެތޭ. އެއީ ޚުދު އަޅުގަ ނޑު އަޑުއެހީމޭ
ވޯލްޑް ބޭންކާއި އަދި އެނޫން ވެސް ފަރާތްތަކުން މިގޮތަށް މިހާރު މި ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުގައި އޮތް ގޮތަށް ކަން ކުރީމާ ،
ތިރީހަކަށް އަހަރު އެގޮތަށް އެކަން ކުރީމާ ވީ ޚިޔާނާތާއި ކޮރަޕްޝަންގެ ވާހަކަ ދައްކަ އި، އެ ތަޖުރިބާގެ އަލީގައި ގެނައި
ބަދަލެއް އަނެއްކާ އަނެއް ކޮޅަށް ގެންދަންއުޅޭއިރު އަޅުގަ ނޑަކަށް މި އި ޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރެވޭކަށް ނެތޭ. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަނާރާ ނަޢީމަށް.
މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަނާރާ ނަޢީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދިވެހި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ
އިޞްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކައިލާއިރު އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ހަމަ ފާހަގަކުރެވެނީ، މި ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ގައިވާ ގޮތުން މިހާރު ޕަބްލިކު ބޭންކު އެކައުންޓުގައި ޖަމާކުރަމުންދާ ފައިސާ ވަކިވަކި އެކައުންޓުތަކަށް
ޖަމާކުރެވޭނެ އުސޫލަކަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް މި އިޞްލާޙު އޮތްކަން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަން. އެގޮތުން، އަދި
ޚާއްޞަކޮށް މިނިސްޓަރެއް ގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އެ އެކައުންޓުތައް ގެންދާ ގޮތަށް އޮތްކަން ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް
ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާރުވެސް އަޑުއިވެމުން މި ދަނީ މިނިސްޓަރެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން
އެމް.އެ.މް.ޕީ.އާރު.ސީން ވަރަށް ގިނަ ފައިސާތަކެއް ގެއްލިގެން އުޅޭ ވާހަކަ. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުން ވަރަށް ގިނަ
ފައިސާތަކެއް ގެއްލިގެން އުޅޭތީ ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވެފަ އިވާ ދަ ނޑިވަޅެއްގައި މިފަދަ އިޞް ލާޙެއް އައުން ޙަޤީޤަތުގައި
މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން އިތުރަށް ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ދައްކަނީ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާގެ ވާހަކަ. ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ލިބޭ ހިލޭ އެހީއާއި ލޯނުގެ
ވާހަކަ. އެގޮތުން، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް
27

ވިސްނަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ މެންބަރެއްގެ ބޮލުގައި ވެސް ޒިންމާތަކެއް އެޅިފައިވޭ މިފަދަ ބޮޑެތި
ނިންމުންތައް ނިންމާއިރު. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، ރައްޔިތުންގެ އެދުމަކަށް ވަނީ ވީހާވެސް ދެފުށް
ފެންނަ ނިޒާމުތަކެއް، ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކެއް މި ޤައުމުގައި ޤާއިމު ކުރެވިފައި އޮތުން. މިހާރުވެސް އަޅުގަ ނޑަށް
ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުގައި މިހާރު ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ނިޒާމުތައް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ، ހަތަރު ފަރާތުން ބެލޭނެ
އުސޫލުތަކެއް ކަ ނޑައެޅިފައި އޮތީ. އޮއްވާ މިހާރު މިފަދަ އިޞްލާޙުތަކެއް ގެނައުމުން އިތުރު އެކައުންޓުތަކެއް ހުޅުވި،
ތަފާތު އެކައުންޓުތަކަށް ލިބޭ އެހީތަކާއި އެއްޗެހި ޖަމާކުރެވުން، ޙަޤީޤަތުގައި މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ފުންކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ
ކަމެއް. ދެންމެ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރ މާރިޔާ ވެސް އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން، އެއް އެކައުންޓެއްގައި އެ ފައިސާ
ދައުރުވުން އެއީ އެއްގޮތަށް ވުރެ ގިނަ ގޮތުން ދައުލަތަށް ފައިދާކުރާނެ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ވެ ސް ފާހަގަކުރެވޭ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ވެސް ދަންނަވާނީ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވެސް އިޞްލާޙެއް
އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އިޞްލާޙުކުރުން މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކޭ މިފަދަ ބޮޑު، ދައުލަތުގެ މާލިއް ޔަތުގެ
ގާނޫނަށް މިފަދަ ބޮޑު އިޞްލާޙެއް ގެންނައިރު. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
ގެމަނަފުށީ ދާޢިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް މައްސަލައެއް. ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތް ކަމެއް. މުޅިން
އޮޅުވާލުމެއްގެ ތެރެއިން ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ، މިހާރު
މި އުޅެނީ އެއް އެކައުންޓަކަށް ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއްގެ ފައިސާ އެކި ދިމަދިމާލުން ވަންނައިރުގައި އޭގެ ބަދަލުގައި
ކޮންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ނޫނިއްޔާ އެއް ޕްރޮޖެކްޓުތަކަކަށް ކުރާ ޚަރަދުތައް ވަކި އެކައުންޓެއްގެ ތެރެއިން ޚަރަދުކުރެވޭނެ
އުސޫލެއް ކަ ނޑައަޅަން. ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް ކަމެއް މިއީ. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާ ، ބައްލަވާ! މި އިންނެވި ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރަޝީދު މި އިންނެވީ.
ގދ.ވާދޫގައި އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގަ އި ފައިސާ ލިބުނީ ސަޢޫދީ ފަންޑެއްގެ ދަށުން މިސްކިތެއް އެޅުމަށް ޓަކައި.
އެހެންނަމަވެސް، ވެރިކަން ދިޔައިރުގައި އެ ފައިސާއަށް ވީ ގޮތެއް، އޮތް އެކައުންޓެއް، ވީނުވީ ގޮތެއް ނޭނގިފައި އޮތީ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ މަސައްކަތުން މިއަދު އެ ވަނީ އެ ކަންތައް ޢަމަލީ ގޮތުން ފެއްޓިފައި އެ އޮތީ.
މިހެންގޮސް ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ކަންތައްތައް އެބަ ހުރި ދިމާވެފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިސާލަކަށް
28

ދަންނަވާކަމަށް ވަންޏާ ތިނަދޫގައި ހަދަން އޮތް މިސްކިތެއް ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި ދެއްވަދޫގައި ބަނދަރުގެ
މައްސަލަ، ބޭރުގެ ފަންޑިންގއިން ލިބިފައި އޮތް ފައިސާތަކެއް މިއީ. އެކަމަކު ހުރިހާ ފައިސާތަކެއް އެއް ދިމާލަކަށް
ވަދެގެން އެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ވީނުވީ ގޮތެއް ނޭނގި ކަންތައްތައް ވެގެން މި ދިޔައީ. އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެއަރޕޯޓް ވިއްކަ އިލާފައި ލިބުނު ލާރި ކޮންތަނެއްގައިތޯ ވީ ސުވާލުކޮށްލަ ބައްލަވާ! ދިރާގު
ވިއްކާލައި ގެން ލިބުނު ފައިސާ ވީ ކޮންތަނެއްގައިތޯ، ފެން ކުންފުނި ވިއްކާލައިގެން ލިބުނު ފައިސާ ވީ ކޮންތަނެއްގައިތޯ ،
ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ގެއްލިގެން އުޅޭ ކަމަށް މި ވާހަކަދެކެވޭ 800 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ފައިސާ ވީ
ކޮންތަނެއްގައިތޯ؟ މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ދިމާވާން މި ޖެހެނީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭ ގައި ހުރި
ދޯހަޅި ކަންތައްތަކެއްގެ ތެރެއިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅު ގަ ނޑުމެންގެ އުސޫލުތައް ހަރުދަނާނުވުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ
މައްސަލަތައް މި ހުންނަނީ. މި ކަންތައްތައް ޙަ އްލުކުރުމަށް ޓަކައި ސަރުކާރުން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން
ބޭނުމެއް ނުވޭ މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އެތައް ބިލިޔަން ރުފިޔާއަކަށް ދަރާފައި ތިބޭކަށް. އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވިން
އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުންދިޔައިރު އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ ރައްޔިތެއް، ކޮންމެ ރައްޔިތެއް 150000 ރުފިޔާއިން، 150000
ރުފިޔާއިން ބޮލަކަށް ދަރާފައި އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބެލިއިރު. ދުނިޔޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ބޭންކެއް ނެތް
ހިސާބަށް. ދުނިޔޭގެ ބޭންކަކުން ގަބޫލެއް ނުކުރޭ. އައި.އެމް.އެފް، އިންޓަރނޭޝަނަލް މަނިޓަރީ ފަންޑުގެ ފަރާތުން
އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރޭ. އޭޝިޔާ ސަރަހައްދުގެ އެކިއެކި ބޭން ކުތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރޭ. މި
ހުރިހާ ކަމެއް ދިމާވެގެން މި ދިޔައީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވެރިކަން ނިމިގެންދިޔައިރު ދިމާވި ކަންތައްތަކެ އްގެ
ސަބަބުން. މި ކަންތައްތައް ޙައްލުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ބިޔަ މަޝްރޫޢުތަކާ ދިމާލަށް ދާއިރު އެ ބިޔަ މަޝްރޫޢުތަކަށް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ވަކި އެކައުންޓެއްގައި ބަހައްޓައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޚަދަރުކުރެވޭނެ އުސޫލެއްގެ
ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ތާއީދުކޮށް
ވާހަކަދެއް ކި. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީ އަކީ އަބަދުވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ދައްކާ ހުރިހާ ވާހަކަތަކަށް އިދިކޮޅުހަދާ
ފަރާތެއްގެ އުސޫލުން މި ކަންތައްތަކަށް ވެސް އިދިކޮޅުހެދީ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބަޖެޓަށް ވެސް ހަމަ ވޯޓެއް ނާޅާ.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ. މި ރާ އްޖޭގެ ކައުންސިލަރަކަށް މުސާރަދޭކަށް
ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއަކުން ވޯޓެއް ނުދޭ. ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ ސެލެރީ ދޭކަށް ވޯޓެއް ނުދޭ. ބަނދަރެއް
ހަދާކަށް، ހޮސްޕިޓަލެއް ހަދާކަށް، އެއްވެސް ކަމެއް ކުރާކަށް ވޯޓެއް ނުދޭ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ
ޙަޤީޤަތް. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރާ ކޮންމެ ކަމަކަށް އިދިކޮޅުހަދާ އުސޫލުން ކުރާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ
އެނގޭ މިއީ. ވަރަށް ސާފުކޮށް ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން ހުރި ކަމެއް މިއީ. މިއީ ރައްޔިތުންނަށް ވާނުވާ އެނގޭ
ގޮތަކަށް މުޅި އެކައުންޓިންގ ނިޒާމު ބައްޓަންކުރުމަށް ޓަކައި ، ޚާއްޞަ ކޮށް އޮޑިޓަރުންނަށް ވެސް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ
ހަރުދަނާ އުސޫލަކުން؛ މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ ގެމަނަފުށީގެ ބަނދަރަށް ވީ ކިހާ
29

ޚަރަދުތަކެއްތޯ ބަލައިލާއިރުގައި ހުރިހާ އެކައުންޓުތަކެއްގެ ހުރިހާ ޓްރާންސެކްޝަންތަކެއް ހާވަން މި ޖެހެނީ.
އެހެންނަމަވެސް، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ ބަނދަރެއް ހަދައި، މި ޕްރޮޖެކްޓަށް އަރާ ކޮސްޓް ވަކި އެކައުންޓެއްގެ ތެރެއިން
ބެލެހެއްޓޭ ކަމަށް ވަންޏާ ވަރަށް ސާފުކޮށް މިކަން އޮންނާނެ ފެންނަން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ބާކީ 3 މިނެޓު 12 ސިކުންތު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި
އަރުވަނީ އަލިފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިނަށް.
އަލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް މިއަދު މި ހުށަހެޅޭ އިޞް ލާޙަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ
އުފާފާގަތިކަމަށް، ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް ހިންގޭ ޕްރޮޖެކްޓުތައް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވާނުވާ ނޭނގި، އެ ފައިސާ
ގެއްލުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސް މި
ބާވަތުގެ ކޮންމެ ކަމެއް ކުރައްވަނީ ވަރަށް ކުއްލި ގޮތަކަށް އަވަސްއަރުވާލައްވައިގެން. ރޭގައި ވެސް ކުއްލި ގޮތަކަށް
އާއްމު ކޮމިޓީ ބާއްވަވާފައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަށް 14 މިނެޓު ލިބޭ ގޮތަށް މިއަށް ބަހުސްކުރަން
ބައްޓަންކުރަން މަސައްކަތްކުރެއްވީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް . އެނގިވަޑައިގަންނަވާތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަކީ ޤައުމުގެ،
ދައުލަތުގެ 3 ބާރު ގުޅުވާލަދޭ ވަސީލަތެއްގެ ގޮތުގައި އިންނަ މައި ބާރު. ތި ބާރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް
ނިންނަވައިގެން ސަރުކާރުން ބޮޑެތި ޖަރީމާތައް ހިންގަން ޖާގަދެއްވުމަކީ ރައްޔިތުންނަށް، ޚާއްޞަކޮށް އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް އިންތިޚާބުކުރެއްވި ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެވޭ ވަރަށް ބޮޑު ބޭއިންސާފެއް، ހަރާންކޯރުވުމެއްގެ ގޮތުގައި
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ގިނަ އަތުގައި އުނގުޅެންޏާ ގިނަ ދަތުގައި އުނގުޅޭނޭ
ބުނާހެން، އެކައުންޓުތައް ގިނަވުމަކީ އެއީ މީގައި ޖަރީމާ ހިންގަން ފުރުޞަތުތައް ފުޅާވެ، އިތުރުވެ ގެންދާ ކަމެއް.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޤައުމަށް މި ވަގުތު ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައިގަ ނޑު މައްސަލައަކީ ވެސް ފައިސާގެ ކޯޅުން.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، ރައީސް ޔާމީނާއި ކުރީގެ ނައިބު ރައީސް އަދީބާ ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައިގަ ނޑު
މައްސަލައަކީ ވެސް ފައިސާގެ މައްސަލަ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ކުރީގެ ނައިބު
ރައީސް ހައްޔަރުކުރީ އެއްޗެއް ގޮއްވާލި މައްސަލައެއްގައި. އެހެންނަމަވެސް، ޝަރީޢަތާ ހަމައަށް މައްސަލަތައް ދަނީ
ފައިސާއާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި. މިއިން އެނގެނީ، އަޅުގަ ނޑުމެން އަޑުއަހައި އުޅެ މު، ކުރީގައި ދެ ބުޅަލުގެ
އަރައިރުން، ރާމާމަކުނު ބޯކިބާ ބެހި ވާހަކަ. އެގޮތަށް ބަހާ ނިމުނުއިރު، ފޮތިފޮއްޗަށް ބައި އެޅެމުންދިޔައިރު އެ
ލިބެންވާވަރަށް ރައީ ސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ނުލިބުނީމާ ދެން އެ ފައިސާ ޖެހުނު ބަޔަކާ ދޭތެރޭގައި އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް
30

ޤައުމުން ފެނިގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، މުޅި ޤައުމު މި އޮތީ ކޮރަޕްޝަނުގެ ތެރެއަށް ވެއްޓި. މި ބާވަތުގެ ކަމެއް
ކުރަން ޖާގަދިނުމަކީ އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް ދަންނަވާލަން.
އަމިއްލަ ނަފުސާއި ހިތުގެ އަޑިން ގަބޫލުކުރާ ވާހަކަ މިތާ ދައްކަވަހަރޭ. މި ސަރުކާރު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޓަކައި، ހިންގާ
ޖަރީމާތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤަށް ޓަކައި ބައިވެރިނުވަހަރޭ . ޚާއްޞަކޮށް ދުވަސްވީ ގިނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ޕީ.ޕީ.އެމަށް ނިސްބަތްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ރައީސް ޔާމީނަށް
ނަސޭހަތްތެރިވެވަޑައިގަންނަވަހަރޭ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި ޤައުމުގެ ވެރިކަންކޮށްދެއްވުމަށް. އެކަން ނުކުރައްވައިފި ނަމަ،
ޕީ.ޕީ.އެމްގެ އިންސާފަށް ލޯބިކުރައްވާ މެންބަރުން ވެސް މި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކިބައިން ސަލާމަތްވެ، މިންޖުވުމަށް
މަސައްކަތްކުރައްވަހަރޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތިން މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ގެނެއްސަ މި ވާ އިޞްލާޙަކީ ދެންމެ މިތާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ އިތުރަށް ކޮރަޕްޝަނަށް މަގު ހުޅުވާލުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅިގެން ދިޔަ އިޞްލާޙެއް
ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. މި ތަނުގައި އަޅުގަ ނޑު ބައެއް އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރުން
ވާހަކަފުޅުދެއްކެވިއިރު އަޅުގަ ނޑަށް އަޑުއިވުނު، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ދަރަންޏެއް ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި
އަޅުވާފައި ދިޔަ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި މިހާރު ޕީ.ޕީ.އެމުން ކަ ނޑައި އެއްލައިލި ފަހުން ދެން މި
ކަންކަން ރަނގަޅަށް ބަލައި ސާފުކުރާއިރު، މިއީ ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން މިހާރު ދޮގުކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވެސް އެބަ
އެނގޭ މިހާރު ދަރަންޏާ އެއްޗެހި ހުރި ހިސާބު ބަލައިލީމަ. އެއީ ރައީސް މައުމޫން ގެ ވެރިކަން ނިމިގެން ދިހައެއް
31

ޕޮއިންޓު ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ދަރަންޏެއް، ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަންޏެއް އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް އައިއިރު، އެ ދިޔަ
3 އަހަރު، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ތިން އަހަރު ތެރޭގައި އޮތީ 9 ބިލިއަން ރުފިޔާ. މާނައަކީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަން ނިމުނުއިރު
އޮތީ 19 ބިލިއަން ރުފިޔާއޭ. މި އަހަރު އެކަނި އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލައިލާއިރު 38 ބިލިއަން. 2018 ވަނަ އަހަރު ގެ
އިންތިޚާބާ އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމަތިލާއިރު 48 ބިލިއަން. މި ދައްކަނީ މިހާރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދެ އަހަރު، ދެ
އަހަރުދުވަހުގެ ރުފިޔާގެ ދަރަނި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި އެޅޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ޙަޤީޤަތުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަން ނިމިގެންދިޔައިރު ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި މާ ބޮޑު ދަރަންޏެއް އަޅުވާފަ އި ދިޔަ
ވާހަކައަކީ ޙަޤީޤަތެއް ނޫން. އޭރު އޮތީ 9 ބިލި އަން. މި އަހަރު އެކަނި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބައޮތޭ ފެންނަން 38
ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަނި. އެހެންވީމާ، އެއީކީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މިގޮތަށް ވަކިން
އެކައުންޓެއް ހުޅުވުމަށް ވުރެ މާ ރަނގަޅުވާނެހެން އިހަކަށްދުވަހު ވެސް ޔާމީންގެ އެކައުންޓަކަށް 1 މިލިއަން ޑޮލަރު
ދެއްތޯ ޖަމާކޮށްފި. އެއީ ސަޢޫ ދީ ޢަރަބިއްޔާގެ ކޮންމެ ވެސް އިސް ވިޔަފާރިވެރިޔަކު ރާއްޖެއިން ކޮންމެވެސް ރަށްތަކެއް
އޭނައަށް ދީގެން އަދީބު މެދުވެރިކޮށް ގެނައި 5 މިލިއަން ޑޮލަރު. އޭގެތެރެއިން އަދީބު ޖަލަށް ލީމަ އެކަމުން
ސަލާމަތްވާން ކަމެއް، ނޫންނަމަ ޔާމީން ވެސް މިކަމުގައި ބައިވެރިވާކަން ދައްކާކަށް ކަމެއް ނޭނގެ، އޭގެން އެއް
ބިލިއަން ޑޮލަރު އިސްލާމިކު ބޭންކުގައި ޔާމީން ހުޅުވާފައިވާ އެކައުންޓަކަށް ވަނީ ޖަމާކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، މާ ރަނގަޅެއް
ނޫންތޯ ޔާމީނާއި ފާތުންއާއި ދެންހުރި މީހަކާއި، މި މީސްމީހު ންގެ ނަންނަމުގައި އެކައުންޓުތައް ހުޅުވާފައި އެސް.އީ.ޒެޑް
ވިޔަސް ، އެހެން އެއްޗެއް ތްރޫކޮށް ވެސް، ހަމަ ރަނގަޅު ، މަސީޙަށް ވެސް މަސީޙް ނަމުގައި ވެސް އެކައުންޓެއް
ހުޅުވައިލާފައި އެ އެކައުންޓުތަކަށް ޖަމާކުރަން. އެހެން އެކަން ހިނގަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިން ދެއްކީމެއް ނޫންތޯ
ޙަޤީޤަތެއް ނޫންތޯ. ބީ.އެމް.ޑަބްލިއު ކާރު ވާހަކައާއި ، އަނގޮޓި ކޮޅުގެ ވާހަކައާ އި، ޔާމީން އަޅުއްވާ ގަޑިކޮޅުތަކުގެ ވާހަކަ
މިއި ޙަޤީޤަތެއް ނޫންތޯ. މިހާރު ކާރުކޮޅު ގޯސްވެގެން އަނބުރާ ފޮނުވައިލެއްވީ. މިހާރު ގޯސްވެގެން އިނގިލިކޮޅުން
އަނގޮޓި ނައްޓަ އިލައް ވާފައި އެ އޮތީ ފޮނުއްވައިލައްވާފަ. އެހެންވީމާ، އެހެން ކަންކަން ނުކޮށް މާ ރަނގަޅެއް ނޫންތޯ
ރައްޔިތުންނަށް ދެއްކިއްޔާ ، އެސް.އީ.ޒެޑުން ލިބޭ ހުރިހާ ލާރިއެއް ލިބެނީ ތިމަންނަގެ އެކައުންޓަށޭ. މި ފަހުން
މެލޭޝިޔާގެ ބޮޑުވަޒީރު ނަޒީބު ރައްޒާޤު ވެސް އެކަންއުޓަކަށް އެގޮތަށް އެތައް މިލިއަން ޑޮލަރުތަކެއް ޖަމާކުރީމާ ވެސް
އެ ތަނުގެ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ބުނިހެން، އެއީ ހަމަ ބަރާބަރޭ. އެކަހަލަ ކަމެއް ޔާމީންގެ ކޮއްކޯފުޅުގެ
އެކައުންޓަށް ލާރި ޖަމާވީމަ މި ރާއްޖޭގެ އެންޓި ކޮރަޕްޝަނުން ވެސް، ޝަރުޢީ ދާއިރާއިން ވެސް ނިންމާފައި ވަނީ.
އެހެންވީމާ، އެއީކީ މައްސަލައެއް ނޫން. ހުރިހާ ބާރެއް ސަރުކާރުގައި އެބައޮތް. މަޖިލިސް އެބައޮތް. ޖުޑީޝަރީ އެބައޮތް.
އިންޑިޕެންޑެންޓު ކޮމިޝަންތައް އެބައޮތް. މި ހުރިހާ ތާކުން އެއީކީ ގޯސް ކަމަކަށް ވެސް ނުބުނާނެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަނީ ، ޔާމީންގެ ނަމުގައި އެކައުންޓެއް ، ފާޠިމަތު އިބްރާހީމްދީދީގެ ނަމުގައި އެކައުންޓެއް، މަސީޙް
ނަމުގައި އެކައުންޓެއް ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ނަމުގައި އެކައުންޓެއް ހައްދަވާފައި މި ހުރިހާ ފައިސާއެއް،
32

ހުރިހާ ފައިސާއެއް ހިއްޕަވައިގެން ވަޑައިގަންނަވާށޭ. ރައްޔިތުންނަކާއި މިކަމާ އުޅޭނެ ކަމެއް ނެތް. އޭރުން މާ
ރަނގަޅުވާނެ. އޭރުން ބޭނުން ގޮތަކަށް މި ޤައުމު ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޝާހަށް.
ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:
` އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް މި ގެނެވުނު އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ
ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ ދެ ފުށް ފެންނަ ސިޔާސަތެއްގެ ވާހަކަ. ހަރުދަނާ
ސިޔާސަތުތަކު ގެ ވާހަކަ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކިތަންމެ ވަރަކަށް ދުނބުރިއެއް ދޮންކުރަން އުޅުނަސް އެ އަނބަކަށް ނުވާނެ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ އެ މަންޒަރު. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ތެރެއިން ކިތަންމެ ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް ކުރަން އުޅުނު ކަމަށް ވިޔަސް، އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި
ތިބި ވަކި ވިސްނުމެއްގެ ، ވަކި ފިކުރެއްގެ ބަޔަކު ގަބޫލުނުކުރާ މަންޒަރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަނިކުފާނާ ބެހޭ ގޮތުން
މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި އެކި ވަކި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވާއިރު އޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވުރެ ރަނގަޅަށް މަނިކުފާނުގެ
ދާއިރާއާއި މަނިކުފާނުގެ ދާއިރާގެ ބޭފުޅުންނާއި މަނިކުފާނާ އޮންނަ ގުޅުން އެނގޭނެ ބަޔަކު ނުތިއްބަވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ
ވާހަކަތަކަކީ ކަ ނޑައެޅިގެން ބައެއްގެ އަބުރު ކަތިލައިލުމަށް ޓަކައި މި ތަނުގައި ދެކެވޭ ވާހަކަތައް. އެ ވާހަކަތައް އާއްމު
ރައްޔިތުން ގަބޫލެއް ނުކުރާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން ދަރަނީގެ ވާހަކަ ވަކި ގޮތަކަށް ބައްޓަންކޮށް
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ފްލޯގެ ތެރޭގައި ، މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ދައް ކަމުންދާ މެންބަރުން އިހަށް ދުވަހާ ޖެހެންދެން
ދެއްކެވި ވާހަކަ ކޮބައިތޯ؟ ރައްޔިތުންނަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ކޮން އިތުބާރެއްތޯ ކުރެވޭނީ؟ ރައްޔިތުން އަރިހުގައި އެއް
ދުވަހު އެކި ގޮތަށް ވާހަކަދައްކާފައި، އަނެއް ދުވަހު އެހެން ގޮތަކަށް ވާހަކަދެއްކެވީމަ ރައްޔިތުންނަށް އެބައޮޅޭ. ދިސް
އިޒް ޓޫ މަޗް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން އުޅޭ ވާހަކައަކީ، ފުވައްމުލަކުގެ ހުރިހާ
ލޮބުވެތި ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އައި.ޑީ.ޕީން ކިތައް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ލޯނެއްތޯ ފުވައްމުލަކު
ފެނާއި ނަރުދަމާ ހެދުމަށްޓަކައި ލިބުނީ؟ އެ ފައިސާ ވީ ތަނެއް އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް ނޭނގެ. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ ކޮންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ވަކިން އެބަ އެނގެންޖެހޭ ދައުލަތަށް ބޭރު އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ
ފައިސާ ވަނީ ކޮންތަނެއްގައި ކަން. ކޮން އެކައުންޓަކަށްކަން ވަނީ. މިއީ އޮޑިޓު ކުރާ ފަރާތްތަކަށާއި ދައުލަތުގެ ކަންކަން
ބަލާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް މި ކަންކަން އެނގޭނެ ރަނގަޅު އިންތިޒާމެއް އެބަޖެހޭ ހަމަޖެހެން. މިއަދުގެ
33

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިސްތަށިފުޅުގައި ކުރީގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ އިލްޒާމުތަކެއް އެޅުވި . ވަރަށް ގިނަ ފައިސާތަކެއް
އެ މަނިކުފާނު އަތްޕުޅުގައި ހުރި ކަމަށް ވާހަކަދެއްކި. އެކަމުން ނުނެއްޓިގެން އެ މަނިކުފާނަށް އެންމެ ނަފްރަތުކުރާ،
އެންމެ ހަސަދަވެރި މީސްމީހުން އެކުލަވައިލައިގެން ބޮޑު ކޮމިޝަނެއް އެކުލަވަ އިލި. ބެލިބެލިހެން ފާހަގަވެގެންދިޔައީ އެ
މަނިކުފާނުގެ އިޚްލާޞްތެރިކަން، ތެދުވެރިކަން. އެ މަނިކުފާނު ހިންގަވާފައި ހުރި ކަންކަން ހިންގަވާފައި ހުރީ
ރޭވުންތެރިކަމާ އެކުކަން. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކޮށްފައި ހުރި ކޮންމެ ޚިދުމަތެއް ދީފައި ވަނީ، އެ ދޭންޖެހޭ އެންމެ
ފުރިހަމަ ގޮތުގައިކަން. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ޔަޤީންކުރެވޭ މި މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް މި
ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަކީ ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މިދެންނެވި ފަދައިން ހާމަކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ބޭރުގެ އެހީތައް
ލިބޭލިބުން ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮންނާނެ ގޮތަކަށް ބައްޓަންކުރުމަށް ޓަކައި މި އި އްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙެއްކަން. އަޅުގަ ނޑުގެ އަޚް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، މިއަދު ބަޖެޓަށް ވޯޓުނުދީ، ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ފަސް
ހާސް ރުފިޔާ އަށް ނޫނެކޭ ބުނެފައި، އެކަނިވެރި މައިންނަށް ލިބޭ ދެ ހާސް ރުފިޔާއަށް ނޫނެކޭ ބުނެފައި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް އެންމެ ފަހު ބަސް އިއްވެވުމަށް.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން މިއަދު މި ވަނީ
ވާހަކަދައްކަވަ އި ނިންމަވާފަ. އަދި ވަރަށް ބިނާކުރަނިވި ވާހަކަތަކެއް ވެސް ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ވަނީ ދައްކަވާފަ.
ދެން އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ހުށަހެޅިހެން އަޅުގަ ނޑުމެން ބިލަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅި، ތާއީދުކުރި 7
މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީ އެކުލެވިގެންދާއިރު އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަނީ އެ ހުރިހާ ޚިޔާލުތަކެއް ވެސް މި ބިލުގެ ތެރޭގައި
ހިމެނިގެން، ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ބޭނުންތެރި އަދި މި ކަމަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މި ބިލުގެ މަސައްކަތް
ނިމިގެންދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހުރިހާ ކަންތައްތައް އެލުވިގެން ބިލު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަޖިލީހުން
ނިމިގެންދާއިރުގައި ރައްޔިތުންނަށް މި ބިލުގެ ޙަޤީޤީ ލާބަޔާއި މަންފާ ލިބިގެންދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު
34

ގެނައުމުގެ ބިލުގެ އިބްތިދާޢީ ބަހުސް މަރުޙަލާ ނިމުނީ ކަމުގައި ދަންނަވަން. މި ބިލާ ގުޅޭގޮތުން ނަގަންޖެހޭ ވޯޓު
މިއަދުގެ 1:30ގެ ވޯޓުގެ ވަގުތުގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން.
6. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6، ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.
-6.1 ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ގާނޫނު)ގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ
ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތައް، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ
ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 24 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުނު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެންމެ ރިޔާސަތުން ތި ވިދާޅުވި ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް ޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތައް މި
އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އައުމުން، ތަޅުމުން އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވެވީމާ ކޮމިޓީން މި ނަންފުޅުތަކާ
ގުޅޭގޮތުން ދިރާސާކުރައްވަ އި ރިޕޯޓެއް އެކުލަވައިލެއްވި. އެ ރިޕޯޓު މިހާރު ވާނީ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފޮނުވިފަ. އަޅުގަ ނޑު މި ކަމަށް ކުރިމަތިލައްވާ ތޭވީހަކަށް ބޭފުޅުންގެ ނަންފުޅު ކޮމިޓީއަށް އައި އްސަ ވޭ. ވަކިވަކިން
ކޮންމެ ބޭފުޅަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ފަހުގައި، އަދި އިންޓަވިއު ވެސް ކުރުމަށް ފަހުގައި ކޮމިޓީން މި
މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އެކުލަވާލި ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދެންނެވިހެން މިހާރު ވާނީ މެންބަރުންނަށް ލިބިވަޑައިގެންފަ.
އެހެންވީމާ، މި ބުރަ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި އިދާރީ މުވައްޒަފުން ކުރެއްވި މަސައްކަތް
އަޅުގަ ނޑު ފާހަ ގަކޮށް، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް އަދި އިދާރީ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު
ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި ރިޕޯޓު ހުށަހެޅިއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކދެއްކެވުން:
35

ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ފުރުޞަތުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ އި އްޒަތްތެރި މުޤައްރިރަށާއި
އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުޤައްރިރަށާއި އި އްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުންނަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު
ދަންނަވަން. މި ރިޕޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމުލަ 30 މިނެޓުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު. އެއީ ޕީ.ޕީ.އެމަށް 5 މިނެޓު.
އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 5 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 5 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭ އަށް 5 މިނެޓު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 5 މިނެޓު. ވަކި
ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 5 މިނެޓު. ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ނިމުނީ
ކަމުގައި ދަންނަވަން. ބަހުސް ގެ މަރުޙަލާ މި ނިންމާލީ އެއްވެ ސް ބޭފުޅަކު އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތުމާއެކު.
-{6.2} އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6.2، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 181 ވަނަ މާއްދާއާއި ގާނޫނު
ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު)ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ސިވިލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރެއްގެ މަޤާމު ހުސްވާތީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 9/2010)ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2007
(ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު) އަށް ދެ ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ
ގޮތުގެ މަތީން އެ ކޮމިޝަނަށް މެންބަރަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ކުރެއްވި
އިޢުލާނަށް އިޖާބަދެއްވި ފަރާތުގެ ނަންފުޅު، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި
ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 22 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުނު. މި ރިޕޯޓު
މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ފުނަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރިހެން އެންމެ ފުރަތަމައިނުން ވެސް
މި މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގައި ކޮމިޓީގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ކުރައްވާ ބުރަ މަސައްކަތް
އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކުރަން. ހަމަ އިދާރީ މުވައްޒަފުން ވެސް ހަމަ މި މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރުމުގައި، ދިރާސާކުރެއްވުމުގައި
އިދާރީ ގޮތުން ކުރައްވާ ބުރަ މަސައްކަތް ވެސް ފާހަގަކުރަ ން އެންމެ ފުރަތަމަ މި ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމުގައި. އެ ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި ފަރާތްތަކަށް ވެސް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަ ނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ދެންމެ ތި
ދެންނެވި ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މަޤާމެއް ހުސްވާތީވެ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ
މަޤާމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިޢުލާންކުރައްވައި ކުރިމަތިލެއްވި ފަރާތް މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ
ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް އެ ނަންފުޅު ފޮނުވުމުން، ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ފަހުގައި ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު؛ އެންމެ ނަމެއް، އެންމެ
ފަރާތެއް ކުރިމަތިލައްވާފައި ވަނީ. އެ ފަރާތާ އިންޓަވިއު ކުރުމަށް ފަހުގައި ކޮމިޓީން އެކުލަވާލި ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު
ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
36

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ފުރުޞަތުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ އި އްޒަތްތެރި މުޤައްރިރަށާއި
އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުޤައްރިރަށާއި އި އްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުންނަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު
ދަންނަވަން. މި ރިޕޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމުލަ 30 މިނެޓުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު. ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް 5
މިނެޓު. މިނިވަން މެންބަރުންނަށް 5 މިނެޓު. ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ނިމުނީ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން.
ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ މި ނިންމާލީ އެއް ވެސް އި އްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިނުވާތީ.
-{6.3} އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6.3، ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙު
ގެނައުމުގެ ބިލު، އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 22 ނޮވެންބަރު 2015ގައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުނު. މި ބިލަށް އެއް އިޞްލާޙު ލިބިފައިވޭ. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވައިލާނަން އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީން މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާ
ރިޕޯޓު. އާދެ! ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު،
އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. ދަންނަވާލާނަން ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް މި ބިލު
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، ކޮމިޓީ އަށް ލިބުމާއެކު ވަނީ މި ކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން އެ މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް، އޭގެ
އަލީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ވަނީ މި ބިލު މިހާރު ގެންނަން ފެންނަ ބަދަލުތައް ގެނެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ހަމައަށް ފޮނުވިފަ. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވައިލާނަން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ގޮސް، މަސައްކަތްކުރަމުން އައިސް ކޮމިޓީގެ
މަސައްކަތްތައް ނިންމާލި ގޮތް މި ދަންނަވާލަނީ. ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް
އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީން ކުރެއްވި މަޝްވަރާގައި 21 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި ބޭއްވި
ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ބިލު ދިރާސާކުރެއް ވުމަށް ފަހު، މި ބިލު ވަނީ ކޮމިޓީއަށް ފެނިވަޑައިގެން
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރައްވާފަ. އަދި މި ބިލާ މެދު މަޖިލީހުން ގޮތެއް
ނިންމުމަށް ޓަކައި މި ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު މި މަޖިލީހަށް ފޮނުވިން. އަދި މި ރިޕޯޓާ އެކު މި ގާނޫނުގެ ބިލުގެ ކޮޕީއެއް
ވާނެ ވާހަކަ ވެސް ދެންނެވިން. ޙަޤީޤަތުގައި މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ގެންދިއުމުގައި ވެސް އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި އަދި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަނީ
37

ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެއްބާރުލުމާ އެކު މަސައްކަތްކޮށްދެ އްވާފައި ވަރަށް ބޮޑަށް. އެހެންކަމުން، ވަރަށް
ބޮޑަށް އެ ފަރާތްތަކަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން، މަޖިލީހުގެ ރައީސަށާއި އަމީންޢާއްމަށް ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން މި
ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު ނިންމައި ލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ފުރުޞަތުގައި އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ އި އްޒަތްތެރި މުޤައްރިރަށާއި އި އްޒަތްތެރި
ނައިބު މުޤައްރިރަށާއި އި އްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުންނަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި
ރިޕޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު. އެއީ އެއީ ޕީ.ޕީ.އެމަށް 28 މިނެޓު 59
ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 14 މިނެޓު 29 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 7 މިނެޓު 15 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭ އަށް 3
މިނެޓު 18 ސިކުންތު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 3
މިނެޓު. ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މި ބަހުސަށް ހުޅުވައިލުމުގެ ކުރީގައި އެއް އިޞްލާޙު ލިބިފައި
އޮތުމާ އެކު ފުރަތަމަ މި އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. އެއީ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވާފައި ވަނީ ، ހޮޅުދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު. އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލަށް ވަނީ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އިޞްލާޙެއް ގެނެވިފަ. އެއީ ބިލުގެ 5 ވަނަ
މާއްދާއަށް. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދަ.
-49 މި ގާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އަދި (ރ)ގެ ދަށުން އުފައްދާ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކަކީ ، މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން ނެޝަނަލް ޑްރަގު އެޖެންސީ ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ އެޖެންސީން ދޫކުރާ
ލައިސަންސެއްގެ ދަށުން ހުއްދަ ލިބިގެން ހިންގޭ މަރުކަޒުތަކަކަށް ވާންޖެހޭނޭ. މިއީ އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތާއީދުކުރައްވާ މެންބަރަކަށް؛ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް
ޢުޘްމާނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
38

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދާދި ދެންމެއަކު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު އެ ހުށަހެޅުއްވި
އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ފެށުނީ. ކުރިން ދެންނެވި ވަގުތުތައް ޕާޓީތަކަށާއި މިނިވަން މެންބަރުންނަށް
ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ
ނިޒާރަށް. 10:30 ވީމަ ވާހަކަފުޅު މެދުކަ ނޑާލަދެއްވުން އެދެން. އޭރުން ފަހުން ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.
ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަސްތުވާތަކެތީގެ ގާނޫނަށް މި ގެނެވޭ ބަދަލަކީ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މީގައި
އެބަހުރި ރަނގަޅު ކަންތައްތައް ވެސް. މި ބަދަލުތައް ގެނެވޭ މަޤްޞަދު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ގެންގޮސްފި ނަމަ،
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މިއިން ކޮންމެ އިޞްލާޙަކީ ވެސް ރަނގަޅު ކަމެކޭ. އެހެންނަމަވެސް، މީގެ މަޤްޞަދާ ދޭތެރޭ
އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނަންޖެހެނީ. މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލައަކީ ރާއްޖޭގަ އި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ދިމާވެފައި އޮތް އެންމެ
ބޮޑު އެއް މައްސަލަ. އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ ރައްޔިތުން ވެސް މިކަމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ކަންބޮޑުވާ އަޅުގަ ނޑުމެން
ހުރިހާ ރައްޔިތުން ވެސް މިކަމުން އަރައިނުގަނެވިގެން އުޅޭ ބޮޑު މުސީބާތެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ކުރިމަތިވެގެން އުޅޭ ކަމެއް މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލައަކީ. މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ޓަކައި ގާނޫނީ
ގޮތުން ވެސް އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ވެސް، އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ނަށް ކުރެވެން ހުރި ހުރިހާ
ކަންތައްތަކެއް ކުރަން އެބަޖެހޭ. މިހާރު މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙުގެ ސަބަބުން މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމަށް
ޓަކައި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް އެއް ފުރާޅެއްގެ ދަށަށް ގެނެސް ، އަދި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ވެސް ފަރުވާ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު
ލިބިގެންދާކަމީ އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، މިކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި ރަނގަޅު ސިގުނަލެއްގެ
ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ. މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ޓަކައި އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން އެކަމަށް،
ކަ ނޑައެޅިގެން އެކަން ޙައްލުކުރުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރެވިފައިނެތްކަން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ. މިހާރު
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ މި ނެގެނީ ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި. މަސްތުވާތަކެތި
ބޭނުންކުރުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިސްލާމް ދީނުގައި ކަ ނޑައެޅިފަ އިވާ ޙުކުމްތައް އަޅުގަ ނޑުމެން އެނގޭ ހިނދު ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން އެއީ ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި އެކަން ބޭނުންކުރާ ބަޔަކަށް ހަދައި،
މުޖުތަމަޢުގެ ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު ނަގާފައި މި އޮތީ. އެކަން އެހާހިސާބަށް ދާންޖެހުނީ
39

އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެކަމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު ނޭޅި ، އެކަން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ރަނގަޅު މަސައްކަތްތައް
ނުކުރެވުމުގެ ސަބަބުން މިއަދު، މިއަދާ ހަމަޔަށް އައިމާ އެކަން ކުރާ މީހުން ގިނަވެ ، މުޖުތަމަޢުގެ ވަކި ބައެއްގެ ގޮތުގައި
އެ މީހުން ބެލި، އެއީ ބޮޑު ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަން މަޖުބޫރުވެފައި މި އޮތީ. ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި
ބަލައިފި ނަމަ، އެއަށް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ދޭންޖެހޭ. ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ ސަރުކާރުން، ނޫނިއްޔާ ދައުލަތުން މިކަން
ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ދިނުމަށް ޓަކައި ތަންތަން ކަ ނޑައެޅިފައިނެތްކަމީ އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން
ވެސް ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް. މާލޭގެ ސަރަހައްދުގައި އެބަހުރި ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް. އެހެންނަމަވެސް، ރާއްޖޭގައި
އަތޮޅުތަކުގައި ، އެހެން ސަރަހައްދުތަކުގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން ގިނަ އަދަދަކަށް އުޅޭއިރު ވެސް
އެކަށީގެންވާ ފަރު ވާދެވޭނެ ތަނެއް ނެތް. ފާހަގަކޮށްލަން، އައްޑޫ ސިޓީއަކީ މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ ބޮޑު ތަނެއް.
އެކަމުގެ ސަބަބުން އިޖުތިމާޢީ އެތައް މައްސަލަތަކެއް އައްޑޫ ސިޓީގައި އުޅޭއިރު ވެސް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާދެވޭނެ
ހާލަތެއް އައްޑޫގައި ނެތްކަމީ އަދި އެ ފަރުވާ ދެވޭނެ ތަނެއް އައްޑޫގައި ޤާއިމުވެފައިނެތްކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން.
އައްޑޫ ސިޓީގައި ތަންކޮޅެއް ކުރިން ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް ހުރެގެން އެ ތަނުން ފަރުވާ ލިބިގެން، އެ ތަނުން
ފަރުވާ ލިބުނު ކުދިންގެ ތެރޭގައި ރަނގަޅަށް އުޅޭ ކުދިން ވެސް އެބައުޅޭ. އަދި އޭގައި ރަނގަޅު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ރަނގަޅު ނަތީޖާއެއް ވެސް ލިބިގެންދިޔަކަން ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ފެނިގެން މި ދަނީ މި ދެންނެވިހެން
އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ދެވޭނެ ތަނެއް ނެތި، މިކަން ބޮއްސުންލައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ބައްޔެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަން.
ސަރުކާރުން، ދައުލަތުން ޚަރަދުކޮށްގެން މިކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި ، ބައްޔަކަށް ފަރުވާދޭ އުސޫލުން
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އާއްމު ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް ވެސް ރަނގަޅަށް ނުދެވި އޮންނައިރު މިކަމަށް ފަރުވާދޭން އަޅުގަ ނޑުމެން
ތެދުވާ ހިސާބަށް މި ދިޔައީ. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މިކަހަލަ ކަންކަން މިހެން ދިމާވަނީ، ކުރިން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު
ނޭޅި، މާ ފަސްވެގެންދިއުމުންނޭ. އަޅުގަ ނޑުގެ އުއްމީދަކީ މި އިޞްލާޙުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި މުސީބާތުން
އަޅުގަ ނޑުމެން އަރައިގަނެ، މިކަމަށް ރަނގަޅު ގޮތްތަކެއް މެދުވެރިވެގެންދިއުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން 30 މިނެޓުގެ ހުސް ވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން.
[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:00 އަށް]
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
40

.` ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތަ އިގެން ކުރިއަށްދާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި
އޮތީ މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު، 17/2011 އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު، އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި
ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދޮޅު މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އަރުވަން.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނަށް މި ގެނެވިފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަ ނޑު
ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރަން. ހަމަމިއާއެކީ އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް މިހެން ހުށަހެޅޭ
އިޞްލާޙުތަކެއްގެ ސަބަބުން މި މައްސަލައަށް ޙައްލު ޙަޤީޤަތުގައި ލިބޭނީ އެ ސަރުކާރަކުން އެކަން އިޞްލާޙުކުރުމަށް،
ރަނގަޅުކުރުމަށް ތެދުވެރި ނިޔަތެއްގައި އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކީ މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ
ދަންނަވައިލާނަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑާއި ވަރަށް ގާތް، ހަމަ ގާތުން އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަ މަންޒަރެއް. މަސްތުވާތަކެތީގެ
ވަބާގައި ޖެހިގެން އެކަމުން ހަމަ ސަލާމަތްނުވާ ހިސާބުގަ އި، ކުޑަކުޑަ ދަރީން ތިބޭއިރު އެ ކުދިންނަށް އެ މީސްމީހުންގެ
ފަރާތުން އެކި ގޮތް ގޮތުން ގޯނާކުރާ ތަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. އެކަމަކު، ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަކަށް
ފޮނުވަން މަސައްކަތްކޮށްގެން އެކަމެއް ނުވޭ. އެއިން ކުއްޖަކަށް އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެ ކަމަށް ބަލައި، އެ ކުދިން
އެކަންކަމުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ޓަކައި ބަންދެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް، އެކަމަށް ކުރާ މަސައްކަތަކަށް ލިބޭ ކާމިޔާބީއެއް ނެތް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަކަށް ހަމަގައިމު ވެސް ނުފެނޭ ސަރުކާރުގެ ތެދުވެރިކަމެއް، އިޚްލާޞްތެރިކަމެއް މި ކަމަށް ހުރި
ތަނެއް. ދެން ވީ މިކަން ކަމަށް އަޅައިނުލެވި މިހެން ހުއްޓައި ކޮންމެވެސް އެހެން ބޮޑު ކަމެއް ދިމާވާން. ކޮންމެވެސް
އެހެން ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބެން ބަޔަކަށް. އޭރުން ބޮޑު ހިތާމައެއް ލިބޭއިރުގައި މި އޮންނަނީ މާ ފަސްވެފަ. އެހެން
އެކަން ވިޔަނުދީ، ތެދުވެރި ނިޔަތެއްގައި މި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަން އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަނީ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ރާއްޖޭގައި ހަމަ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ދޮގަކަށް ނުވާނެ ކަންނޭނގެ. ހަމަ މަދު ޢާއިލާއެއް ފިޔަވައި ކޮންމެ
ޢާއިލާއެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާގައި ޖެހިފައި ތިބި ޒުވާނުން. މި މީހުން މިކަމުން
ސަލާމަތްކުރުމަށް ޓަކައި މި ދެންނެވިހެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދައުލަތަށް މި ލިބޭ ފައިސާއިން އެންމެ ބޮޑު
ހަރަދެއްކުރަންޖެހޭ އެއް ކަމެއް ކަމަށް މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން އެބަޖެހޭ މި. އެކަމަކު، އޭގެ ބަދަލުގައި
އަދިވެސް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
41

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް އެދިވަޑައިގެން މިތާ ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި، ފްލޯގައި
ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމިގެން އެ ދިޔައީ. އެހެންކަމުން، ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހޮޅުދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011)މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ
ގާނޫނު(އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ޓަކައި ނެގޭ ވޯޓުނެގުން
އޮންނާނީ މިއަދުގެ ވޯޓުނަގާ ގަޑީގަ އި. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
-{6.4} އާދެ، ދެން އަޅުގަ ނޑު މި ދަނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.4 އަށް. 6.4 ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލިކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ބިލު، ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި
ރިޕޯޓު 22 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި ވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވިފަ. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިޞްލާޙެއް
ލިބިފައެއް ނުވޭ. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު.
ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލިކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ބިލު، ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު އަޅުގަ ނޑު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، މި ރިޕޯޓަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ މުޅި ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތެއް. މި ވަގުތުތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަކީ،
ޕީ.ޕީ.އެމަށް 28 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 14 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 7 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓު. އަދާލަތު
ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 3 މިނެޓު. އެހެންކަމުން،
އަޅުގަ ނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. އާދެ، މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނުވޭ. އެހެންކަމުން... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު މިހާރު
ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޓެލިކޮމިއުނިކޭޝަނާ ބެހޭ ބިލެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވީތީވެ ، އަދި ފޮނުއްވީތީ
ވެސް ސަރުކާރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާރު އެންމެ ފަހުން މިއަދު މި ހުށަހެޅިގެންދިޔަ ބިލާ ބެހޭ
ގޮތުން އެއްޗެއް ދަންނަވަނީ ނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލިކޮމިއުނިކޭޝަނަކީ އަދި މުވާސަލާތީ ޚިދުމަތަކީ މިއީ ދިވެހި
42

ރައްޔިތުން އެންމެ އަސާސީ ޚިދުމަތެއްގެ ގޮތުގައި މިއަދު ބޭނުންކުރަމުންދާ ޚިދުމަތެއް. އެހެންކަމުން، މި ބިލުން
ރައްޔިތުންނަށް ލިބެމުންދާ، ލިބޭނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގަބޫލުކުރާ ޚިދުމަތާ ދޭތެރޭގައި ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް
ދަންނަވާލަން އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ގަސްތުކުރަން.(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! މި ބިލުގައި ހުރި މާއްދާތަކަށް ބަލައިލާއިރުގައި
މި އޮތޯރިޓީން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި މުވާސަލާތީ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތުން ދެމުންދާ ޚިދުމަތް މޮނިޓަރކޮށް
ބެލެހެއްޓުމަކީ އެ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއް. އަދި ހަމައެހެންމެ މި ވުޒާރާ އައުމާ ގުޅިގެން މިހާރު ޓެލެކޮމިއުކޭޝަން އޮތޯރިޓީ
ނޫންނަމަ، މިހާރު އެ ހިނގަމުންދާ ތަން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަކި މުއައްސަސާއަކަށް ބަދަލުވެގެންގޮސް، މި ތަނުގެ
މުދަލާއި މުވައްޒަފުން ވެސް ބަދަލުވެގެންދާނެ. ހަމައެއާއެކުގައި މި ގާނޫނުގައި މިހާރު އޮތް ގޮތުން ދެން އެ ތަނުގެ
މުވައްޒަފުން ވެގެންދާނީ ސިވިލް ސަރވިސް މުވަ އްޒަފުންގެ ގޮތުގައި. މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ހުށަހެޅުމެއް ކަމަށް
ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގައި ހުރި އެހެން ބައެއް ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގައި ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ،
އިތުރު ތަފްސީލުވާންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ހުރި ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަ ނޑު ކުރިން އިޝާރާތްކޮށްފިން
މިއަދު މުވާސަލާތީ ޚިދުމަތްދޭ ކުންފުނިތަކުން މި ދެމުންދާ ރޭޓުތައް، އަގުތައް ކަ ނޑައެޅުގައި ވެސް މުހިއްމު ދައުރެއް
އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އަދި އެކަން މޮނިޓަރކުރުމުގެ ބާރު މިހާރު މި ގާނޫނުގެ ތެރެއިން
ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަނަށް ލިބުނު ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މިއަށްވުރެ އިތުރަށް ތަފްސީލުވާންޖެހޭ ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުރި
ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އަދި މި ނޫންވެސް ބައެއް ކަންތައްތައް މީގައި ހުރި ކަމަށް ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ. އެއީ
އަޅުގަ ނޑުމެން ފަހަކަށްއައިސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ލިބިގެންދިޔަ ގެއްލުން؛ އާދެ! އެ
މަނިކުފާނުގެ ފުރާނަފުޅު ދުއްވާލުމަށް ޓަކައި ބަޔަކު ރާވައިގެން ދާދި ފަހަކުން ހިންގި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް
މުވާސަލާތީ ބައެއް ޚިދުމަތްތައް ބޭނުންކުރައްވައިގެން ކަންތައްތަކެއް ކުރިކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް
ބެލިބެލުންތަކުން އޮތީ އެނގިފަ. އަދި ހަމައެހެންމެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ވެސް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުވާ ސަލާތީ ކަންތައްތައް މިއަށްވުރެ ހަރުދަނާކޮށް ގެންދަންޖެހޭނެ ކަމަށް، އަދި ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެއާއި ބޭރުން އަންނަން ހުރި ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓޭނެ ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މަޝްވަރާކުރެވިފަ. އެހެންކަމުން، މިދެންނެވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން މި ބިލަށް
ފުރިހަމަ ބަދަލުތަކެއް ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަ ބޫލުކުރަން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން، މި ބިލު
އަލުން އަނބުރާ ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވަން. ކޮމިޓީއަށް މި ފޮނުވަނީ މި ދެންނެވި ކަންތައްތަކަށް، އިތުރު ތަފްސީލުތަކެއް
މިއަށް ހިމަނަންޖެހޭ، މިއަށް އިތުރު މާއްދާތަކެއް ، އިތުރު ބާބެއް މިއަށް އަންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ.
އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން މި ބިލު އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން. އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ
ބޭފުޅަކު، ނޫންނަމަ އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޯލިޝަން ޕާޓުނަރަކު ނަމަވެސް މި ބިލު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން އަޅުގަ ނޑު މި
ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކޮށްދެއްވުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
43

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް
އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީގައި ދެން އެ ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް ވަންޏާ
ހަމަ އެ ކޮމިޓީއަށް ވެސް ފޮނުވާލަންވީ. ދެން ބޭނުން ގޮތަކަށް މިކަމުގައި އެ ހުރިހާ ކަމެ އް ކުރުމުގެ ބާރު ހަމަ ވަރަށް
ބޮޑަށް އެ ބޭފުޅުންގެ އަތުގައި އެބައޮތް. މީގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ކޮމިއުނިކޭޝަންސްއާ ބެހޭ
ވާހަކަ ހަމަ މިތާ ދެކެވޭތީ، ޙަޤީޤަތުގައި މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެ ކަންބޮޑުވާ އެއް ކަމަކީ، އަބަދުވެސް މި ތިބެނީ
ކަންފަތުގައި ޖައްސައިގެން އަޑުއަހަން އިނގޭތޯ އިދިކޮޅު މީހުން ދައްކަނީ ކޮން ވާހަކައެއްތޯ، އިދިކޮޅު މީހުން ކުރަނީ
ކޮން މެސެޖެއްތޯ. މިހެން މިކަން ކުރަން ތިއްބާ އަޅުގަ ނޑުމެން ޤައުމުގަ އި މި ހިންގާ ޖިނާޢީ ކަންކަން، ބޮޑެތި
ޖަރީމާތައް ބެލޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އެހެންތާ ވާނީ. ސިޔާސީ ފަރާތް، އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުގެ ހުރިހާ ފޯނެއް އަޑުއަހައި، އެ
މީހުން ކުރަނީ ކޮންމެސެޖެއްތޯ ބަލަންޏާ މި ޤައުމުގައި ތިބި ބޮޑެތި މުޖުރިމުން، ބޮޑެތި ޖަރީމާތައް ހިންގާ ފަރާތްތަކުގެ
އަޑެއް ނޭހޭ. އެހެން ތިއްބާ ކުއްލިއަކަށް ޙަޤީޤަތުގައި ލޯންޗުގައި ވެސް އެއްޗެއް ގޮއްވާލައިގެން މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަން ބޭނުން، މިހެން ހިންގާ ކޮންމެ ކަމެއް ވެސް ތެދުވެރި، އިޚްލާޞްތެރި މަސައްކަތަށްވާން އެބަޖެހޭ.
މި ފަހުން އަޅުގަ ނޑުގެ ފޭސް ބުކު އެކައުންޓު ހެކު މި ކުރަނީ ކޮމިއުނިކޭޝަންސް އޮތީރިޓީގައި ތިބި މި ސަރުކާރަށް
ނިސްބަތްވާ ބަޔަކު އަޅުގަ ނޑުގެ ފޯނަށް ފޭސްބުކުން ފޮނުވާ ކޯޑު އެ މީހުން ވަގަށް ނަގައިގެން. މި ހިސާބަށް ދިޔައިމަ
އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންބޮޑުވޭ. ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަ ނޑުގެ ފޯނަށް އަންނަ މެސެޖު، ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަންސް އޮތޯރިޓީގައި
އިންނަވާ ބޭފުޅަކަށް ނޫން މީހަކަށް ލިބެނީ؟ އަޅުގަ ނޑަށް ޑައިރެކްޓުކޮށް ، އަޅުގަ ނޑު ފޯނަށް އަންނަ މެސެޖު. އެ ކޯޑު
ބޭނުންކޮށްގެން އަޅުގަނޑުގެ ފޭސްބުކު އެކައުންޓު ހެކުކުރި ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. އެހެންވީމާ، އިތުބާރެއް ނެތޭ.
44

އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، އަޅުގަ ނޑު ވެސް ކުރިންވެސް ހަމަ ފާހަގަކޮށްލިން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ މިއަދު ހުރިހާ
ސިޔާސީ ބޭފުޅުން އެ މީހުން މި ރާވަނީ ކޮންކަމެއްތޯ، ތިމަންނަގެ ވެރިކަން ވައްޓާލަން އެބަ އުޅޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާހިސާބުން އަޅުގަ ނޑު މި ބިލަށް، މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާފައި ތި އްބެވި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމިގެން އެ ދިޔައީ. އެހެންކަމުން، ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ
ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލެކޮމިއުކޭޝަންގެ ބިލުގެ ތިންވަނަ ކިޔުން
އިއްވަން. މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ޓަކައި، ރިޕޯޓު ބަލައިގަތުމަށް ޓަކައި ނެގޭ... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ރިޕޯޓު
ފާސްކުރުމަށް ޓަކައި ނެގޭ ވޯޓު ނެގުން އޮންނާނީ މިއަދުގެ ވޯޓު ނަގާ ގަޑީގައި. 1:30 ގައި.
-{6.5} އެހާހިސާބުން ދެން އަޅުގަ ނޑު މި އެނބުރިލަނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރު 6.5 އަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
6.5ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ، ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ބިލު، ޤައުމީ ތަރައްޤީ ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮ ތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 23 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހަށް
ވަނީ ފޮނުވިފަ. މި ބިލަށް އެއްވެސް އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވޭ. މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅައިދެއްވާނީ ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރު މެންބަރު، އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް.
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީގެ ބިލެއް ސަރުކާރުން މަޖިލީހަށް ފޮނުވައި،
އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ ކޮމިޓީން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްގެން ވަރަށް ގިނަ ، ގާތްގަ ނޑަކަށް 2 މަހެއްހާ ދުވަހުގެ
މަސައްކަތުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އޭ.ޖީއާއި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީގެ ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތުން އަޅުގަ ނޑު ހަބޫލުކުރާހިތް އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ބިލު ވަރަށް
ފުރިހަމަކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއާއި އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީގެ ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް ކުރެވުނު
މަޝްވަރާގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ބިލު މިހާ ފުރިހަމަކޮށް ނިންމާލެވިފައި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިދެވުނީތީ
އަޅުގަ ނޑު އެކަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރިއިރު އަޅުގަ ނޑުމެން
ކޮމިޓީގައި އިދާރީ މުވައްޒަފުންނާއި ހުރިހާ ބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެއްވި އެއްބާރުލުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު ރިޕޯޓު ހުށަހަޅާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
45

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުޤައްރިރު. މިހާހިސާބުން އަޅުގަ ނޑު މި ބިލުގެ ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. އޭގެ ކުރީގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވައިލާނަން. އެއްގަޑި އިރުގެ ވަގުތެއް މި
ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ. އެ ގަޑި ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަކީ، ޕީ.ޕީ.އެމަށް 28 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް
14 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 7 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް
ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ތިން މިނެޓު އަރުވާ ގޮތަށް މި އޮތީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު
ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު މި އަރުވަނީ، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް
ރަޝީދަށް.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޑުއަހާ މީހުންނަށް، ނޫންނަމަ މިއާ ބެހޭ ގޮތުން މައުލޫމާތު ނެތް ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް ގުޅުން
ހުރި ދެ ބިލެއް އައުމާ ގުޅިގެން ޚިޔާލު، ނޫންނަމަ، މިއާ ބެހޭ ރަނގަޅު މަޢުލޫމާތު، އެންމެ ރަނގަޅު މަޢުލޫމާތު
ލިބިފައިނެތުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަންގެ ބިލާއި ޓެލެ ކޮމިނިކޭޝަން
އޮތޯރިޓީގެ ބިލަކީ، ދެ ބިލެއް މީ. އެހެންވީމާ، މީގެން މި ކުރަނީ ވެސް ދެ ކަމެއް މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު
ގަބޫލުކުރަނީ މިއި ލާމެހިގެން، އެކުގަ އި ގުޅިގެން ދާ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން، އޮންނަ ސިސްޓަމެއްގެ ތެރެއިން ވޯކްކުރާނެ
ދެ ކަމަކަށް ވާތީވެ، މި ބިލު ވެސް އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދެންނެވި ގޮތަށް މި ބިލު ވެސް އަލުން އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުވާލައިފި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ، މި ދެންނެވި ކުރިން ގެނައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލެކޮމިނިކޭޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނަށް އެ އަންނަ
ބަދަލާ ގުޅިގެން، އެ އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅުންހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އައުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން މި ބިލު ވެސް އަލުން އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން. އުއްމީދުކުރަން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮންމެ
ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މިއަށް ތާއީދުކުރައްވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މު ޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު
ހަމަ ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
46

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގެންފައިނުވުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑަށް މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްކުރުމަށް
ހުޅުވައިލެވުނު ފުރުޞަތު ޖެހޭނީ މި ވަގުތު ބަންދުކޮށްލަން. އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް
އެދިވަޑައިނުގަތުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑު މިއަދު؛ މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވައިފި.
އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޙަޤީޤަތު ވެސް އިނގޭތޯ މިހާރު މަޖިލީހުން އަޅުގަ ނޑަށް މި ކުރާ އަނިޔާ ހަމަ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެބަޖެހޭހެން
ހުއްޓާލަން. މިހާރު މި ޖެހެނީ ޖެއްސުންކުރުމުގެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް، ދެން ދޮޅު މިނެޓުން ދޮޅު މިނެޓުން މި ޖެހެނީ.
އަޅުގަ ނޑު ކިހިނެއްތޯ މި ދައްކަން އުޅޭ ވާހަކަ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްލަނުދެވޭ. ކަލޭމެން ނަމާދުނުކުރާށޭ، ބުނީ
ކަ ނޑާލީ. ދެން އޭގެ ފަހުން އަޅުގަ ނޑުމެން ބުނަން އޮތް ބައި އަޑުނީވޭ. އެ ހިސާބަށް މިހާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު
ހަމަ ވަރަށް އާދޭހާ އެކު، އިޚުލާޞްތެރިކަމާ އެކު ރައީސަށް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ގޮވާލަން. އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް މި
މަޖިލީހުގައި އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވާ ވާހަކަ ، މި ހުށަހެޅޭ ބިލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެއްކޭނެ ކޮންމެ ވެސް ގޮތެއް
ހަމަޖައްސާލަދެއްވާށޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ ރައްޔިތަކީ ހަމަ އެ ހުރިހާ ދާއިރާތަކުން އިންތިޚާބުވެގެން އައިސް ތިބި
މީހުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު މިއަދު މިވަގުތު ވަކި ޕާޓީ އަކަށް ނިސްބަތްނުވާތީވެ އަޅުގަ ނޑު ދައްކާ ވާހަކަ، ނޫންނަމަ
ޚާއްޞަކޮށް އަލިބެއެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ޢަލީ މުޙައްމަދަކީ އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމުކުރާ ހަމަ ބޭފުޅެއް. އެކަމަކު
މަސީޙް ހަމަ ސީދާ ތި މަޤާމުގައި އިންނަވައިގެން މި ހުރިހާ އަނިޔާއެއް އަޅުގަ ނޑަށް ދެމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ،
އެހެން އެކަންތައް ނުކުރައްވައި، އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހަމަ އެހެން މެންބަރުންނެކޭ އެއްގޮތަށް
އެންމެ މަދުވެގެން ފަސްވަރަކަށް ވަރަކަށް މިނެޓު؛ އޭރުން ކަންނޭނގެ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް އެ
ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން އަ ޅުގަ ނޑުގެ ޚިޔާލު ފާޅުކޮށް، އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވާ ވާހަކަ ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނީ. އެހެންވީމާ ،
މިހެން ކަންތައް ކުރީމަ ހަމަ މި ދެންނެވިހެން، އިށީނދެފައި ތެދުވެފައި، އިށީނދެފައި ތެދުވެފަ. އެންމެ ފަހުން
އަޅުގަ ނޑަށް ޖެހިދާނެ މިސާލަކަށް މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މިހުރި ހުރިހާ ރިޕޯޓެއް އެއްކޮށްލައިގެން އެއް ވާހަކައެއް
އަޅުގަ ނޑު ދައްކަން މި ޖެހެނީ އެއް މައުޟޫޢަކަށް. އެހެން ހެދީމަ ބުނާނެ، އިރުކޮޅަކުން މިހާރު ތި ވާހަކަދައްކަނީ މި
ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލަކަށް ނޫނޭ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑަށް މަޖުބޫރު ޙަޤީޤަތުގައި އެބަ ވެއޭ މިގޮތަށް ކަންތައް ކުރީމަ
އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވާ ވާހަކައެއް ކަމާ ނުގުޅޭ ، ބިލަށް ވެސް ކަމާ ނުގުޅޭ ހަމަ މައުޟޫޢުތަކުގައި ދައްކަން. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އާދޭހާ އެކީގަ އި އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަން. އަދި މިއަދު މި މަޖިލިސް ކޮންޓްރޯލްކުރަމުންދާ ޕީ.ޕީ.އެމަށް...
47

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
އާދެ! އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިނެތުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑު މި ޖެހެނީ މި ހިސާބުން
މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލަން. އާދެ، ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ތިންވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ
މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ސަރުކާރުން ފަރާތުން ވިލިގިނލީ ދާއިރާގެ އެއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކޮމިނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ މޯލްޑިވްސްގެ ބިލުގެ ތިންވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. ދެން އޮންނާނީ މިއަދުގެ
ވޯޓު ނަގާ ގަޑީގައި މި ރިޕޯޓު ބަލައިގަތުމަށް ޓަކައި، ފާސްކުރުމަށް ޓަކައި ނެގޭ ވޯޓު.
-{6.6} އެހެންކަމުން، ދެން އަޅުގަ ނޑު އެނބުރިލަން މި ޖެހެނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ 6.6 އަށް. އާދެ! މިއަދުގެ
އެޖެންޑާގެ 6.6ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ގޮވައިލުމާއި،
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ގޮވާލުން މަނާކުރާ ބިލު، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަ އި
ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު 23 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހަށް ވަނީ ފޮނުވިފަ. މި
ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިޞްލާޙެއް ލިބިފައެއް ނުވޭ.މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ އެ ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު، ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް.
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓުކުރުން މަނާކުރަން ގޮވާލައި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުއެޅުން މަނާކުރުމަށް ގޮވާލުމާ ބެހޭ ބިލު މަޖިލީހުން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވީތީ،
މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވީތީ ދިވެހި ސަރުކާރަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމާ އެކު ޝުކުރު އަދާކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން
ކޮމިޓީން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނާ ވެސް ވާހަކަފުޅު،
ގެނެސްގެން ވާހަކަދެއްކެވިން. އަޅުގަ ނޑުމެން އޭ.ޖީއާ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މަޝްވަރާކުރިން. ޙަޤީޤަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ފަތުރުވެރިކަން ހަލާކުކުރުމަށް ޓަކައި އަޅު ގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބަޔަކު އެބަ އުޅުއްވާ.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހަމަ ދިވެހި އައިޑީކާޑުގައި ތިބި ދިވެހި ރަ އްޔިތުން. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާހިތް އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން
މި ބިލު މަޖިލީހަށް ގެނައުން ލަސް ވެސް ވެއްޖޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަށް ވުރެ ކުރީގައި މިފަދަ ބިލެއް މަޖިލީހަށް
ގެނެސްގެން މި ކަންކަން ފާސްކޮށް، މި ކަންކަން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދަތިކުރުމުގެ ގޮތުން ޓޫރިޒަމާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެކިއެކި އެހެން ކަންކަން ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ދަތިކުރަން ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ
ދަ ނޑިވަޅެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިފަދަ ބިލެއް މަޖިލީހުން ފާސްވެގެންދިއުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ
ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރަ އީސް. އަޅުގަ ނޑު މި ބިލު ދިރާސާކޮށް، އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީން މި ބިލު ދިރާސާކުރެއްވިއިރު
48

އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ހުރި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން
ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ދެއްވި އެއްބާރުލެއްވުމަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމާ އެކީގައި ޝުކުރު އަދާކުރަން.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މި ހިސާބުން މި ބިލު، މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ހުޅުވާލަން. އާދެ! ހުޅުވާލުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވައިލާނަން. މި ރިޕޯޓަށް ވެސް ބަހުސްކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހެޅިފައިވަނީ އެއް ގަޑިއިރުގެ ފުރުޞަތެއް. އެ ވަގުތު
ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަކީ ، ޕީ.ޕީ.އެމަށް 28 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 14 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 7 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭ އަށް
3 މިނެޓު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. އަދި ހަމައެހެންމެ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ތިން މިނެޓު އަރުވާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ
އެދިވަޑައިގަންނަވާފައިވާ ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ال س الم عليكم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮއިކޮޓު ކުރުން ގޮވާލުމަށް މި ބިލަކީ މީ މުހިއްމު ބިލެއް ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިފަދަ މުހިއްމު ބިލުތައް މި ތަނަށް ހުށަހެޅުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެއީ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ކަންކަން ވިސްނިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ދެމެހެއްޓުން، ނެގެހެއްޓުމުގެ
މަސައްކަތް މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކުރައްވާކަމީ އެއީ ވަރަށް އުފާކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންކަމުން،
ހަމަ އަދިވެސް މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! ކޮންމެއަކަސް، ބޮއިކޮޓު ކުރުމަކީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު ނޭދެވޭ އަސަރެއް ކޮށްފާނެ ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ބިލު
ފޮނުވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ؛ މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޞްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރަން. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން
ދެމެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ފަތުރުވެރިކަމަށް އަންނަ ގޮންޖެހުންތަކުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްތަކެ އް މި
މަޖިލީހުން ފަށައިގެން މި އުޅެނީކީ މިއަދަކު ނޫން. މި މަޖިލީހަށް މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް
ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޓަކައި އެއްވެއުޅުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން މީގެ ކުރިން، އެ ގާނޫނު ވުޖޫދަށް އައުމުގެ ކުރީގައި އެއްވެ ،
ނޫންނަމަ އިހުތިޖާޖުކުރުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޙައްޤެއްގެ ބޭނުންކޮށްގެން ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގައި ބޮއިކޮޓުކުރަން
ގޮވާލަ އި، ނޫންނަމަ މުޒާހަރާކުރުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވެފައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް އަލިއަޅުވާލައި ކޮންމެވެސް
އެއްޗެއް ދެންނެވުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކެން. އެގޮތުން އެއްވެއުޅުމުގެ ގާނޫނު ދިވެހިރާއްޖެ އަށް
49

އައުމުގެ ކުރީގައި ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގައި މުޒާހަރާކޮށް، ނޫންނަމަ މިކަހަލަ ކަންތައް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ފަތުރުވެރިންނަށް
އޭގެ ނުތަނަވަސްކަން ކުރިމަތިވެގެން ރިސޯޓުތައް ހިންގަމުންދިޔަ ބައެއް ބޭބޭފުޅުން، އެ ވާހަކަތައް ބައެއް ބޭބޭފުޅުން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ވާހަކަދައްކަވައިގެން އެކަމަށް ޙައްލެއް ހޯއްދަވަން މަސައްކަތްކުރެއްވި. އާދެ! އެ
ކުރެއްވި މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އޭރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނށް ވަނީ އެއްވެއުޅުމުގެ ގާނޫނުގައި ރިސޯޓުތަކުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާ މި ތަންތަނުގައި މުޒާހަރާނުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ހަމަޖައްސާފަ. އޭގެ ސަބަބުން
މިއަދު އެ އިންޑަސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭބޭފުޅުން އެކަމަށް ތަޢުރީފްކުރައްވާ މަޖިލީހަށް. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ލިބިގެންދިޔަ ވަރަށް ބޮޑު އުފަލެއް. ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިދެންނެވި ކަންތައްތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ގެ އްލުންވާނެ
އެއްވެސް ކަމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮށްގެންނުވާނެ. އެފަދަ ކަންތައްތައް ކުރާނެ ބަޔަކު ، ކުރާ ބަޔަކު ތިބެއްޖެ ކަމަށް
ވަންޏާ އެކަން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅެއް އަޅުގަ ނޑުމެން އަޅަންޖެހޭނެ. އެހެންކަމުން، އެ ލިބުނު
ހިތްހަމަނުޖެހުމާ އެކުއެކުގައިހެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން އިޤްތިޞާދު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި،
އިޤްތިޞާދު ނެގެހެއްޓުމަށް ޓަކައި ރައީސް ޔާމީން މި ކުރައްވާ މަސައްކަތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އަބަދު ވެސް މި ދަނީ
ހިތްވަރުދެމުން. އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވެސް މިގޮތަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުން. އެއީ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އާމްދަނީ އިތުރުވެގެން ގޮއްސި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބަޖެޓުގައި އެ
ދާއިރާތަކަށް ޕްރޮޖެކްޓުތައް މަދުވީމަ ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުން އޮވެގެން އެ ވާހަކަތައް އަޅުގަ ނޑުމެންނާ
ހިއްސާކުރިއިރުގައި ދައުލަތަށް އާމްދަނީ އިތުރުކޮށްގެން ނޫނިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާތަކުގައި، އަޅުގަ ނޑުމެން
ރައްޔިތުން ކަންތައް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަޖައްސައެއް ނުދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދަށް
ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. މުހިއްމު ގާނޫނެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެބަޖެހޭ މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން
ބޮއިކޮޓުކުރަން އެ ގޮވަ އިލާ ފަރާތްތަކުން އެ ކުރާ ކަންތައްތައް ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރަން.
އިޚްލާޞްތެރިކަމެއް އޮވެއްޖެއްޔާ އެކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންވީ. އަދި ހަމަ މި ބިލުގައި ޓޫރިޒަމް އޮތް ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް ވަކިވަކި ބޭބޭފުޅުން ވަކި މީހުންގެ ތަންތަނުން ވިޔަފާރިނުކުރަން ގޮވަ އިލާގޮވާލުންތައް ހުއްޓާލަން ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ. ސިޔާސީ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ޚިޔާލުތަފާތުވުމަކީ އަނެއް މީހާގެ ދިރިއުޅުން ދުއް ވާލަންޖެހޭނެ
ކަމެއް ނޫން. މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުން ފެނިފައި ހުރި ކަންތައްތައް. ކުރީގައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ
މެންބަރު މިތާގައި މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ވޯޓުދިނީމަ އެ މެންބަރުގެ މަޞްލަޙަތު އޮންނަ ކުންފުންޏަކާ ދޭތެރޭގައި
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 90 ވަނަ މާއްދާގައި ކަ ނޑައެޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު ވޯޓުދޭ ގޮތަކުން އޭނައާ
ދޭތެރޭގައި އެއްވެސް ދަތިކޮށް، ނިކަމެތިކަމެއް ދީ، ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަށްޗަށް ހާޒިރުކޮށްގެންނުވާނެ ކަމަށް ބުނެފައި
އޮއްވާ ވެސް، މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ވޯޓުދިނުމާ ގުޅިގެން އެމް.ޑީ.ޕީން އެކަން ކުރި އުސޫލުން ކަންތައްތަކެއް ދެން އަންނަ
ސަރުކާރަކުން އެއްވެސް މީހަކަށް ކޮށްގެންނުވާނެ. އެކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިއަދު ސާބިތުކޮށްދެއްވައިފި މި
50

ސަރުކާރުން. މި ސަރުކާރާ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ބިލަކަށް ވޯޓުނުދިން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެ
މީހެއްގެ ވިޔަފާރި ހިފަހައްޓަ އި، ނޫންނަމަ ދަތިކުރުމަށް އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައިނުވާކަން އެއީ މިއަދު
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރެކޯޑަށް ޓަކައި ވެސް މިތާ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމެއް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް
އެ މީހަކު ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދިނުމުގެ ފުރުޞަތު މިއަދު އެބައޮތް. މިއަދު ވޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް
މެންބަރުން ދެއްވާ ގޮތާ ދޭތެރޭގައި ސުވާލުއުފެއްދުމުގެ ޖާގަ އޮތް މިންވަރަށް ވެސް އެ މީހުންގެ ވޯޓުގެ މިނިވަންކަން
އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަނީ، އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލު ކުރަނީ މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން،
އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން ވިސްނަންވާނެ. ޚާއްޞަކޮށް މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކަންކަން ނިންމަވާއިރުގައި އެ ކަންކަން
ނިންމަންވާނީ ޤައުމުގެ މަޞްލަޙަތަށް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދަށް އޭގެ އެންމެ ހެޔޮ ރަނގަޅު ނަތީޖާ އެންމެ
ރަނގަޅު ކާމިޔާބު ލިބޭނެ ގޮތަށޭ. އެހެންކަމުން، މި ބިލަކީ މުހިއްމު ބިލެއް ކަމުގައި ދަންނަވަމުން، މި ބިލުގެ
މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް، ޚާއްޞަކޮށް އެ ކޮމިޓީ ގެ މުޤައްރިރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލަން.
ވަރަށް ކެތްތެރިކަމާ އެކު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ވާހަކަ އަޑުއެއްސެވީތީވެ ޝުކުރު ދަންނަވަން. وال سالم عليكم
ورحمة هلا وبركاته.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ال سالم عليكم. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ، އަޅުގަ ނޑުގެ މިސާލަކަށް ޔުނިވަރސިޓީގެ
ރައްޓެއްސަކަށް، ނޫނިއް ޔާ ފޭސްބުކް ރައްޓެއްސަކަށް ސަންޓްރެވަލް ސިޔާމުގެ ރިސޯޓަކަށް ނާންނާށޭ ބުނީމާ އަޅުގަ ނޑުގެ
މައްޗަށް ދަޢުވާއުފުލޭ ގޮތް ވުމަކީ އެއީތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ދެކެން ބޭނުންވާ ދުނިޔެއަކީ؟ އެއީތޯ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އޮންނަންޖެހޭނެ ގޮތަކީ؟ އަޅު ގަ ނޑަށް ޝައްކެ އް ނެތް. މި ބިލު މިގޮތަށް
އައިމަ މި މަނާވެގެންދަނީ މިކަހަލަ ކޮންމެ ދޭދޭ ވާހަކައެއް ވެސް އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ބޮއިކޮޓުކުރަން
ގޮވަ އިލާގޮވުމެއް ކަމާއި، އަދި ބޮޑެތި ބޮޑެތި އަދަބު، ނޫނިއްޔާ ބޮޑެތި ބޮޑެތި އަދަދުން ޖޫރިމަނާވެގެންދާ ތަން. އަދި މި
ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ވެސް މީގައި، ބިލުގައި، ގާނޫނުގައި ބަޔާންވެފައިނުވާކަން އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންބޮޑުވުމާއެކު
ފާހަގަކުރަން. ޤައުމެއްގެ ހާލަތު އޮންނަ ގޮތަކުން އެ ޤައުމެއްގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ވަސީލަތެއް، ކަންކަމަށް
ބޮއިކޮޓުކުރަން ގޮވުމަކީ ވެސް . އަދި ސަރުކާރަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުއަޅަން ގޮވުމަކީ ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް
51

ސާފުކޮށް ދަންނަވަން. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީން މި ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ބޮއިކޮޓު ކުރުމަކަށް ދުވަހަކު
ވެސް ގޮވާފައިނުވާނެ. އަދި މިއަދު ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ނުގޮވާނަން. ނަމަވެސް، ސަރުކާރަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު
އެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ގޮވާނަން. ގޮވާނެ ސަބަބަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ފޭރިގަނެ ،
ނިގުޅައިގަންނަމުންދާތީވެ މިކަން ހުއްޓުވުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ވާޖިބުވެގެންވާ ކަމެއް.
ޕްރޮޓެސްޓުކުރުމާއި ޚިޔާލުފާޅުކުރުމާ، މި ކަންކަމަކީ ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް ލިބޭ އެންމެ ބޮޑު
ވަސީލަތް. މި ވަސީލަތް މަނާކުރުމަކަށް ގާނޫނު ހެދުމަކީ ވަރަށް ދެކޮޅުނުޖެހޭ ކަމެއް. ދުނިޔޭގެ ތަހުޒީބުތައް ދަންނަ
ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ފާހަގަކުރަން މި ބޭނުންވަނީ، މިއަދުގެ ހާލަތު އޮތް ގޮތަކީ ، އިސްލާމީ
މަރުކަޒަށް ގޮސްފައި ދުޢާ ދަންނަވާ މީހަކަށް ވެސް 10 ދުވަހުގެ ޖަލުގެ ހުކުމެއް އެ އަންނަނީ. އަދި ކީއްތޯ؟ ޙުކުމަކާ
ނުލައި 10 ދުވަސް ވަންދެން އެހެރީ ބަހައްޓާފައި ޖަލުގައި. މިއީ މި ދައުލަތް ޔާމީން ސަރުކާރު މި ހިންގާ ގޮތަކީ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ސަބަބަކީ މިކަހަލަ ކަންތައްތައް މި ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި ހިންގާތީ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޕާޓީ،
އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ދާދި އިހަކަށްދުވަހު ފުލުސް އޮފީހުން އައި ސިޓީއަކީ ޓުވިޓާގައި އެބަ ޓުވީޓުކުރެއޭ ތި ޕާޓީއަށް
ނިސްބަތްވާ، ނޫނިއްޔާ ސަޕޯޓްކުރާ އެކިއެކި ފަރާތްތައް، އަދި އޭގެތެރޭގައި ބައެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް މެންބަރުން
ވެސް އެބަ ހިމެނެއޭ، ނޭދެވޭ ވާހަކަދައްކާތީވެ ސިފައިން، ފުލުހުންނާ މެދުގައި ނޭދެވޭ ވާހަކަ. ނޭދެވޭ ވާހަކައާއި އެދެވޭ
ވާހަކައާ މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ދަންނަ ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. ގާނޫނުތައް ހުންނާނެ ކުށަކަށްވާ ކަންތައްތައް
ބަޔާންކޮށްފަ. އަބުރު ގެއްލޭ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އެ ކަންތައްތައް ކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުން ކުށަކަށްވާ
ކަންތައްތަކުގައި ގާނޫނުން ޕްރޮސެސް ހިންގުމަކީ އެއީ މިހާރުވެސް ފުލުސް އޮފީހަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެއް. އަބުރު ފުލުސް
އޮފީހުގެ ގެއްލޭ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، އެކަމުގެ ދަޢުވާކޮށްގެން އެ ހޯދަންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަކީ ވެސް މިހާރު ވެސް
ގާނޫނުގައި އޮންނަ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ނޭދެވޭ ވާހަކަ ނުދައްކާށޭ ބުނެ ވާހަކަދެއްކީމަ ވެދާނެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެންމެ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް އެދެވޭ ވާހަކައަކީ ފުލުހުންނަށް އެންމެ ނޭދެވޭ ވާހަކަ ކަމުގައި ވެސް. އެހެންވީމާ،
ދެކޮޅުނުޖެހޭ މިކަހަލަ ބިރުދެއްކުމުގެ ކަންތައްތައް މިއީ ކީއްކުރަން މި ސަރުކާރުން ކުރައްވާ ކަމެއްތޯއޭ އަޅުގަ ނޑުމެން
ސުވާލު މި އުފެދެނީ. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އަނިޔާކޮށް، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ހޯދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިބިދީފައިވާ
އަސާސީ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެ، އދ. ފަދަ ތަންތަނުން ނިންމާ ބޮޑެތި ނިންމުންތަކަށް ބޯނުލަނބައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެންމެ ރައްޔިތުން އެންމެ ލޯބިވާ، އެންމެ ގިނަ ވޯޓު ހޯއްދަވައި، ފުރަތަމަ ޑިމޮކްރެޓިކް އުސޫލުން އިންތިޚާބުވީ ވެރިޔަކު
ޖަލުގައި ބައިންދައިގެން އިންނަހާ ހިނދަކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަލަމައްޗެއް ރީއްޗެއް ނުވާނެ. އެއޮތީ އޮޓަމެޓިކުކޮށް
ބޮއިކޮޓު ވެފައި ދިވެހިރާއްޖެ. އެހެންވެގެން ނޫންތޯ ރާއްޖެއަށް އަންނަ ޓޫރިސްޓުން މަދުވަމުން މި ދަނީ ވެސް. ރާއްޖޭގެ
ވެރިކަން ހިންގާ ގޮތުން އިނގޭތޯ މި ރާއްޖެއަށް މި ލިބޭ ކޮންމެ ގެއްލުމެއް ވެގެން މި ދަނީ. ސީދާ މިކަމުގެ ޒިންމާ
ރައީސް ޔާމީން ނަންގަވަންޖެހޭނެ. އަދި މި ގަވާއިދުގައި ކުރިން ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން ނެތް، އެއްގޮތަށް؛ މި
52

ގާނޫނުގައި، ބިލުގައި ނެތް އެ އްގޮތަކަށްވެސް ބަޔާންކޮށްފައި ކިހާ އަދަދެއް ކަމެއް މި ނެގެނީކީ ވެސް. އަޅުގަ ނޑުމެން
ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. މިއަށް ތާއީދުނުކުރެވޭ އެއް ސަބަބަކީ މިއީ، މި ސަބަބު. ބޮއިކޮޓު ކުރުމެއް ނޫން، އަދި ބޮޑު
މައްސަލައަކީ. ސަރުކާރަށް ނޫނިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެއްލުންވާނެ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ އެއީ ކުށެއް ކަމަށް މި
ބަޔާންކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ގެއްލުންވާނެ ވާހަކަ، ސަރުކާރަށް ގެއްލުންވާނެ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން އިދިކޮޅު
ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ކުރާނެ ކަމެއް އެއީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވަނިވި ކަމަކަށް ވާނަމަ. އެހެންވީމާ، މި
ވާހަކަތައް ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި ބިރުދެއްކުމުގެ ގޮތުން މި ބާވަތުގެ ކަންކަން ކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ތާއީދުކުރާ ކަމަކަށް
ނުވާތީ މި ވާހަކަ ދައްކަނީ. ޚުދުމުޚްތާރު ވެރިކަމަކާއި ޑިމޮކްރެޓިކު ނިޒާމު ހިނގާ ލިބަރަލް ޑިމޮކްރަސީއަކާ އަޅައިލާ
ރޮނގަކީ ވެސް މި ދެންނެވިހެން ޚިޔާލުފާޅުކުރުމާއި ޕްރޮޓެސްޓުކުރުމުގެ ޙައްޤު. މި ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަތުމަކީ
އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ރާއްޖެއަށް ޚުދުމުޚްތާރު އަނިޔާވެރި ވެރިކަމަށް ދާކަމުގެ ހަމަ ރަނގަޅު މިސާލެއް. އެހެންވީމާ،
މިކަހަލަ ބިލުތަކަކީ ވަރަށް ދެކޮޅުނުޖެހޭ ކަންތައްތައް. މި ރާއްޖޭގެ މަލަމަތި ރީތިކޮށް ޓޫރިސްޓުން އަންނާނެ ގޮތްތައް
ހެދުމަކީ މި ރާއްޖޭގައި ޑިމޮކްރަސީ ޤާއިމުކޮށް، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް، އދ.ގެ ނިންމުންތަކަށް ބޯލަނބައި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ލީޑަރުން ހައްޔަރުނުކޮށް، ރާއްޖޭގެ އެންމެ ގިނަ މީހުން ވޯޓުދޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
މިނިވަންކޮށް، މީހުން ގަޔަށް ވަޅި ޖެހުން ހުއްޓާލައި، ވަގު ވިޔަފާރިކުރުން ހުއްޓާލައި، މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް
ހުއްޓައިލުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވާނެ ގޮތެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކެނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޑުއްވަރީ ދާ އިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުމަށް ގޮވައިލުމާއި ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ގޮވައިލުމަށް މަނާކުރާ ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑު ވެސް މި ބިލަށް ތާއީދުކުރާ ބިލެއް ކަމުގައި
ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ޖީ.ޑީ.ޕީގެ 33% މި ހިއްސާކުރަނީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމުން. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ބަލާއިރުގައި ގާތްގަ ނޑަކަށް ނުސީދާ
ގޮތުން 90% އެބަ ހިއްސާކުރޭ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ލިބޭ އާމްދަނީން. މާނައަކީ، މި
ނާޒުކު ސިނާޢަތަށް ދިމާވެދާނެ ކޮންމެ ގޮންޖެހުމަކީ މިއީ ސީދާ ގޮތުން އޭގެ ނޭދެވޭ އަސަރު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ޢާއިލާތަކަށް ކުރާނެ ގޮންޖެހުމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި މަދުވާނެ، ޓޫރިޒަމުގެ ސިނާޢަތުގައި ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ
ރިސޯޓެއްގައި ވަޒީފާ އަދާނުކުރާ ދިވެއްސަކު ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތަކު ހުރި ޢާއިލާއެއް، ނެތް ޢާއިލާއެއް
53

މަދުވާނެ އިނގޭތޯ. މިފަދަ ސިނާޢަތެއް ހުރިހާ ގޮތަކުން ރައްކާތެރިކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލާޒިމް ކަމެއް.
އޭގެތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ، ގާނޫނީ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ދޭންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަން ވެސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް .
ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުމާ ބެހޭ ބިލެއް މި މަޖިލީހަށް އަންނަން މި ޖެހުނީ ސަބަބުތަކެއް ނެތިއެއް ނޫން. މީގެ ކުރިން
އެބަހުރި، ސީދާ ގޮތެއްގައި ޓާގެޓުކުރެވިގެންނާއި ވަކި ރި ސޯޓުތަކަށް ޓާގެޓުކުރެވިގެންނާ ، އަދި ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ނިޒާމަށް ޓާގެޓުކޮށްގެން މި ސިނާޢަތް ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ޓަކައި ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި
މާކެޓުތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފަ. މީގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ ސޯޝަލް މީޑިޔާ މެދުވެރިކޮށްގެންނާ
އަދި ތަފާތު އެކިއެކި ވިޒުއަލް މީޑިޔާތައް މެދުވެރިކޮށްގެން ވަރަށް ޕްލޭންކުރެވިގެން ހިންގިފައި ހުރި ހަރަކާތްތައް ވެސް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަދަ ގާނޫނެއް ނުގެނެސް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން މިފަދަ ހަރަކާތްތައް ހުއްޓުވިދާނެ
ކަމަކަށް. މިއީ ސިޔާސީ ކަމެއް ނޫން. މިފަދަ ހަރަކާތްތަކަކީ ސިޔާސީ ކަމެއް ނޫން. މިއީ ސީދާ ޤައުމަށް ގެއްލުން
ދިނުމަށް ޓަކައި ޤައުމުގެ ޚާއިނުން ހިންގާ ޖަރީމާއެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ މާނަކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި
ބިލުން ޙަޤީޤަތުގައި މި ރައްކާތެރިކޮށްދިނީ ރާއްޖޭގައި އޮތް އެންމެ ނާޒުކު ސިނާޢަތް. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދުގެ މައިގަ ނޑު ތަނބު. މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
އެހެންވީމާ، ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން އޮތީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ މެންބަރެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން ، އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ޓަކައި ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި މި ވަގުތު ތިއްބެވި ފަންނީ
ބޭބޭފުޅުންނާ މަޝްވަރާކުރިން. މަޓީގެ ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން އެ ބޭފުޅުން، އެ ބޭފުޅުންގެ ފަންނީ ލަފާފުޅު
އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހިއްސާކުރެއްވި. މި ބިލަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތައް އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެދެއްވި. އެ ބޭފުޅުން ވެސް
ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރައްވާ މި ބިލު މަޖިލީހުން ވީހާވެސް އަވަސް މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ފާސްކޮށްދިނުމަށް.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޓޫރިޒަމުގެ ސިނާޢަތުގައި މި ތިއްބަވާ ވަކިވަކި ވިޔަފާރިވެރިންނަކީ ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ބޭފުޅުންގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ގާނޫނީ ހިމާޔަތް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ވިޔަފާރިވެރިން. އެ ބޭފުޅުން މި
ފޯރުކޮށްދެއްވަނީ، މި ކޮށްދެއްވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ޤައުމީ ޚިދުމަތެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޢާއިލާތަކަށް އެ ބޭފުޅުން މި
ފޯރުކޮށްދެއްވަނީ ވަރަށް ބޮޑު މާލީ އެހީތެރިކަމެއް. އެހެންވީމަ ، މިފަދަ ބިލެއްގެ ޛަރީޢާއިން ވަކިވަކި ރިސޯޓެއް ހިމާޔަތް،
ވަކި ރިސޯޓެއް ހިމާޔަތް، ވަކި ރިސޯޓަކަށް ހިމާޔަތެއް ލިބިގެންދިޔަ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް ހިމާޔަތްތެރިކަން ލިބިގެންދިޔަ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޅި ޤައުމަށް
ލިބިގެންދާނެ ފައިދާއެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޅި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާނެ ފައިދާއެއް. އެ ސަބަބަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ބިލެކޭ. ވީހާވެސް އަވަސް މުއްދަތެއްގެ
ތެރޭގައި މަޖިލީހުން މި ބިލު ފާސްވެގެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް މީގެ މަންފާ ލިބިގެންދިއުމަކީ
54

އަޅުގަ ނޑުމެން އެދޭ ކަމެއް ކަމުގައި ވާތީވެ، މި ފުރުޞަތުގައި އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް. އެއަށްފަހު
އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ގަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައްޔާޟް އިސްމާޢީލަށް.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޙަޤީޤަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓު ކުރަމުން މި ދާ ފަރާތަކީ ސީދާ
މިއަދުގެ ސަރުކާރު. ރައީސް ޔާމީން. އޭގެ މިސާލަކީ، ނައިބު ރައީސްކަމުގެ މަޤާމުން އަދީބް ވަކިކުރުމަށް ޓަކައި ސްޓޭޓް
އޮފް އިމަޖެންސީ އިޢުލާންކުރެއްވީ. ސްޓޭޓް އޮފް އިމަޖެންސީ އިޢުލާންކުރެއްވީމަ މި ޤައުމަކަށް ޓޫރިސްޓުންނެއް
ނާންނާނެ. މި ޤައުމުގައި އޮތް ޑިމޮކްރަސީ، އެތައް ބައެއްގެ ބުރަ މަސައްކަތުން ޑިމޮކްރަސީއެއް ގެނެސް
ޤާއިމުކުރެވުނީމަ އޭތި ނެތިކޮށްލީމަ މި ޤައުމަކަށް ޓޫރިސްޓުންނެއް ނާންނާނެ. މި ރާއްޖޭގައި ރޫލް އޮފް ލޯ ނެތިކޮށްލީމަ
މި ރާއްޖެއަކަށް މިހާރު ބޭރު ޤައުމުތަކަކުން ފަތުރުވެރިންނެއް ނާންނާނެ. މި ޙަޤީޤަތް ގަބޫލުކުރަން އެބަޖެހޭ.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ޕްރޮމޯޓުކުރުމަށް ހަދާފައި ހުރި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ އޮފީސް ވަށާލައި، އެ ތަނަށް
ފުލުހުންނާއި ސިފައިން ވަނީމަ މި ތަނަކަށް ނާންނާނެ ނޫންތޯ. ދެން ކީއްކުރަންތޯ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުގެ ބޮލުގައި މި
ކަމެއް މި އަޅުވަނީ؟ އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރަން ބޭނުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ މި ސަރުކާރުން ފުރަތަމަ
މިކަން އިޞްލާޙުކުރަންވީ. މިހާރު މިއީ ސީޒަން. ސީޒަން ތެރޭގައި ރިސޯޓުތަކުގެ އޮކިއުޕަންސީ 30% ގައި.
ލަދުގަންނަން އެބަޖެހޭ ނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ކޮންމެހެން އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުގެ ބޮލުގައި މި އަޅުވާ ސަބަބަކީ
އެއްވެސް ހާލެއްގައި މި ދެންނެވިހެން އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ކަމެއް ކޮށްގެނެއް ނޫން. ދެންމެގައި އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ އެ
ފާހަގަކުރެއްވިހެން ދުޢާކުރަން އަތް ނެގީމަ މިހާރު ގެންގޮސް ޖަލުގައި. 10 ދުވަސް. 10 ދުވަސް ޖަލަށް ލަނީ
ދުޢާކުރަން، އަނިޔާވެރި ވެރިންގެ ކިބައިން އަޅަމެން ސަލާމަތްކޮށް ދެއްވާފާނދޭއޭ އޭގައި އޮތީ. އެހެން ވާހަކައެއް ނެތް.
ޔާމީނަށް ބޮޑު ބައްޔެއް ޖައްސަވާށެކޭ އެއަކު ނެތް. އޭގައި އޮތީ އަޅަމެންނަށް އަނިޔާވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިން
ސަލާމަތްކޮށްދެއްވާށޭ. ސަލާމަތްކޮށްދެއްވާށޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން ދެކެ ލޯބިވާ ބައެއް ކަމުގައި މި ވެރިން ހަދައިދޭށޭ. އެ
ވާހަކަ ގޮވީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން ދުޢާކޮށްލި މީހާ ވެސް ޖަލުގައި. އެހެންވީމާ، މި އުޅެނީ އަޑު ކަ ނޑުވާލަން. އެއްވެސް
އެހެން ކަމެއް ވާކަށް ނޫން.
55

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ގަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައްޔާޟް އިސްމާޢީލަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައްޔާޟް އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަނެއްކާވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެނިގެން މި ދަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޑިކޮމްރަސީއާއި ޤާނޫނުއަސާސީ ފަހަތަށް ޖައްސައި، އާއްމު ރައްޔިތުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަހުޖަނުންނާއި
މުއްސަނދިންނާއި އޮތް ފަރަ ގު ބޮޑުކޮށް، އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކާއި ސަރުކާރަށް ފާޑުކިޔާ، ދައުލަތަށް ފާޑުކިޔާ މީހުންގެ.
އަޑު ކަ ނޑުވާލުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލެއް ހުށަހެޅިގެންދާ ތަން. އަނެއްކާވެސް ހިތާމަވެރި ދުވަހެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން
އަނެއްހެން ހައިރާންވާ ކަމެއް ނޫން، އަދި މާދަމާ މިއަށް ވުރެ އަދި ހިތާމަވެރި ދުވަހަކަށް ވާނެކަމާ މެދު ވެސް. އާދެ!
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަށް ނެރެ ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ ވާހަކަދައްކަވާ. އަޅުގަ ނޑުގެ ކުރިމަތީގައި އެންމެ
މުހިއްމު ކަމެއް އޮތީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މިނިވަންކަމާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޢަދުލުއިންޞާފު ލިބިގެންދިއުން. އެކަން
ކުރުމަށް އިޤްތިޞާދަށް ހުރަސްއެޅެންޏާ އެކަން ކުރަން ވެސް އަޅުގަ ނޑު މިހިރީ ހަމަގައިމު ވެސް ތައްޔާރަށް.
އަޅުގަ ނޑުމެން މި އުޅެނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި މަހުޖަނުން އެއިރެއްގައި އޮންނަ ސަރުކާރަކާ ބައިވެރިވެގެން އެ
މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށްގެން، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ، އާއްމު ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަންނައިރު އެކަން
އެގޮތަށް ބާއްވަން ތިބޭކަށް ނޫން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތިބީކީ. އާދެ! އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ކުރާ ޢަމަލަކުންނެއް ނޫން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ލިބެމުންދާ ގެއްލުމެއް ލިބެނީ. ވޭތުވެދިޔަ ހަތަރު އަހަރުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް
ދެމުންދިޔަ އަނިޔާތަކާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސްއާ އިދިކޮޅަށް މި ޤައުމުގައި ކުރެވޭ ކަންތައްތަކުގެ ސަބަބުން
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ މާކެޓު ކަމުގައިވާ ޔޫރަޕިއަން މާކެޓުގެ އާ އްމު ފަރުދުން އެކަމާ ހިތްހަމަނުޖެހިގެން މި
ތަނަށް ނާންނާތީވެ މި ޤައުމަށް ފަތުރުވެރިކަމަށް ލިބެމުންދާ ގެއްލުމެއް ލިބެނީ. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު މާ ގިނަ ވާހަކަތަކެއް
ދައްކާކަށް ނެތީމު. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ދިވެހި ސަރުކާރަށާއި، މި މަޖިލީހުގެ ދިވެހި ސަރުކާރަށް
ނިސްބަތްވާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގައި ސިނާޢަތުގައި
މަސައްކަތްކުރައްވަމުންދާ ބޮޑެތި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް، ޚާއްޞަކޮށް މަޓީގެ ބޭފުޅުންނަށް. ތި ބޭފުޅުންނަށް ވީހާވެސް
އަވަހަކަށް މި ޤައުމުގައި މި އޮތް ހާލަތު ވިސްނިވަޑައިގަތިއްޔާ ނޫނިއްޔާމުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި އިޤްތިޞާދު
ކުރިއަށްދާނެ ގޮތެއް ނެތޭ. ތި ބޭފުޅުންނަށް ވިސްނިވަޑައިގަންނަވަން އެބަޖެހެއޭ ގޮށްމުށުގެ ބާރުންނާއި މިކަހަލަ
ގާނޫނުތަކެއް ހަދައިގެންނެއް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެގެން އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންވާ ޑިމޮކްރަސީ
ފުނޑުފުނޑުކޮށްލައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރު ކަ ނޑުވާލަން ތިކުރާ މަސައްކަތެއް ކާމިޔާބުނުވާނެކަން. ކޮންމެފަދަ
އަނިޔާވެރި ޢަމަލުތަކެއް ތި ބޭފުޅުން ހިންގިކަމުގައި ވިޔަސް، ކޮންމެފަދަ ގާނޫނެއް ތި ބޭފުޅުން ފާސްކުރިކަމުގައި
56

ވިޔަސް ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ގިނަ ބައެއް އަދި އެ މީހުން މޮޔަކަމުގައި ވިޔަސް، މިތިބީ އެއަށް ދޫދޭކަށް ނޫން. އެކަން
ތި ބޭފުޅުންނަށް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ވިސްނި، އެ ކަމަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅުއްވައިގެން ނޫނިއްޔާ މި ޤައުމުގެ
އިޤްތިޞާދެއް ވެސް ، މި ޤައުމުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ރަނގަޅުވާކަށް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ތި
ބޭފުޅުން ވިސްނަވާށޭ. ވިސްނަވާފައި ގޮށްމުށުގެ ބާރުން ވެރިކަންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އިދިކޮޅު ފަރާތްތައް ސުންނާފަތިކޮށް،
ފުނޑުފުނޑުކޮށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ، ވާހަކަދައްކައިގެން މިހިރަ ހުރި ނުބައި ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކޮށްގެން ކުރިއަށް
ގެންދަން މަސައްކަތ ކޮށްގެން ނޫނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަކަށް ކުރިއެރުމެއް ނެތޭ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޖުތިމާޢީ
ކަންކަމަކަށް ވެސް ކުރިއެރުމެއް ނެތޭ. އެހެންވީމާ، ކުރިންވެސް ދަންނަވާލިހެން އަޅުގަ ނޑު ހައިރާނެއް ނުވޭ މިފަދަ
ބިލެއް އައިމަ. އަދި ކުރިއަށް އޮތީ ވެސް މިފަދަ ބިލުތައް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ހަމަ
އެއްކޮށް ބަންދުކޮށްލާ ގޮތަކަށް މި ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން މިހިރީ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބިލަށް ޖަހާނީ ރަތް. އަދި މި
ބިލުގައި މި ވާ ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހިއްޖެ ހާލަތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރާނަން ވެސް މެ. އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި
މިހާރުވެސް ސަރުކާރުން މި އޮތީ މި ބިލާ ވެސް ޚިލާފުވެފަ. އެއީ ސަރުކާރުން ސީދާ ޢަމަލުތަކާ ހެދި މި ޤައުމުގެ
އިޤްތިޞާދަށް، ނޫނިއްޔާ ފަތުރުވެރިން މި ޤައުމަށް އައުން މަދުވެފައި މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގެ ދަށުން
ފުރަތަމައިނުން ވެސް ކުށްވެރިވެ ބަދަލު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދޭންވާ ފަރާތަކީ ދިވެހި ސަރުކާރު ކަމަށް
ފާހަގަކޮށްލަމުން އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކަ ހުއްޓަ އިލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް އޮތީ 7 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް. މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު މުބީނަށް.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުބީން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2015، އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ ކޮމިޓީ
ރިޕޯޓަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު މި ގަބޫލުކުރާހިތް އޮތީ ، މިއަދު
އަޅުގަ ނޑުމެން ފާސްކުރަން އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ގެ ނެއްސަ މި އޮތް، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ފޮނުވާފައިވާ މި
ރިޕޯޓަކީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ވަކި ބައެއްގެ ދޫ ތަޅުއެޅުވުމަށް ޓަކައި، ނުވަތަ ވަކި
ބަޔަކު ކުރަމުން އަންނަ މަސައްކަތެއް ހުއްޓުވާލުމުގެ ނިޔަތުގައި އެއްގޮތަކަށްވެސް ކުރަމުން އައި ކަމެއް ނޫން
މިއީކީއެއް. ހާލަތަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަބަދުވެސް ބަދަލުވަމުން އަންނަ އެއްޗެއް. މި ފިޔަވަޅު އަޅުގަ ނޑުމެން
މިއަދު ނާޅައިފި ކަމުގައި ވާނަމަ، މާދަމާ މީގެ ގެއްލުން ހަމަ އެންމެ ރައްޔިތުންނަށް، ތިޔަ އެންމެހައި ބޭފުޅުންނަށް
57

ވެސް ހަމަ ކުރަމުންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، އެންމެ މުހިއްމު
އެއް ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ޓޫރިޒަމަކީ މުޅި ދިވެހިރާއްޖެ އެ އިޤްތިޞާދެއްގެ
މައްޗަށް އެންމެ ބޮޑަށް ބިނާވެފައި އޮތް އެއް ކަންތައް. މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ވިސްނާލަންވީ
ވަގުތު މިއީ ހަޤީޤަތުގައި. އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލައިލަންވީ މި ޤައުމަކީ އާމްދަނީ ލިބޭނެ މާ ގިނަ
ވަސީލަތްތަކެއް ނެތް ޤައުމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މުޅި ޤައުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ނިސްބަތުން ވަރަށް ބޮޑު ޕަސެންޓޭޖެއް
އެބަ ކެރީކުރޭ ފޮރިންގ ކަރަންސީ ލިބުމަށާއި އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް އެބަ ކެރީކުރޭ ޓޫރިޒަމުން
މި ލިބޭ ފައިސާ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކި ވަކި ޢާއިލާތަކަށް ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަކަށް ހަމަ ހިއެއްނުވޭ އެއްވެސް
ޢާއިލާއެއް ޓޫރިޒަމުން ނަފާ ނުލިބޭ ޢާއިލާއެއް މި ރާއްޖޭގެ އޮންނާނެހެނެއް. އެހެންވީމާ، މިވަރު މުހިއްމު ކަމެއްގެ ވާހަކަ
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ސިޔާސީ މަޤްޞަދަކަށް ޓަކައި، ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑުމެން އޭރު ހާސިލުކުރަން
ބޭނުންވާ ލަ ނޑުދަ ނޑިއެއް ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި ހަމަ ކުއްލިއަކަށް ވަކިވަކި ރަށްރަށާއި ، ވަކިވަކި ފަރުދުންނާއި،
ވަކިވަކި ކުންފުނިތަކުގެ ވާހަކަތައް ބޮއިކޮޓުކުރަން ގޮވަމުންދިއުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އިޤްތިޞާދަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށާއި ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ނިކަމެތި މީހާއަށް ވެސް އޭގެ އަސަރު
ކުރަމުންދާނެ ކަމެއް ޙަޤީޤަތުގައި. އެހެންވީމާ، މިފަދަ މުހިއް މު ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅުނީމަ މިއީ
ވެސް ސިޔާސީ ކަމަކަށް ހަދައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް
ނޫން. އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަށްވުރެ ފުންކޮށް ވިސްނާލަންޖެހޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ މެންބަރުންނަކީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ
ގޮތުގައި މާ ބޮޑަށް ވެސް ތަޞައްރުފުފުދޭ ބޭފުޅުން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ރައްޔިތުންގެ ރުހުމާއި ލޯބީގައި މި ތަނަށް
އައިސްފައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން. އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ދާއިރާތަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ރައްޔިތުންނަށް ނިކަމެތިކަން
އަންނާނެ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނުކުރައްވާނެ. އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ޔަޤީން އެފަދަ ކަމެއް އެމް.ޑީ.ޕީގެ
މެންބަރުން ވެސް އަދި އިދިކޮޅު އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެކަން ނުކުރައްވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
ވަރަށް އާދޭހާ އެކު އެދެން. މާދަމާ ތި ބޭފުޅުން ވެސް ވެރިކަމުގައި ތިބެދާނެ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ އެޕޮޒިޝަންގެ
ގޮތުގައި ތިބެންޖެހޭނެ ދުވަސް ވެސް އައިސްފާނެ. އެ ދުވަހަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް މި ފުރުޞަތު ނުދިނުމަށް ޓަކައި
ވެސް މި ބިލު ކޮންމެހެންވެސް ފާސްކުރަން އެބަޖެހޭ. މި ބިލަށް ތި ބޭފުޅުންގެ ރުހުމާއި ލޯބި އެބަ ލިބެންޖެހޭ. ތި
ބޭފުޅުންގެ ތާއީދު މިއަށް އޮންނަން އެބަޖެހޭ. މިއީ ރައްޔިތުންނަށް ޓަކައި ކުރަމުން އަންނަ ކަމެއް. މިއީ މުޅި ޤައުމުގެ
އިޤްތިޞާދަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް މި ކަމަކީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން ، ސިޔާސީ
މަންފާއަކަށް ޓަކައި ، ސިޔާސީ ފައިދާއެއް ނެގުމަށް ޓަކައި ، ކުއްލިއަކަށް ހަމަ ސިޔާސީ ވާހަކައަކަށް ހަދާލައިގެން
އިޤްތިޞާދީ މިހާ މުހިއްމު ކަމެއްގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރަން ގޮވަ އިލީމަ މި ކަންކަން ކުރީމަ
މިވަރުގެ ގެއްލުންތަކެއް ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ކަމެއް އެމް.ޑީ.ޕީން ވެސް ކުރާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން.
58

އެމް.ޑީ.ޕީން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނަމުން އަންނަ ޕާޓީއެއް ކަމަށް އަބަދާއި އަބަދު ، ތާއަބަދު
ވަކާލާތުކުރަމުން އަންނަ ޕާޓީއެއް މި ޕާޓީއަކީ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަމެއް ކުރާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުނުކުރާތީވެ،
މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންހިފާލީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލަށް 3 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އަރުވަން.
ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ބިލެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިގެންދިއުމަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޅި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް ވަރަށް އުފާކުރަނިވި ކަމެއްކަން އަޅުގަ ނޑު
ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދިވެރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ފެތުރިފައި މި އޮތް ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ގިނަ
ރައްޔިތުންނާއި ގިނަ ޒުވާނުން ވަޒީފާތަކެއް ގިނަ ހިސާބުތަކެއްގައި ، އެކިއެކި ހިސާބުތަކުގައި އަދާކުރަމުން މި ދަނީ
ޙަޤީޤަތުގައި ޓޫރިޒަމް ސިނާއަތުން ލިބޭ މަންފާ އެ ބޭފުޅުންނަށް ހާސިލުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ މަޤްޞަދުގައި. އަޅުގަ ނޑުމެން
މިފަދަ ބޮޑު، ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިފަދަ ބޮޑު، އިޤްތިޞާދީ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރަމުންގެންދާ
ބަޔަކު މި ޤައުމުގައި އުޅޭއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަދަ ގާނޫނެއްގެ ތެރެއިން މި ކަންކަން ކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
މުޅި މުޖްތަމަޢަށާއި މުޅި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާކުރުވަ ނިވި ކަމެއްކަން އަޅުގަ ނޑު ގަ ބޫލުކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ބިލަށް ރަތްޖަހާނެ ވާހަކަ ވިދާޅުވަމުން، ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ތެރޭގައި ވިދާޅުވެއްޖެ.
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާހިތް އޮތީ އަޅުގަ ނޑު އެ ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދައުލަތުގެ
ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންޖެހޭ، އަޅުގަ ނޑުމެން މަޖިލީހުން ވޯޓުދޭންޖެހޭ އެއްޗެއް މަޖިލީހަށް އައިއިރުގައި،
ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު އައިއިރުގައި ވެސް އެ ބޭފުޅުން ބަޖެޓަށް ވެސް ޖެހީ ރަތޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން އަދި މިފަދަ
اله
ބިލަކަށް ރަތް ޖެހުމަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންނެއް މާ ބޮޑު ފިކުރުތަކެއް ނެތް. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިއަދު މި މަޖިލީހުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ މެޖޯރިޓީ އޮތަތީވެ، ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައާިދުހރި ގޮތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި
މަސައްކަތްތައް މަޖިލީހުން، ސަރުކާރުން؛ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި ސަރުކާރާ ގުޅިގެން މި ކަންކަން ކުރަމުން
ގެންދާނެ ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ހިތާމަކުރަން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ބައެއް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަމުންދިޔައިރު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ ލީޑަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދުގެ
ރަށްރަށަށް ނޭރުމަށް ޓަކައި މީގެ ކުރިން ވަނީ ހަމަ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް ވާހަކަދައްކައި އަޑުފަތުރާފަ.
އެހެންނަމަވެސް اله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެއަށްވުރެ މަތީ ފަރާތެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވާހަކަދެއްކެވި ބޭފުޅުންނަށް ވާކަން
59

ނޭނގެނީ. އެ މަތީ ފަރާތުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް އެއްވެސް ވަރެއްގެ ހީނަރުކަމެއް މިއަދާ
ހަމައަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އައިސްފައިނެތްކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ކުރިއަށް
އޮތް މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް މި ބިލުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޅި ޤައުމަށް ފައިދާކުރަނިވި މޮޅު ގޮތްތަކެއް
ވެގެންދާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފަށް. އެއަށްފަހު އަޅުގަ ނޑު
ފުރުޞަތުއަރުވާނީ، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރަށް. އެހެންކަމުން، ޢަލީ ޢާރިފްގެ
ވާހަކަކޮޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
`.ޝކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުށަހެޅިގެން މި ބަހުސްކުރެވޭ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް
ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަ ނޑަށް ޔަޤީން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެސް ދައުލަތަށް، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހެޔޮއެދޭ ހުރިހާ
ރައްޔިތުން ވެސް ؛ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވާ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް މިއަށް ތާއީދުކުރައްވާނެކަން. ސަބަބަކީ އެ
ބޭފުޅުން މި ޤައުމަށް ހެޔޮއެދޭ ނަމަ މިއަށް ތާއީދުކުރައްވާނެ. ހެޔޮނޭދޭތީވެ ތާއީދުނުކޮށްފާނެ. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީން
ހެޔޮނޭދޭކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ. އެ މީހުންގެ ސިޔާސީ އެޖެންޑާ ހާސިލުނުވާ ކޮންމެ ފަހަރަކު
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަ ނިކުމެ މުޅި ތާގައި ހުޅުޖަހަންވީ. އެއީ އެ މީހުން ކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތައް އިނގޭތޯ .
ޖޭ.އެސް.ސީގައި ތަޅުއެޅުވި. ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ތަޅުއެޅުވި. ފުލުހުން ބޭނުންކޮށްގެން ޖޭ.އެސް.ސީ ބަންދުކުރި.
އަޅުގަ ނޑުމެން މިތާތެރޭގައި ހިސޯރުކުރި. އެ މީހުންގެ ސިޔާސީ ބޭނުންނުފުދޭހެން ހީވާ ކޮންމެ ފަހަރަކު އެ މީހުން
ނިކުމެ މި ކަހަލަ ސަކަރާތްޖަހާނެ. އެ މީހުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮއެދޭ ނަމަ، މި ބިލަށް ވެސް ތާއީދުކުރަންވީ
ނޫންތޯ. ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރަން މި ޖެހެނީ ކީއްވެގެންތޯ؟ ދިވެހިރާއްޖޭހެ އިޤްތިޞާދުގެ މައިނާރެހަކީ ޓޫރިޒަމް. މިކަން
އެންމެން ދަނޭ. ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާގަ އި، އެ ސިނާޢަތުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅުން
ހަސަދުވެރިވާ ބަޔަކު ތިބެންޖެހޭ ސަބަބެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގޭ. ޒާތީ ކަމެއް އޮންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް
ނޭނގޭ. މި ބޭފުޅުންނަކީ މި ބޭފުޅުންނަށް ފަހިވާ ވަގުތު އެކަނި ޑިމޮކްރަސީ ވެސް އޮންނާނީ. އެއީ، ޤާސިމް
އިބްރާހީމާއި ޢަބްދުاله ޔާމީނާ ދެ ބޭފުޅުން މިތާގައި މަޖިލިސް މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިއްބާ ހައްޔަރުކުރި. އޭރަކު
ޑިމޮކްރަސީއެއް ނެތް. ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ތަޅުއެޅުވިއިރަކު ޑިމޮކްރަސީއެއް ނެތް. މިތާ ތެރޭގައި 77 މެންބަރުން،
ހޮވާފައި ތިބި، އާއްމު ރައްޔިތުން ހޮވާފައި 77 މެންބަރުން ތިއްބާ މި ތަން ތަޅުއަޅުވަ އި، ހިސޯރުކުރީމަ ޑިމޮކްރަސީއެއް
60

ނެތް. މުޅި ރާއްޖޭގަ އި 8 ފެބްރުއަރީގަ އި ހުޅުޖެހިއިރަކު ޑިމޮކްރަސީއެއް ނެތް. މި މީހުންނަށް ކަމުދާ ފަހަރަކު އެކަނި
ޑިމޮކްރަސީ މި އޮންނަނީ. މި މީހުންނަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮނޭދޭނެކަން އަޅުގަ ނޑަށް ދެންމެއަކު ހޯރަފުށީ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، ހެޔޮއެދޭ ނަމަ، މި މީހުންގެ ވެރިކަން
ނެތްއިރުގައި ބަޖެޓު، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ވޯޓުދޭންވީ ނޫންތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިތާގައި އެމް.ޑީ.ޕީގަ އި ވެރިކަމުގައި
އިދިކޮޅަށް ތިބިއިރުގަ އި ތިން އަހަރުދުވަހު ވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ވޯޓުދިނިން. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ކޮށްދޭ ކަމެއް ނޫނޭ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮށްދޭ ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރެއިން ދިވެހި
ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް އެކި ގޮތްގޮތުން ފޯރުކޮށްދޭށާއި، އެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ މީހުންނަށް އިނާޔަތްތަކާ އި މުސާރަތަކާ
ކަ ނޑައަޅާފައި ހުންނަނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގަ އި. އެ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރުމުގެ ހުއްދަ އޭރުގައި އޮންނަ ސަރުކާރަށް
ނުދެވެންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ކީއްކުރާ ބައެއް؟ ދެން މިތާގައި މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ، ތިމަންނަމެންގެ ދާއިރާގެ
މިވެނި ކަމެއް ނުއެއް ފަށައޭ. ބަޖެޓުގައި އޮތޭ. ބަޖެޓުގަ އި އޮތަކަސް ކުރާނެތޯއޭ، ކުރަންޖެހޭތޯއޭ؟ އެ މީހުން ނުދޭ
އެއަކަށް ވޯޓެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މީހުންނެއް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަކަށް ހެވެއް ނޭދޭނެ. ޢަބްދުاله ޤާޟީ ވެސް
ހައްޔަރުކުރީ. އޭރުގަ އި އެ ބުނާ ޑިމޮކްރަސީއެއް، އެ ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވާ ޑިމޮކްރަސީ އޮތްއިރު މީޑިއާތަކަށް
ގެއްލުންދީ، ވީޓީ ތަޅާލީ. ދި ޓީވީ ފުނޑާލީ. ރިޕޯޓަރުން ހައްޔަރުކުރީ. ރިޕޯޓަރުންނަށް އަނިޔާކުރީ. މިއީ ގޭގެއަށް،
ގޭގައި މީހުން ތިއްބަވަނިކޮށް ގޭގެއަށް އެބަހުރި ޕެޕަރ ސްޕްރޭއާއި ފާޑުފާޑުގެ އެއްޗެހި ޖަހާފަ. ގޭގައި ތިއްބާ.
މަގުމައްޗަކު ނޫނޭ. އެ ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ގޭގަ އި، އަމިއްލަ ވަޒަނުގައި ތިއްބާ ގޮއްސަ އެބަހުރި ފުލުހުން
ބޭނުންކޮށްގެން ޕެޕަރ ސްޕްރޭ ޖަހައި މީހުންނަށް އަނިޔާކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހައިރާނެއް ނުވޭ މުޙައްމަދު
ވިދާޅުވިހެން މި ބޭފުޅުން މިއަށް ރަތްޖަހައިފާނެތީ. އެއީ އެ ބޭފުޅުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަކަށް ހެވެއް ނޭދޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރަށް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ހުށަހެޅިގެން މިދާ ހުރިހާ އިޞްލާޙުތަކާއި ހުށަހަޅާ ހުރިހާ ބިލުތަކަކީ މިއީ ބޮޑު
ޖޯކުތަކެއް މިއީ. ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަންނަން ކުރާ މަސައްކަތްތަކެއް މިއީ. މި ބިލު ހުށަހެޅިގެން
މި ތަނަށް އައި އްސަ މި އޮތީ ވެސް މި ކަ ނޑައެޅިގެން ބަޔަކަށް ޖެއްސުންކުރަން. މިއީކީ އެއް، މި އީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް
ޓޫރިޒަމް؛ އަޅުގަ ނޑުމެން ޕާޓީއެއް ގެ ގޮތުގައި އޮވެ ، އެމް.ޑީ.ޕީއަކުން މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރާނެ
އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރާނެ. ޓޫ ރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރަން ގޮވުމަކީ މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރާ ؛ އަޅުގަ ނޑުމެން
61

މި ވާހަކަދައްކަނީ ޓާގެޓެޑް ސެންކްޝަންސްތައް، މި ރާއްޖޭގަ އި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް މި
އަރައިގަންނަން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އަޅަން. މި މީހުންނަށް ދަތުރުވިޔަނުދޭށޭ ރާއްޖެއިން
ބޭރަށް. އޭގެތެރޭގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާނެ މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތތެރި ރައީސް ވެސް. އަދި މި މަޖިލީހަށް
ނިސްބަތްވަޑައިގަންނަވާ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް. އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ
މި ބޭފުޅުންނަށް ދަތިކުރާ ގޮތަށް ސެންކްޝަން އަޅާށޭ. މި މީހުން މި ރާއްޖޭގައި ފުލުހުންނާއި ސިފައިން ގޮވައިގެން
ބަޣާވާތްކުރީ. ކޮން މޮޅު ވާހަކަތަކެއްތޯ ޖަޒުބާތުގައި ޖެހިގެން މި ދައްކަނީ؟ މި ރާއްޖޭގައި ބަޣާޔާތްކުރުން މިއީކީ މި
ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރުމެއް ނޫން. މި ރާއްޖޭގެ ޖުޑިޝަރީގައި އޮރިޔާން ފަ ނޑިޔާރުން ބައިތިއްބައިގެން އެ
މީހުން ދިފާޢުގައި މިތާ ވާހަކަދައްކާ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރުން، މިއެއް ނޫންތޯ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރަނީ. މި ރާއްޖޭގެ
ސިޔާސީ ފަރާތްތައް ބަންދުކުރުމަށް ވަކާލާތުކޮށް އެ މީހުން ބަންދުކޮށް، ޖަލަށް ލައިގެން ވާހަކަދައްކަނީ. މިއެއް ނޫންތޯ
މި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރާ ކަމަކީ. އަޅުގަ ނޑުމެން އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުން؛ މިއެއް ނޫންތޯ މިއަށް
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރާ ކަމަކީ. މި ރާއްޖޭގައި ސްޓޭޓު އޮފް އެމަރޖެންސީ ހިންގުން، ކުއްލި ހާލަތު
އިޢުލާންކޮށްގެން މި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރުވަނީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަމެއްތޯ؟ މިއީ 2012
ފެބްރުއަރީގެ ފަހުން މި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަޙުގައި ހަމަޖެހުމެއް ނެތް. މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް
އަރައިގަންނަމުން މި ދަނީ. މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެންތޯ؟ އެމް.ޑީ.ޕީންތޯ މިކަން ކުރަމުންދަނީ. ހުޅުޖަހާ ވާހަކަ ދެއްކި.
ހުޅުޖެހުނު ވާހަކަ ދެއްކިއިރު 7 ފެބްރުއަރީގައި މި ރާއްޖޭގައި ހިނގަ އިދިޔަ ކަންތައްތައް ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް
ނިސްބަތްވަޑައިގަންނަވާ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރުން ފަހަތުގައި ތިބެގެން މި ރާއްޖޭ ފުލުހުންނާއި ސިފައިން އެ މީހުން
ގޮވައިގެން ނިކުމެ މި ރާއްޖޭގައި އޮތް ރައްޔިތުން ހޮވާފައި އޮތް ވެރިކަމެއް ބަދަލުކުރީ. އަޅުގަ ނޑުމެންތޯ އެކަން ކުރީ.
؟
ދެން މޮޅު ވާހަކަތަކެއްތޯ މި ދައްކަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ މި ކަންތައްތައް ކުރަނީ ޕީ.ޕީ.އެމުންނޭ. ޕީ.ޕީ.އެމަށް
ނިސްބަތްވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންނޭ. ރައީސް ޔާމީނޭ މިކަން ކުރަމުން މި ދަނީ. މި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް
ހަލާކުކުރައްވަނީ ރައީސް ޔާމީނޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނެއް ނޫން. ބޮއިކޮޓުކުރަން ބަޔަކު ވާހަކަދައްކާ. އަޅުގަ ނޑުމެން
ނުގޮވާނަން ބޮއިކޮޓުކުރާކަށެއް. ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް އަސަރުކުރާ ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ނުކުރާނަން. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ، އަޅުގަ ނޑު ކަ ނޑައެޅިގެން މި ދަންނަވަނީ މި ރާއްޖޭގައި އެބަ ތިއްބޭ މި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް
ދަތުރުނުކުރެވޭ ފެންވަރުގެ މީހުން. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކަށާއި ޤައުމުތަކަށާ ގޮސްގެން ވާހަކަނުދެއްކޭ ފެންވަރުގެ،
ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަންނަ މީހުން މި ޤައުމުގައި އެބަ އުޅޭ. އެ މީހުންނަށް ދެވިގެންނުވާނެ
ރާއްޖެއިން ބޭރަށް. އެ މީހުންނަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އަޅަން އެބަ ޖެހެއޭ އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެއަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ގޮވާނަމޭ. ނުއެއް ހުއްޓުވޭނެ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ކުރާ ޖެއްސުން، ރައްޔިތުންނަށް
ޖެއްސުންކޮށް، ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަންނަން މި ތަނަށް ބިލު ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
62

އެބަ އެނގޭ. މި ބޭފުޅުން އަމި އްލައަށް ނޫންތޯ މި ގޮވަމުން މި ދަނީ 58 ގަމާރުން މިތާ އެބައުޅެއޭ. މި މަރުމޯލުން މިތާ
އެބައުޅެއޭ. މި މީހުން ބޭނުންކޮށްގެން ރައީސް ޔާމީން ކުރާނެ ކަމެއް ނޭނގިގެން މި ތަނަށް ބިލުތައް ހުށަހަޅައިގެން، އެ
ބޭފުޅާގެ ވިސްނުމުގައި ހުރި ކަމެއް އެއީ. ވިސްނުމުގައި މައްސަލަ އެބަ އުޅޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ދަތިކުރަން،
ރައްޔިތުންނަށް ޖެއްސުންކުރަން މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ. މި މަޖިލިސް ބޭނުންކުރަނީ މި ކަމަށް. ރައީސް ޔާމީނަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީން މިތަނަށް ހުށަހެޅި ތިން ބަޖެޓަށް ވޯޓު ނުދެއްވާ ބޭފުޅެއް. ދެން ބަޖެޓަށް
ވޯޓުދިނުމުގެ ވާހަކަ ނުދައްކަންވީ ނޫންތޯ މި ބޭފުޅުން. ރައީސް ޔާމީން ނުދެއްވާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބަޖެޓަކަށް ވޯޓެއް. ދެން
މި ބޭފުޅުންނަށް ކޮން ވާހަކައެއްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ވޯޓުނުދިނީމަ ވާހަކަދެއްކެން އޮތީ ؟ ނޯންނާނެ ފުރުޞަތެއް.
އަޅުގަ ނޑު ވޯޓެއް ނުދޭނަން. އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ސާފުކޮށް މި ދެންނެވީ ޕީ.ޕީ.އެމުން ދެންވެސް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓަކަށް
އަޅުގަ ނޑު ވޯޓެއް ނުދޭނަން. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރަކީ ވަޢުދު ނުފުއްދޭނެ، ވަޢުދު ފުއްދަން މަސައްކަތްނުކުރާ ޕާޓީއެއް
އެއީ. އަޅުގަ ނޑު ނިސްބަތްވާ އައްޑޫ ސިޓީ އަށް ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ މިދިޔަ އަހަރު. ދެން އަޅުގަ ނޑު ކީއްކުރަންތޯ
ވޯޓުދޭންވީ މި އަހަރު؟ ދޭކަށްނުޖެހޭނެ. އަދިވެސް ދޭކަށްނުޖެހޭނެ. ދެންވެސް ކަމެއް ނުވެސް ކުރެވޭނެ. ކުރެވޭނެ،
ވިސްނުމެއް ހުރި ކަމެއް ނޫން. މިކަހަލަ ބިލުތައް ހުށަހަޅައިގެން ރައްޔިތުންނަށް ޖެއްސުންކުރުމާއި ފުރައްސާރު ނޫން
ކަމެއް މި ސަރުކާރަކުން ނުކުރެވޭ. ޓޫރިޒަމް ވެސް ދަށަށް ދާނެ. ޓޫރިޒަމް ވެސް ދަށަށް ދާނެ. މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު
ވެސް ދަށަށް ދާނެ. ބްރިޖެއް. ބްރިޖުގެ ވާހަކަ ދައްކާނީ. އަދި ބޭސްފިހާރަ އެޅިގެންދިޔަ ވާހަކަ އެކަނި ދެއްކޭނީ.
ބޭސްފިހާރައަކު ބޭހެއް ނެތް. ބުރިޖު ވެސް އަޅާ ވާހަކަދައްކާއިރު ޗައިނާ ސަރުކާރާ ގުޅިގެން ކަ ނޑައެޅިގެން
ކޮރަޕްޝަންގެ ޢަމަލެއް އެ ހިންގަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން 100 މިލިއަނަށް ކުރެވެން އޮތް މަސައްކަތް، 200
މިލިއަނަށް އަރައިގެން ދިޔަ އި މާ މިއީ ވިސްނަންޖެހިއްޖެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ރައްޔިތުންނަށް
ޚިދުމަތްދިނުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ކަމެއް ކުރަން އޮތް ސަރުކާރެއް ނޫނޭ. އެކަހަލަ ވިސްނުމެއް
އޮތް ސަރުކާރެއް ނޫނޭ މިއީކީއެއް. ފަހަތަށް މިއޮތް ތިން އަހަރަކީ ވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެން ވޯޓުދޭންޖެހޭ، ބަޖެޓަށް
ވޯޓުދޭންޖެހޭ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނޯންނާނެ. ސަބަބަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނިގެންނުދާނެ ތަރައްޤީއަށް އެއްވެސް ކަމެއް
މި ސަރުކާރުން ކުރާނެ ކަމެއް. މިއީކީ ޝައްކެއް އޮތް ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ބޮއިކޮޓު ކުރާ
ވާހަކަ ދައްކާއިރު، ރާއްޖޭގެ މި ހާލަތަށް ހުރިހާ ކަމެއް ކޮށް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދަށް ހުރިހާ ގެއްލުމެއް މި
ދެނީ ޕީ.ޕީ.އެމް ސަރުކާރުންނޭ. ކަ ނޑައެޅިގެން މި ރާއްޖެއަށް ބަޣާވާތްކޮށް، ބަޣާވާތުގެ ޢަމަލުތައް ހިންގައި، އޭގެ ފަހުން
މި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަޝްރަޙް ހަލަބޮލިކޮށް، މި ރާއްޖޭގެ އިޖްތިމާޢީ ފޭރާން ހަލާކުކުރީ ޕީ.ޕީ.އެމުންނޭ. އެހެންވީމާ، މި
ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ހަލާކުކުރަމުންދަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީއެއް ނޫން. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ޓާ ގެޓްކޮށް އެ ވާހަކައެއް ނުދެއްކޭނެ.
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
63

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދަނގެތީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދަށް.
ދަނގެތި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް މިނެޓު އެނގުނީމަ އަޅުގަ ނޑު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 4 މިނެޓު 14 ސިކުންތު.
ދަނގެތީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނުވެއް ހުއްޓާނަން އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން ހުއްޓުމެއް ނޯންނާނެ. އަޅުގަ ނޑު ޖެހޭނީ
އަޅުގަ ނޑު 7 މިނެޓު ހަމަކޮށްލާފައި މި ތަނުން އަޅުގަ ނޑު ހުއްޓާނީ. ބައްލަވަން ތިއްބަވާތި! ޖޭ.ޕީއަށް ލިބެންޖެހޭ 7
މިނެޓު ލިބިގެންދާންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
އަޅުގަ ނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބޮއިކޮޓު ކުރުމުގެ ގާނޫނަކީ މިއީ މުހިއްމު ގާނޫނެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު
ސިފަކުރަނީ. އެއީ ސަބަބަކީ، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާ ގުޅިފައިވާ ގާނޫނަކަށް ވާތީ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ކޮންމެހެން، މިއީ
އެއްވެސް ބަޔަކާ ދިމާލަށް ހަމަ ކުޑަ އިމީސްކޮށް އެއްވެސް އެއްޗެކޭ ނުދަންނަވައި އަޅުގަ ނޑު ވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވޭތޯ
ބަލާނަން. ފުރަތަމަ ހަމަ މި މަޖިލީހަށް ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވި ލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް ނުހަނު އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެ މަނިކުފާނުގެ ވިސްނުންފުޅަކީ
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން މި ރާއްޖެ ކުރިއަށް ދިއުމަށް ޓަކައި، ހުރި ދަތިތަކުން އެ ކަންތަކުން
އަރައިގަތުމަށް ޓަކައި އެ މަނިކުފާނު ކުރެއްވި މަސައްކަތްޕުޅެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ސިފަކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ނުހަނު
އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު އެ މަނިކުފާނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ
ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ބުރަ މަސައްކަތްޕުޅުތަކެއް ކުރައްވައިގެން ރައީސް މަ އުމޫންގެ ޒަޢާމަތުގައި ޚާއްޞަކޮށް
އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކޮށްލެ ވިގެންދިޔައީ ޓޫރިޒަމް ދާއިރާ ޚާއްޞަ ސިނާޢަތަށް ބޮޑެތި އިންޤިލާބުތަކެއް ގެނެސް، މިއަދު
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސިނާޢަތު ތަރައްޤީކުރުމަށް ޓަކައި ނިކަމެތި ފަރުދުން، ނިކަމެތި ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި ތިއްބެވި ،
އޭރުގައި ތިބި ފަރުދުންތައް އެ މީހުންގެ ބޮޑެތި ލޯނުތަކެއް ނަންގަވައިގެން ވަރަށް ބޮޑެތި ރިސްކުތަކުގައި ކުރަމުންދިޔަ
މަސައްކަތް މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން މި ވަނީ، އެ ރިސްކުތައް ނަގައިގެން ކުރި މަސައްކަތުން މި ވަނީ ދައުލަތަށް
ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީތައް ބޮޑުވެ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އައި އްސަ . ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމާ، ދެން މިހެންގޮސް ނަން
64

ހުސްކޮށް، ކަން ހުސްކޮށް، ހުރިހާ އެއްޗަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އެއީ އަސާސީ ޚިދުމަތެއް
ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން، މި ފެހިކުލައިގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔެވިގެންދިޔައީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބިގެންދިޔައީ ރަނުގެ؛
ރަންބިސްއަޅާ ކުކުޅު، ނުވަތަ ޓޫރިޒަމް ދާއިރާއަށް ރައީސް މައުމޫން ޒަމާނުއްސުރެ އައި ތަރައްޤީއާ ގުޅިގެން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަސާސީ ޚިދުމަތަކީ ނަރުދަމާއޭ ބުނަން އެނގުނީ. އަސާސީ ޚިދުމަތަކީ ފެނުގެ ނިޒާމޭ ބުނަން
އެނގުނީ. ރައްޔިތުންނަށް ބޯހިޔާވަހިކަން ލިބެންޖެހޭނޭ ބުނަން އެނގުނީ. މިހެންގޮއްސަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހުރިހާ ކަމެއް
އަޅުގަ ނޑަށް ކެރިގެން މި ޤާނޫނުއަސާސީގަ އި ބައްޓަންކޮށް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔަން ކެރުނީ ވެސް އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާނީ ޓޫރިޒަމްގެ ސިނާޢަތުގެ ސަބަބުންނޭ. އެހެންވީމާ، މިއަށް ދެބަސްވާނެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ނުހުންނާނެ.
ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތަކީ ބޮޑެތި ލޯނުތައް ނަންގަވައިގެން މިއަދު ވެސް އެ ލޯނުތަކުން ސަލާމަތްނުވެގެން އުޅޭ
ބޭފުޅުން ވެސް ރާއްޖޭގެ ޓެކްސް ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް ކުރަމުންދަނީ. އެ ޓެކްސް ނިޒާމުތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ލިބެންޖެހޭ، އެންމެ ނިކަމެތިމީހާއަށް ލިބެންޖެހޭ، ތަޢުލީމް ނިޒާމު ލިބެންޖެހޭ. ހެލްތު ނިޒާމު ލިބެންޖެހޭ. މިހެންގޮސް
ކަން ހުސްކޮށް، ނަން ހުސްކޮށް ލިބެންޖެހޭ. ހުރިހާ ކަން ކަމެއް ލިބިގެން އެ ދަނީ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ
ޓޫރިޒަމްގެ ސަބަބުންނޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަސްވެރިންގެ ނިޒާމަކީ، މަސްވެރިންގެ ސިނާޢަތަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ
މީހަކު ވެސް ލޭނާރޭ ބުނިކަމުގައި ވިޔަސް، މިއަދު މަސްވެރިކަމުގެ ޙަޤީޤަތަކީ ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީއަކުން
މާ ބޮޑެތި އެއްޗެހިތަކެއް ނުލިބޭ. ގއ، ގދ، މިހެންގޮސް އައްޑޫ އަތޮޅު، މިހެންގޮސް ހއ. ހިސާބުގައި މަސްވެރިކަން
ކުރޭ. އޭގެ ޒާތުގައި މިހާރު މާ ބޮޑު އެއްޗެއް ލިބޭ ނިޒާމަކަށް ނުވޭ މަސްވެރިކަމަކީ. އަޅުގަ ނޑަށް ތަންކޮޅެއް
ފާސްޓްފޯވާޑަށް ލައިގެން ވާހަކަދައްކަން މި ޖެހެނީ ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ލިބިފައިވާ ވަގުތު ކު ޑަތަންވުމާ އެކު. އަޅުގަ ނޑު
ވާހަކަ ވީހާވެސް ފާސްޓުކޮށް ގެންދޭތޯ ބަލާނަން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާރުވެސް
ބޮއިކޮޓް، އެ ނަން، ލަފުޒު އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާކަށް ނެތިން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް ބަޔަކު
ރިސޯޓުތަކަށް ނާންނާށޭ ކިޔައި، އެކަންކަން ކުރުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެންމެ ނިކަމެތި މީހާއަށް މީގެ
އަސަރުކުރަމުންދަނީ. ޑޮލަރަށް އޭގެ ތާށިވުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މުދާ އަގުބޮޑުވެގެން ދަނީ. މީގެ ސަބަބުން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބެންޖެހޭ ސަރވިސްޗާޖާއި އެއްޗެހި ނުލިބިގެންދަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ގަ ބޫލުކުރަންޖެހޭ މި ޙަޤީޤަތް.
މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭން ބައެއް މެންބަރުން ބުނެފާނެ ރިސޯޓުތަކަށް އެއްވެސް އަސަރެއް ނުކުރެއޭ. ނޫން.
ރިސޯޓުތަކަށް އަސަރުކޮށްފި. އޭގެ އަސަރު ކޮށްފި. އެންމެ ނިކަމެތިމީހާއަށް އަސަރުކޮށްފި. ބަލަ! ރިސޯޓު އޯނަރަށް
އެކަންޏެއް ނޫނޭ އޭގެ މަންފާ ލިބެނީ. ދައުލަތުން ޓެކްސް ނިޒާމުން ޓެކްސްކުރެވޭ. އަދި އަންނަ ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދު
ގިނަވެއްޖެއްޔާ އެއިން ކުރެވޭ ޓެކްސް ގިނަ. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި ޓެކްސްކުރެވެއޭ ބުނީމާ ބައެއް މީހުންނަށް މާ ބޮޑަށް
ނުވިސްނިދާނެ ކޯއްޗެއްތޯ، ކިހިނެއްތޯ އެކަން ދަނީ. އެއީ ގިނައިން އަންނަވަރަކަށް ގިނައިން ދައުލަތަށް ލިބޭނެ.
ގިނައިން އަންނަވަރަކަށް ގިނަ މުވައްޒަފުންނަށް ގިނައިން ލިބޭނެ. ގިނައިން އަންނަވަރަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ
65

ޕޮކެޓްމަނީ ލިބޭނެ ގިނައިން. ގިނައިން އަންނަވަރަކަށް ގިނަ ޑްރިންކާއި ގިނަ ކާނާ ބޭނުންކުރެވޭނެ މިތާގައި ހުންނަ.
އެހެންވީމާ، މިހެންގޮސް ، ނަން ހުސްކޮށް، ކަން ހުސްކޮށް ގިނަ ކަންކަން ވެގެންދަނީ މީގެތެރެއިން ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މީގައި އެބަހުރި؛ ކޮންމެ ސަރުކާރެއް އޮތަސް އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާނީ މި ކަންކަން މިގޮ ތަށް ކަމަށް ކުރައްވާނީ. ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ގާނޫނަށް އެ ބޭފުޅުން ތާއީދުކުރައްވާނެ ކަމަށް.
މީގެ މިސާލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މީގެ ފަސް އަހަރު، ދިހަ އަހަރު ކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެން
މި މަޖިލީހުގައި ނުތިބެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ބައްލަވާތި! މި ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ގާނޫނު އެހެން ބަޔަކު ވެރިކަމަށް އަޔަސް
ވެސް މި ގާނޫނެއް، މިއަދު ފާސްކުރަންއުޅޭ ގާނޫނު ފާސްކުރުމަށް ފަހުގައި މި ޗޭންޖެއް ނުގެންނަ ވާނެ. ތާރީޚުގައި
ނޯޓުކޮށްލައްވާ ! މި ގާނޫނު ފާސްކުރާނެ މި މަޖިލީހުން. ފާސްކުރުމަށް ފަހު މި ބޮއިކޮޓުކުރަން އޮންނަ ގާނޫނު، މިއަދު
ވޯޓުނުދެއްވާ ބޭފުޅުން، ނުވަތަ ވޯޓުގައި ބައިވެރިނުވާ ބޭފުޅުން ނުވަތަ މިކަމަށް ތާއީދުނުކުރާ ބޭފުޅުން ވެރިކަމަށް
ވަޑައިގެންފައި މިއަށް ޗޭންޖެއް ނުކުރައްވާނެ. މީތި އޮންނާނެ އޮތް ގޮތަށް. ޗޭންޖެއް ނުކުރައްވާނެ. މި އަނބުރާ
ޢިޔާދައެއް ނުކުރާނެ. މިއީ ޙަޤީޤަތަކީ. އެހެންވީމާ، މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ދެބަސްވާންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް. އަޅުގަ ނޑު
އެއްވެސް ބޭފުޅަކާ ދިމާލަށް ކުޑައިމީސް ބަހެއް ދަންނަވާކަށް ނެތިން. އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާހިތް އޮތީ ރައީސް ނަޝީދަށް
ވެސް ރަނގަޅު ޝަރީޢަތެއް ކުރެވި، އެ މަނިކުފާނަށް ވެސް ލިބެންޖެހޭ ހުރިހާ ޙައްޤުތަކެއް ލިބިދާނެ. އަޅުގަ ނޑު
ރައީސް ޔާމީނަށް އަބަދުވެސް މި ދަންނަވަނީ، އިޙްތިރާމާ އެކު މި ދަންނަވަނީ، އެ މަނިކުފާނަށް ލިބޭ ޙައްޤުތަކެއް
ލިބިގެން؛ އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ރައީސް ނަޝީދަށް ލިބެންޖެހޭ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ހުރިހާ އެއްޗެއް ލިބުން.
މި ޤައުމުގެ ސްޓެބިލިޓީއަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ރައީސް ޔާމީން ކުރައްވާނެކަމާ މެދު ޝައްކެއް ނުކުރަން.
އަޅުގަ ނޑުގެ ދުޢާއަކީ، އަޅުގަ ނޑުގެ އު އްމީދަކީ، ރައީސްކަން ކުރައްވާފައި ތިބި ބޭފުޅުން، ރައީސް ނަޝީދު ކަމުގައި
ވިޔަސް ، ޝަރަފާއި އިއްޒަތުގައި އުޅުއްވުން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅު ގަ ނޑު ވެސް މި ތެދުވީ މި ވާހަކަދެކެވެމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުން
މަނާކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގެ ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކަމުންދާއިރު އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ފެންނަ އެއްޗެއް މިއާ
ދޭތެރޭގައި ހިއްސާކޮށްލަން. ޙަޤީޤަތަކީ މި ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑު ވެސް ވަރަށް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއަށް
ފްލީ ސަޕޯޓްކުރާ ކަމެއް. ސަބަބަކީ، މި ރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ބަޔަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުމަށް
66

ޓަކައި އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކުރެވިގެންނުވާނެ، އިންޑިވިޖުއަލް ފަރުދަކަށް ވިޔަސް، އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް ވެސް.
ސަބަބަކީ މި ޤައުމު މިހާރު ދެމި މި އޮންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމުން ލިބޭ އާމްދަނީއެއްގެ މައްޗަށް. މީގެ ސަބަބުން
މިކަހަލަ ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަން ގަސްތުކޮށްގެން އޭގެ އަމަލުތައް ހިންގަން ފައްޓައި ފިއްޔާ އޭގެ އަސަރުކުރަނީކީ
ހަމައެކަނި ރިސޯޓު އޯނަރުންނަކަށް ނޫން. ހަމަ އެންމެ އާދައިގެ ރައްޔިތު މީހާއަށް ވެސް އޭގެ އަސަރުކުރަމުންދޭ. ލިބޭ
ލާރި މަދުވުމުން، އަންނަ މީހުން މަދުވުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެކްސަށް ލިބޭ ލާރިއެއް ނޫން މަދުވެގެންދަނީ. އެތާގަ އި
އާދައިގެ، އެންމެ އާދައިގެ މަސައްކަތްކުރާ މީހާއަށް ވެސް އެ ލާރިއެއް ނުލިބޭ. އޭގެ ސަބަބުން ރާއްޖެތެރޭގެ އާދައިގެ
ޢާއިލާތަކަށް މީގެ ވަރަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ލިބޭ. ޙަޤީޤަތަކީ މިއަދަކު، އިއްޔެއަކުން ނޫން. 2008 ފެއްޓިގެން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އިވެމުންދާ އަޑެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިވެރިކަން ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ޓަކައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން
ދިވެހިރާއްޖެއާ އި އަދި ރާއްޖޭގެ ބޭރުގައި ގޮވާލުމުން އަދި ޓާގެޓުކޮށްގެން ވަކި ކުންފުނިތަކެއްގެ ނަން، ނޫނީ ވަކި
ރިސޯޓުތަކެއްގެ ނަން ކިޔަ އިގެން ވެސް މި ހިސާބަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައި އެބަހުރި. އެއީ، މިކަން ވެގެންވާނެ ކަމެ އް
ނޫން. ކޮންމެ ބަޔަކު ވެރިކަމުގައި ތިއްބަސް މި ގާނޫނަކީ މިހާރުއްސުރެ އޮންނަންޖެހޭ އެއްޗެއް، އަދި ކުރުން ލަސް
ވެސް ވާ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނަކީ ހެދިފައި އޮންނަންޖެހޭ އެއްޗެއް. އަޅުގަ ނޑަށްވުރެ ކުރީގައި ވާހަކަދެއްކެވި
ބޭފުޅާ ވިދާޅުވި ފަދައިން، ދެން އަންނަ ސަރުކާރަކުން ވެސް މި ގާނޫނު ބަދަލެއް ނުކުރާނެ. ހަމަ މި ގާނޫނު
ދަމަހައްޓާނެ. އެއީ، މި ޤައުމުގެ ސަލާމަތާއި މި ޤައުމުގެ އަމާންކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި، މި ޤައުމުގެ ތަންވަސްކަން
ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ
ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމަށް. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ބާކީ އޮތީ
އެއް މިނެޓު.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާ ގިނަ ވާހަކަތަކެއް ދައްކަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ނުދެކެން. އަޅުގަ ނޑު
ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ބިލަކީ މީ ހަމަ ސިޔާސީ ގޮތުން މި ތަނަށް ޙައްޤުތަކެއް ނިގުޅައިގަތުމަށް ހުށަހެޅިގެންދާ
ބިލެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރާކަށް ބަޔަކު އުޅެނީކީ
ނޫން. އެކަމަކު ވެސް ދިވެހި ސަރުކާރުން ހިންގަމުންދާ ޖަރީމާތަކާއި ކުރާ ޢަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޓޫރިސްޓުން އަންނަން ބޭނުންނުވަނީ. މި ޤައުމަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް ގަދަކަމަކުން ޓޫރިސްޓުނެއް ނުގެނެވޭނެ.
67

އެހެންވީމާ، މި ފުރުޞަތުގައި ، މި ކުޑަ ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ދިވެހި ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން ބޭނުންވަނީ،
ޑިމޮކްރަސީގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ތި ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރަން ދަސްކުރައްވާށޭ. ސިޔާސީވެގެން ސިޔާސީ ހުރިހާ
ވެރިން ޖަލަށްލައި، ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް އަރައި ގަނެ، ޙައްޤުތައް ހަނިކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރީމާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިސްޓުންނެއް ނާންނާނެ. މިހާރު ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމަކުން ވެސް މި ދަނީ މި ވަގުތު ހިއުމަން
ރައިޓްސްއަށް މަސައްކަތްކުރަމުން. އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން. އެހެންވީމާ، އެ
ޙައްޤުތަކަށް އަރަ އިގަންނަ ޤައުމުތަކާ ދޭތެރޭގައި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމުތަކަކުން ވެސް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޝާހަށް.
ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އައްސަލާމް އަލައިކުމް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ދަރަޖައަކަށް މިއަދު ރާއްޖޭގެ ހާލަތު
މި އޮތީ ގޮއްސަ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ މިނި ވަންކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ފަރާތްތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން މި
އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޝުޢޫރުތައް ފާޅުކުރަމުންދަނިކޮށް މި
ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤުތަކޭ، އަޅުގަ ނޑުމެން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި
ވަކާލާތުކުރުން. އެ ވަކާލާތުކުރަނިކޮށް މި މައިކުތައް އުފުރާލައި، އައިސް އަޅުގަ ނޑުމެން ވަށާލައި ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
އަޑުތައް ކަ ނޑުވާލަ އި، ޖާހިލިއްޔަ ޒަމާނުގައި މުޖުރިމުން ކަންތައް ކުރި އުސޫލުން މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ވެސް
ކަންކަންކޮށްފައި އެބަހުރި މިނިވަންކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ފަރާތްތަކުން. ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފަހުގެ ތާރީޚުގައި ދެއްކުނު
އެންމެ ހިތާމަވެރި ހިތްދަތި ހާދިސާ ސުނާމީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެރި ދުވަހު ވެސް ކަންތައް ކުރީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެއާ
ޖެހިގެން އައި ދުވަހު މުޅި ދުނިޔޭގެ އެތަންމިތަނުގައި އެބުނާ ވެރިކަމެއްގެ ތެރޭގައި ދިވެހި ދައުލަތުން ފައިސާދީގެން،
މުސާރަދީގެން ދައުލަތުގެ ވަލިއްޔުލްއަމުރުގެ އޮފީހުގައި ހުންނެވި ބޭފުޅަކު މުޅި ދުނިޔެއަށް ގޮވާލަމުންދިޔައީ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްވެސް އެހީތެރިކަމެއް ނުދޭށޭ. މިއަދު ވެސް، ފާއިތުވެގެންދިޔަ ހަފްތާގައި ވެސް ގޮ ވަމުންދިޔައީ، ދެ
ހާސް އެތައް ކުންފުންޏަކަށް ސިޓީއާއި މެއިލްތަކާ ފޮނުވަމުންދިޔައީ ދިވެހިރާއްޖެ ބޮއިކޮޓު ކުރާށޭ. އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާލަން ގަޓްހުރެގެން މި ޤާނޫނުއަސާސީން ތި ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކަވާށޭ.
މިއަދު ސައިކޮޓަރީގައި އަ އިސް ތިމަންނަމެން ބޮއިކޮޓުކުރާނަމޭ، ތިމަންނަމެން ވޯޓެއް ވެސް ނުދޭނަމޭ، ބަޖެޓެއް ވެސް
ވޯޓެއް ނުދޭނަމޭ. ތިމަންނަމެންނަށް ހެވޭ ކިޔާފަ އި އައިސް މި ތަނުގައި މި ބުނަނީ ތިމަންނަމެން ބޮއިކޮޓުކުރާކަށް
ނުގޮވަމޭ. ހޯހޯ! ރަންކޮޅާ! ދޫންޏާ! ތިމަންނަމެން ބޮއިކޮޓުކުރާކަށް ނުގޮވަމޭ. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ އެބަޖެހޭ ވަރަށް
68

ސާފުކޮށް ރައްޔިތުންނަށް އެނގެން. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ ހަމައެކަނި ޓޫރިޒަމް ސިނާޢަތުގެ ވާހަކައެއް ނޫން.
ޓޫރިޒަމް ސިނާޢަތުގެ މަސައްކަތްކުރާ ފުވައްމަލަކުގެ ކުދިން ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ކުދިން މަސައްކަތްކުރީމައޭ އެ ތަނަށް
ފަތުރުވެރިން އައިމައޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުވެގެން މި ދަނީ. އެ ކުދިންނަށް ޓިޕްސް މި ލިބެނީ
ފަތުވެރި މީހާ އައިމައޭ. އެ ކުދިންނަށް ސަރވިސް ޗާޖް މި ލިބެނީ ފަތުރުވެރި މީހާ އައިމައޭ. އެ ކުދިންނަށް
މުސާރައިގެ ގޮތުގައި އިނާޔާތްތައް ނުވަތަ މުސާރަ މި ދެވެނީ އެއްކަލަ ފަތުރުވެރިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައިމައޭ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީ ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. މިއީ، ޤައުމީ މައްސަލައެއް. މިއީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޓަކައި، ދިވެހި
ދައުލަތަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިކަން ؛ އަޅުގަ ނޑުމެން އަޑު ކަ ނޑުވާލަ އި،
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވާހަކަތައް ހުއްޓުވާލުމަށް ޓަކައި، މިދެންނެވި ބީދާޢީން މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ވެސް
މަސައްކަތްކޮށްފަ އި ކަލެއަކީ ތި ރާއްޖެތެރޭ މީހެކޭ. ކަލޭ ރާއްޖެތެރެއަށް ދާށޭ. ރަށަށް ދާށޭ. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި
ގޮވި މީހުންނޭ. މިނިވަންކަމުގެ ވާހަކަ އެ ދައްކަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މިއަދުގެ ރައީސް ބޮޑު ބަޑިއާއި ޓޭންކަރާ ތަކެތި
ހިފައިގެންގޮސް ނޫންތޯ މި ޤާނޫނުއަސާސީ މިހެން އޮއްވާ ޖަލަށްލީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަ ނޑިޔާރަކު ގެއްލުވައިލީ. މިއަދު
މީހުން ވަގަންނަގާ ވާހަކަ ދައްކާއިރު، އެކަން ފުރަތަމަ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދަސްކޮށްދިނީ ކާކުތޯ؟ މި ސުވާލު
އެބަޖެހޭ އުފައްދަން. މި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ނޫންތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ކައިރީގައި އެ ވާހަކަތައް ތަކުރާރުކޮށް ދެއްކެވީ.
އެވަރުގެ ހުދުމުޚްތާރު، މުނާފިޤު މީހަކު ނުހުންނާނެކަން. މުނާފިޤުންގެ ސިފަތަކާއި އަލާމާތްތަކާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެހި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކިޔަ އިދެއްވި ބޭފުޅުންނޭ. ދަސްކޮށްދެއްވި ބޭފުޅުންނޭ. މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ
މަންޒަރު ބަދަލުވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ގޮވާލުމުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން 350 މިލިއަން ރުފިޔާ، 350 މިލިއަން
ރުފިޔާ އުނިވެގެންދިޔަ. މިއީ، އެތައް ރަށެއްގެ ބަނދަރާއި ، އެތައް ރަށެއްގެ ހޮސްޕިޓަލާއި ، އެތައް ރަށެއްގެ ނަރުދަމާ
ނިޒާމު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރި ފައިސާ. ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ތިން ރިސޯޓެއް ބަންދުކުރަންޖެހުނު.
ކޮންސްޓްރަކްޝަން މަސައްކަތް ނިމި، ހުޅުވަން ހަމަޖެހިފައި އޮތް، 100% އޮކިއުޕެންސީގައި އޮތް ހަ ރިސޯޓެއް
ބަންދުކުރި. 23 ރިސޯޓެއްގެ އޮކިއުޕެންސީ، 100% އޮކިއުޕަންސީގައި ހުރި 23 ރިސޯޓެއްގެ އޮކިއުޕެންސީ 23%
ދަށްވެގެންދިޔަ. 1500 މީހުން ވަޒީފާއިން ވަކިވި. 300 ޢާއިލާއެއް ނިކަމެތިވެގެންދިޔަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހިރީ
69

ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ގޮވާލުމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް ލިބިފައި ހުރި ގެއްލުންތަކުގެ ވާހަކަ. ޓޫރިޒަމް ބޮއިކޮޓު ކުރުމުގެ ބިލަށް
އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން އިދިކޮޅުހަދަމުންދާ ސަބަބަކީ ވަރަށް ސާފު ސަބަބެއް. އެއީ، ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ތެރޭން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ލިބޭ އާމްދަނީތައް ހުއްޓުވާލުން. އާސަންދައިން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދޭ ޚިދުމަތާއި، އެންސްޕާއިން
ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، އެކަނިވެރި މައިންނަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި ނުކުޅެންދުތެރިކަން
ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ޚިދުމަތްތައް މި ދެނީ ރިސޯޓުތަކުން ލިބޭ އާމްދަނީން. ރިސޯޓުތަކުން ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކާ
ފައިސާ، ބެޑް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ދައްކާ ފައިސާ ގެ ޛަރީޢާއިން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކުރަމުން މި
އަންނަނީ. އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވަނީ، މި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ހުރި ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް، ހުރަސްތަކެއް އަޅަ އި،
މި ތަރައްޤީ ހުއްޓުވާލުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުން. މިއީ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް
އެނގޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސަރުކާރުން މި އައީ ރައްޔިތުންނަށް ތަރައްޤީ ހޯދައިދިނުމަށް
ޓަކައި. މި މަޖިލީހުގެ އަޣުލަބިއްޔަތު ޕީ.ޕީ.އެމަށް، މި ސަރުކާރަށް މި ދިނީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް
ޓަކައި. ރައްޔިތުން ބޭނުންވޭ ބަނދަރުތައް ހަދަން. ނަރުދަމާތައް އަޅަން ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުގައި ބޮޑެތި
އަދަދުތައް ހުށަހަޅައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ނަރުދަމާއި ބަނދަރުތައް ހެދުމަށް ޓަކައި، ޚާއްޞަކޮށް ބިން ހިއްކުމާއި،
ތަފާތު ތަރައްޤީގެ މަޝްރުޢޫތައް؛ ޔޫތު ސިޓީ ޑިވެލޮޕްކުރުމާ ، އަދި ޚާއްޞަކޮށް ހުޅުމާލެއާއި މާލެއާ ދޭތެރޭގައި ބްރިޖު
އެޅުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރަމުން މި އަންނަނީ މި ތަރައްޤީ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި. މި
ތަރައްޤީ އައިސްގެންނެއް އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް ކުރިއަށް އޮތް 25 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވެސް ވެރިކަމަށް ނާދެވޭނެކަމުގެ
ޔަޤީންކަން އެ މީހުންނަށް އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވީ ބްރިޖު އަޅަމުންދާއިރުގައި ބްރިޖުގައި އެލިގަނެގެން
ވެސް އެކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ޓަކައި ވެސް މުޒާހާރާކުރަމުންދާނޭ. މިއީ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ސާފު
ކަމެއް. ބްރިޖު ނޭޅުމަށް ޓަކައި ގޮވާލަންޖެހޭ ސަބަބެއް ދިވެހިރައްޔިތުން ގެ ތެރޭން އެއްވެސް ބަޔަކަށް އިހުސާސެއް
ނުކުރެވޭ. ހަމައެހެންމެ، ހުޅުމާލޭގައި މިއަޅާ ފްލެޓުތަކާއި ހުޅުމާލޭ ޔޫތު ސިޓީއެއް ގޮތުގައި ޑިވެލޮޕްކުރުމަށް ޓަކައި
މިކުރާ މަސައްކަތްތައް ހުއްޓުވު މަށް ޓަކައި އެމް.ޑީ.ޕީން މި ގޮވަ އިލާގޮވާލުންތަކުގެ ފައިދާ ހަމަގައިމު ވެސް މި ރާއްޖޭގެ
ރައްޔިތުންނަކަށެއް ނުވެސް ވިސްނޭ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ގޮވާލަނީ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަރާތުން
މި އެދެނީ، މި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ޓަކައި ރައީސް ޔާމީން ފައްޓާފައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތައް ގެންދެވޭނެ
މަގުފަހިކޮށްދިނުން. މި ކަންތައް ކުރެވޭނީ މި ބިލު އަޅުގަ ނޑުމެން ފާސްކޮށްލައި ގެން. މި ރިސޯޓުތައް މިގޮތުގައި
ހިނގަމުން އަންނާނީ މިގޮތަށް. އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ހިމާޔަ ތްކުރެވޭނީ މިގޮތަށް. ރައްޔިތުންނަށް އުފާވެރިކަން ގެނެވޭނީ
މިގޮތަށް. ރައްޔިތުންނަށް ފައްޓާފައި ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް ނިމިގެންދާނީ މިގޮތަށް. މި ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ޓަކައި
ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައި އޮތް މި މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިގޮތަށް ދެމިގެންދާނެ. އަޅުގަ ނޑު
70

އުއްމީދުކުރަނީ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި އިރާދަ ކުރެއްވިއްޔާ މި ބިލު ފާސްވެގެންގޮސް ރައްޔިތުންނަށް މީގެ
ސަބަބުން އުފާވެރިކަން ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް. އާދެ!
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ފުރުޞަތު މިހާރު ވަނީ ދޫކޮށްލާފަ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު މި ބިލަށް މިހާރު
އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަ އި ނިމިގެން އެ ދިޔައީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު
ޖެހެނީ މި ބިލު ނިންމާލުމުގެ މަސައްކަތާގެން ކުރިއަށްދާން. މި ރިޕޯޓް، ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3ވަނަ
ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް
ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުމަށް ގޮވައިލުމާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ގޮވައިލާ މަނާކުރުމުގެ ބިލުގެ 3ވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. އެހެންކަމުން، މި ރިޕޯޓް
ބަލައިގަތުމަށް ޓަކައި ނެގޭ ވޯޓު ނެގުން އޮންނާނެ މިއަދު ވޯޓު ނަގާ ގަޑީގައި.
-{6.7} އެ އަށްފަހު، އަޅުގަ ނޑު އެނބުރިލަން މި ޖެހެނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.7 އަށް. 6.7ގެ ދަށުން
ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ؛ އާދެ! 6.7ގެ ދަށުން މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމާ
ބެހޭ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވެވި ހަތް މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީން އެ ބިލު ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ
ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް 23 ނޮވެންބަރު 2015 ގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހަށް ވަނީ ފޮނުވިފަ. މި ރިޕޯޓަށް
އެއްވެސް އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވޭ. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް
ހޮއްވެވި ވަގުތީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ވިލުފުށީ ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމާ ބެހޭ މި ގާނޫނަކީ ސަރުކާރުން ފޮނުއްވި
ގާނޫނެއް. މި ގާނޫނު މަޖިލީހަށް އައުމާ ގުޅިގެން މަޖިލީހުން ހަތް މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ވަގުތީ ކޮމިޓީއެއް
ވަނީ ނަންގަވާފަ. އަދި އެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ދެންމެ ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރިހެން 23 ނޮވެންބަރުގައި ފެއްޓެވި . އަދި
24 ނޮވެންބަރުގައި މި ބިލުގެ މަސައްކަތްވަނީ ނިމިފަ. މިއީ، ވަރަށް އަވަސް މިނެއްގައި މަޖިލީހުގެ މި ހަތް
މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީން ނިންމެވި މަސައްކަތެއް. މި މަސައްކަތް މިގޮތަށް ނިންމިގެންދިޔައީ މި ކޮމިޓީ ގައި
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ އެހީތެރިކަމާ، އަދި އެ މެންބަރުން ކުރެއްވި މަސައްކަތުން. އެހެންކަމުން، މި
ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވަނީ އަޅުގަ ނޑުގެ އިތުރުން، ކެނދިކުޅަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މަޢުރޫފް،
71

އަދި އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވެސް މި ފުރުޞަތުގައި އެ ދެއްވި އެހީތެރިކަމަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި
ހަމައެހެންމެ، މި ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ފާރިސް
މައުމޫން. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަތްކަން އެއީ މި ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބުނު ވަރަށް ބޮޑު އެހީތެރިކަމަކަށް ވެގެންދިޔަ. މި ބިލު ވަރަށް ބޮޑަށް
ދިރާސާކުރައްވައި މި ކަމާ ބެހޭ ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތައް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުރީ ހޯއްދަވާފަ. އެހެންކަމުން، މި
ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު އެހީތެރިކަމެއް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފަރާތުން ލިބިގެންދިޔަކަމީ އެއީ،
އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންކަމުން، އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ދެން، މި ކޮމިޓީގައި
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވަނީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު. އަދި އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވެސް މި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ބައްދަލުވުމަކަށް ވަޑައިގެން އެ ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރު
ދަންނަވަން. ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ. އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ހުރިހާ
ބައްދަލުވުމަކަށް ވަޑައިގެން އެ ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު
މޫސާ ނިޒާރު؛ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ހުރިހާ ބައްދަލުވުމަކަށް ވަޑައިގެން އެ ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް ޝުކުރު
ދަންނަވަން. އަދި މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް މި ކޮމިޓީގައި ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް ޝުކުރު
ދަންނަވަން. އާދެ! މިއަދު ޝުކުރު މި ދަންނަވަނީ މި ހަތް މެންބަރުން ވަރަށް ކުރު ވަގުތުކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި މި
މަސައްކަތްކޮށް ނިންމުމަށް ޓަކައި ދެއްވި އެހީތެރިކަމަށް ޓަކައި. އެހެންކަމުން، މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ހަލުވިކޮށް
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް މި ކުރައްވާ މަސައްކަތަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލައިގަންނަޖެހޭ ކަމެއް. އަދި މި މަޖިލީހަކީ ވަރަށް އަވަސް މިނެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ
މަޖިލީހެއްކަން ވެސް ފާހަގަކުރަން. އަދި މަޖިލީހުގެ ކަންކަން މިހާ ފަސޭހަކަމާ އެކު، އޮމާންކަމާ އެކު މި
ކުރިއަށްގެންދެވެނީ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން، ޚާއްޞަކޮށް މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދެއްވާ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުމުން. އަދި
އެހެންމެ، އެކަންކަން އިންތިޒާމުކޮށްދެއްވުމަށް ޓަކައި މަޖިލީހުގެ އަމީންޢާއްމު އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތަކީ، ލާމަސީލު؛
އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ ދުވަހު، ކޮންމެ ދުވަހަކު، ކޮންމެ ދުވަހަކު އެކަން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންކަމުން،
އަމީންޢާއްމަށް ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! މި ބިލަކީ ، އޯޒޯން ފަށަލައަށް ގެއްލުންދޭ މާއްދާތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް
އެތެރެކުރުން މަނާކުރުމަށް އެކުލަވައިލެވުނު ގާނޫނެއް. މި ގާނޫނު ފާސްކުރުމަކުން ދިމާވާނެ މައްސަލައެއް ނެތް ކަމުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. މިއަށް ޢަމަލުކުރަން ހަ މަސް، ފަސް މަސްދުވަހުގެ ފުރުޞަތެއް ލިބިގެންދާނެ.
އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތްކުރިއިރު ހަމައެކަނި ސަރުކާރުން ފޮނުވާލި ގޮތަށް ނިންމާލީކީ ނޫން. މި އެއްޗެހި އެތެރެކުރާ
ފަރާތްތައް ކޮމިޓީއަށް ގެނެސް ، އެ ބޭފުޅުންނަށް ދިމާވާނެ ކޮން މައްސަލައެއްތޯ އެ ބޭފުޅުންނާ ސުވާލުކުރުމުން ވިދާޅުވި ،
އެއްވެސް މައްސަލައެއް ދިމާއެއް ނުވާނޭ. މިހާރުން މިހާރަށް ތިކަން ކުރިޔަސް ތިމަންނަމެންނަށް އެއްވެސް މައްސަލައެއް
72

ނެތޭ. އަދި ހަމައެހެންމެ، އަޅުގަ ނޑުމެން މަޓީއަށް މިކަމަށް ދަޢުވަތުދިނިން. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވީ ، ތިމަންނަމެން ތި
ކޮމިޓީއަށް ދާކަށް ބޭނުމެއް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ ޓޫރިޒަމް އޮތީ މި ކަމަށް ތައްޔާރުވެފައޭ.
އާދެ! މަޓީއަށް ވެސް އަދި ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އެއްވެސް ބަޔަކަށް ވެސް މީގެން ދިމާވާނެ އެއްވެސް
މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށް. އަދި މިއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރައްވާކަން އޭގެން އެނގޭނީ. އެހެންކަމުން، މީ ވަރަށް
މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ދެކެން. އާދެ! ހަމަ އެހެންމެ... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންކަމުން، މި ބިލު ފާސްވެގެންދިއުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. ދެން، މި ރިޕޯޓް، އެހެންވީމާ ހުށަހަޅަ އި
ނިންމާލުމުގެ ކުރިން މުހިއްމު ވާހަކައެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޚާއްޞަކޮށް ޓޫރިޒަމަށް،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މުހިއްމު މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަ ނޑު މި ދަނީ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން، މި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ކުރައްވަމުން. އަޅުގަ ނޑު މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ މުހިއްމު ކަމަކީ، މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން
ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ގާނޫނު މި އޮތީ ވޯޓަކާ ހަމަށް ގާތްގަ ނޑަކަށް ގޮއްސަ. މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް މި
އިންޑަސްޓްރީ ؛ އާދެ! ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ލަބަޔާ އި މަންފާއަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންކުރާ މަސައްކަތް. އަދި އެކަން
އެކަންޏެއް ނޫން. މިއީ ހަމައެކަނި އެކަމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު ކުރިން އަޅުގަ ނޑު މިތާގައި ވާހަކަދައްކަވަމުން
ދެންނެވިން، އެއްވެއުޅުމުގެ ގާނޫނު. އެ ގާނޫނު ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ފާސްކޮށްފަ އި އެ އޮތީ ޓޫރިޒަމަށް، ޓޫއަރިސްޓް
ރިސޯޓުތަކުގައި މުޒާހާރާނުކުރެވޭ ގޮތަށް އެ އޮތީ ކަންތައް ކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، އެ އިންޑަސްޓްރީއަށް ވަރަށް ބޮޑެތި
އެހީތެރިކަމެއް އަމިއްލަ ހައިސިއްޔަތުން ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ކޮށްދެއްވިއްޖެ. މިދެންނެވި އެއްވެއުޅުމުގެ ގާނޫނަކީ ވެސް
އަޅުގަ ނޑު މި ތަނަށް ހުށަހެޅި ގާނޫނެއް. އޭގެ ސަބަބުން، އަދިހަމަ އެހެންމެ ބޮއިކޮޓުކުރުމުގެ ގާނޫނަކީ ވެސް
އަޅުގަ ނޑު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ގާނޫނެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ މި މެސެޖު އަޅުގަ ނޑު
ދޭން ބޭނުންވޭ. މަޓީ، ޚާއްޞަކޮށް ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގެ މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް ބޭބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީން އިދިކޮޅު
ފަރާތްތަކަށް ޚަރަދުކުރައްވައިގެން އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތުގެ ސަބަބުން އެ މީހުން އަމިއްލައަށް އެ މީހުންގެ އަތުގައި
ވަޅިއެޅުން ކަހަލަ ކަމެއް އެބަވޭ. އެއީ އެ މީހުންގެ ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖެ
ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ގޮވާލަނީ. އެހެންވީމާ، މިކަން ހުއްޓަންޖެހޭ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން. މަޓީގެ
އެންމެ އިސް ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކުރާ ބޭފުޅަކު އަޅުގަ ނޑާ ބައްދަލުކޮށްފައި ވިދާޅުވިއޭ އެ ގާނޫނު
73

ލުމުގެ ކުރީގައި، ރިސޯޓުތަކު ގައި މުޒާހަރާނުކުރެވޭ ގޮތަށް ޤާނޫނެއް މި ތަނަށް ހުށަހަޅައިދޭށޭ. މި ދަނީ މައުޟޫޢަށް.
އެހެންވީމާ، މި ދާއިރާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ހެޔޮ ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްދިނުމުގެ ޢަޒުމު
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަބަދު ވެސް އޮވޭ. އެހެންކަމުން މި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް އިތުރު ކުރިއެރުންތަކެއް
ލިބިގެންދާނެ ކަމަކަށް މިކަން ވެގެންދާނެ. އެހެން މިދަންނަވާ ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖެ މިހާރު މި
އޮންނަނީ ރީތިކަމުގެ ލާމަސީލު ޤައުމަކަށް ވެފަ. މި ތަނަށް އަންނަނީ މިތަނުގެ ރީތިކަމާއި، މި ތަނުގެ ރިސޯޓުތަކުގައި
ޗުއްޓީ ހޭދަކޮށްލަން އަންނަ މީހުން. އެހެންކަމުން، މި ތަނަކީ އެންވަޔަރަންމަންޓަށް މިހާ ބޮޑު ސަމާލުކަމެއް ދޭ ޤައުމެއް
ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ފަތުރުވެރިން މި ތަނަށް ޝައުޤުވެރިވާނެ. އެހެންކަމުން، މިއަދު މި ކުރެވޭ މަސައްކަތަކީ، ޚާއްޞަކޮށް
ސަރުކާރުން އިސްނަންގަވައިގެން މިކަން ކުރެއްވިކަމީ މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު ސަރުކާރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު
ދަންނަވަންޖެހޭ ކަމެއް. މީގެ ސަބަބުން ހެޔޮ ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް، މީގެ ސަބަބުން ގިނަ ބައެއްގެ ޝައުޤުވެރިކަން
ދިވެހިރާއްޖެއަށް އޮންނާނެ. އަދި ގިނަ ބައެއްގެ ކުރިމަތީގައި ދިވެހިރާއްޖެ މަޤުބޫލުވެގެންދާނެ. މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު
ކަމެއް މީ. އެހެންކަމުން، މި މަސައްކަތް ކޮށެްދްށވުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް
މިނިސްޓަރު ދެއްވި ލަފަޔާއި އަދި އެ ފަރާތްތަކުން ދެއްވި އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ވެސް މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވޭ. އަދި ހަމައެހެންމެ، މި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުންނާއި، އަދިވެސް
މިކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތްތަކަކީ މުހިއްމު މަސައްކަތްތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އެދެނީ
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީ، އަދި ރައްޔިތުންގެ ހެވާއި ލާބައަށް މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކު މި މަޖިލީހުގެ
ތެރޭގައި ހެޔޮ ނިޔަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އޮތީ މިއަދަށް ވުރެ ފަހި މާދަމައެއް.
އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މަސައްކަތްކުރެވޭތޯ ބެއްލެވުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުގެ ދުޢާއަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރާ
މަސައްކަތުގައި اله ބަރަކާތްލެއްވުން. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ހެޔޮބަސް އަހައި، ހެޔޮބަސް ގަބޫލުކުރާ ބައެއް ގެ ގޮތުގައި
ލައްވާށި! އާމީން! وال س الم عليكم ورحمة هلا وبركاته.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މި ރިޕޯޓަށް ވެސް ބަހުސްކުރުމަށް ކަ ނޑައެޅިފައި ވަނީ 1 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު. ވަގުތު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް
ދަންނަވައިލާނަން. އެއީ ޕީ.ޕީ.އެމަށް 28 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 14 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 7 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް
3 މިނެޓު. އަދާލަތު ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
އެދިވަ ޑައިގަންނަވާ މެންބަރަކަށް 3 މިނެޓު. އެހެންކަމުން މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. އާދެ! މިހާރު
އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމަށް.
74

އައް ޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމާ ބެހޭ ބިލެއް ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ފަހު
ކޮމިޓީން ރިޕޯޓު ހުށަހަޅައިގެން ދިޔައިރުގައި އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން
އެންމެ ބޮޑަށް އަސަރުކުރާ އެއް ޤައުމަކީ ދިވެހިރާއްޖެ ކަމަށް ވާއިރު، މި ކަމުގައި މިހާރުގެ ސަރުކާރުން އެކަށީގެންވާ
ވަރަށް މަސައްކަތްނުކުރާކަން. އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ކޮންމެހެން ކަމެއް ކުރަންޖެހުނީމާ، ވަކި ދުވަހަކަށް
ކަމެއް ނިންމަން މަޖުބޫރުވެފައިވާތީވެ މި ތަނަށް ބިލުތައް ހުށަހަޅައިގެން ދިރާސާކުރަންވާ ވަރަށް ދިރާސާނުކޮށް، މި
ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާކަން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް ބަލައިލީމަ ވެސް ، މި
ބިލު ހުށަހެޅުނު ގޮތާއި ކޮމިޓީން ނިމިގެން އައިއިރުގައި މާ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ނެތް. މިއީ މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިހާރު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ފެންނަމުންދާ މަންޒަރު. ބިލުތައް ހަމަ ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ރަބަރ
ސްޓޭމްޕު ޖަހާފައި ނެރުން، މި މަޖިލީހުން ކުރާ މަސައްކަތަކީ. އެއަށް އިތުރު ބަދަލެއް ގެނެސް، މަޖިލީހުގެ ތެރޭން
ކުރަންޖެހޭ ދިރާސާތައް ކޮށް ، މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދޭ ޚިޔާލުތަކާ އެއްގޮތަށް އެ ބިލު ބައްޓަންކޮށް ، މަޖިލީހުގެ
މެންބަރުންގެ ދައުރު އެއްގޮތަކަށްވެސް މީގެން ފެންނަން ނޯންނަކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު
ފާސްވެގެންދިޔައީ ވެސް ހަމަ އެގޮތަށްކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ގުދުތަރީ ކާރިސާތަކާއި އެކިއެކި ކަންތަކުގެ ވާހަކަ
ދައްކާއިރު ، މިއަދު މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު އާބާދީ އޮތް އައްޑޫ ސިޓީގެ ރައްޔިތުން ތިބި ހާލަތު
އެނގިލައްވާތޯއޭ އަޅުގަ ނޑު އަހާލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް، މި ޤައުމުގެ ވެރިންނަށް ވެސް، މި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ވެސް؟ ރޭއްސުރެ ން، އިއްޔޭއްސުރެން، އޭގެ ކުރީ ދުވަހުއްސުރެން ވާރޭ
ވެހެމުންވެހެމުން ގޮސް ، ފޭދޫއާއި މަރަދޫފޭދޫ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ގޭގެ ފެންބޮޑުވެގެން ރައްޔިތުންނަށް އެ ގޭގޭގައި ނޫޅެވޭ
ހިސާބަށް، ކައްކަ އި ކައިބޮއި ނޫޅެވޭ ހިސާބަށް ކަންކަން ގޮއްސަ މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިކަން
ބައްލަވަ އިލައްވާ! މިއީ ނުކުޅެދޭ ދެމަފިރިއަކު އުޅޭ ގެ އެއްގައި ފެންގަ ނޑު ހެދިފައި އޮތްވަރު މިހިރީ. މި ހިސާބަށް މިކަން
ގޮސްގެން މި ރައްޔިތުން ގުޅައިގެން އެތައް ފަހަރަކު ސަރުކާރުގެ އެކި ވުޒާރާތަކުން އެހީތެރިކަމަށް އެދުނީމާ އެ
އެހީތެރިކަން ފޯރުނުކޮށްދޭކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފޮޓޯތައް ދެއްކީމަ ކެމެރާ އެހެން ދިމާލަކަށް
އަނބުރާލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުން އުޅޭ ހާލު އެނގޭނެ. ހަމަ އަދިވެސް އެއް ފަހަރު
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ މިހިރީ އެ މީހުން އުޅެމުންދާ ހާ ލަތީ. މި ފޮޓޯތައް މި ތަނުން ނުދެއްކި ކަމުގައި ވިޔަސް
ޓީވީތަކުން ދައްކާނެ. އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން މި ވާހަކަ ދައްކާނެ. މި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި ބުނަންޖެހޭ ކޮންމެ
ވާހަކައެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ދާނީ ބުނަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރާ
ވާހަކައާއި، އޯޒޯން ފަށަލަ ރައްކާތެރިކުރާ ވާހަކައާއި، މި ހުރިހާ ވާހަކައެއް ދައްކަމުންދާއިރު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޓެކްސް
ފައިސާއިން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ނިކަމެތިވެގެންވާ ވަ ގުތެއްގައި އެހީތެރިނުވެވެންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮން
75

ވާހަކައެއްތޯ ދެން އިތުރަށް މިތާ ދައްކަން އޮތީ؟ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ދައްކަނީ އެންމެ ބޮޑު، ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު
އާބާދީ އޮތް އަތޮޅުގައި، އޮތް ސިޓީގައި އެއްވެސް ކަހަލަ އެކަށީގެންވާ އެހީތެރިކަމެއް މި ވަރު، މި ހާލަތުގައި
ރައްޔިތުން ތިބިއިރު ސަރުކާރުން ނުދެވިގެންދާ ވާހަކަ. އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަން ދިވެހި ސަރުކާރަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
މިހާރުން މިހާރަށް މި ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ފުރި ހަމަ އެހީތެރިކަން ދިނުމަށް. އަޅުގަ ނޑުމެން ޓެކްސް ފައިސާ
ސަރުކާރަށް ދެނީ މިކަހަލަ ކަންކަމަށް ސަރުކާރުން އެޓެންޑުވާން. އެ ބޭފުޅުންގެ ޖީބަށް މި ފައިސާތައް އަޅާކަށް ނޫން.
އެއާއެކީގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނޮވެ ންބަރު 30 އިން ފެށިގެން
ޑިސެންބަރު 11 އަށް ފްރާންސްގައި މި އޮތް ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ކޮންފަރެންސް އޮން ކްލައިމެޓު ޗޭންޖު، ކޮޕް
ޓުވެންޓީ ވަންއަކީ ކްލައިމެޓު ޗޭންޖާއި ނުވަތަ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރުމަށް މި އަހަރު ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި ބޭއްވޭ އެންމެ ބޮޑު ސަމިޓު. އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ހިތާމަޔާ
އެކީގައި މި ކޮންފަރެންސްގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބައިވެރިނުވާކަން ފާހަގަކޮށްލަން.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލީޑަރސް އިވެންޓުގައި ވާހަކަދައްކާ ސްޕީކަރުންގެ ލިސްޓު ނުކުތްއިރުގަ އި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ލިސްޓުން ފެންނަން ނެތީމާ އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ދެރަވޭ. ވަރަށް ހިތާމަކުރަން.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ކްލައިމެޓު ޗޭންޖުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން އެންމެ ބޮޑަށް އޭގެ
ކަންކަން ތަޙައްމަލުކުރަންޖެހިފައިވާ ޤައުމު. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވާހަކަ މި ވަގުތު އެންމެ ބާރަށް އެންމެ އަޑުގަދަކޮށް މި
ތަންތަނުގައި ދައްކަން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ޖެހޭނެ. މިއަށް، މި އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރަން
ބިލު މަޖިލީހަށް ކަންދެއްކުމަށް ހުށަހަޅާއިރުގައި ، ކީއްވެގެންތޯއޭ އަޅުގަ ނޑު ސުވާލު މި ކުރަނީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކޮޕް ޓްވެންޓީ ވަންގައި ބައިވެރިނުވަނީ؟ ކީއްވެގެންތޯއޭ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވާހަކަ ދައްކަން އެ ތަނަށް ވަޑައިނުގަންނަވަނީ؟ ސްޕީކަރުންގެ ލިސްޓުގައި، ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ބޮޑެތި
ޤައުމުތަކާއި ، ކުދި ޤައުމުތަކާއި، އޭޝިއާގެ ހުރިހާ ޤައުމުތަކުގެ ވެރިންގެ ނަން ހިމެނިގެން އައިއިރުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަން އެ ލިސްޓުގައި ނެތީ ކީއްވެގެންތޯއޭ؟ ކޮބައިތޯއޭ މަނިކުފާނު
ތި ވިދާޅުވާ އޯޒޯން ލޭޔަރ ހިމާޔަތްކުރަން ނުވަތަ ކްލައިމެޓު ޗޭންޖާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތިމާވެށި
ހިމާޔަތްކުރަން މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ ވާހަކަ ދައްކަން އޮތް ތަނުގައި އަނގައިން ނުބުނެގެން ތި އުޅެނީ؟ އަޅުގަ ނޑުމެން
ކަންބޮޑުވެ އޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަ ކަށް ހުންނަވައިގެން އެ މަނިކުފާނު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުވާކުރެއްވި ފަހުން ބޭއްވި ޔޫ.އެންގެ ދެ ޖެނެރަލް އެސެމްބްލީއަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަޑައެއްނުގަންނަވާ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ ދައްކާލަން މިއިން އެއްވެސް ތާކަށް ވަޑައިނުގެން ހުންނަވައިގެން ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުން
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭގައި ޙަމްދަރުދީވެގެން ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަތީމާ އެ
76

ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދުނިޔޭގެ އެކި ފަރާތްތަކުން، ޔޫ.އެންއާއި ކޮމަންވެލްތުންނާއި އެހެން ޤައުމުތަކުންނާ ބަޔާންތައް
ނެރުނީމާ އޭގައި ކޮޅުފައިންޖަހާފައި މިއަދު ނުކުމެ ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރި މަސައްކަތެއް ކޮށްދެނީ ކަމަށް ހެދިގެން މި
ތަނުގައި ބިލެއް ފާސްކުރި ޔަކަސް ރައްޔިތުންނެއް އެކަމެއް އެގޮތަކަށް ބަލައެއް ނުގަންނާނެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮން
އިޚްލާޞްތެރިކަމެއްތޯ އޮތީ؟ ގޭގޭގައި ފެންބޮޑުވެގެން ރައްޔިތުންނަށް ކައްކަ އި، ކައިބޮއި ނޫޅެވޭއިރު އަޅައެއް ނުލެވޭ.
ނުކުޅެދޭ މީހުން ގޭގޭގައި އެކަނިވެރިވެފައި ގޭގޭ ފެންބޮޑުވެގެން އުޅޭއިރުގައި ދިވެހި ސަރުކާރަކަށް އަޅައެއް ނުލެވޭ. ދެން
ކޮންވާހަކައެއްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން މިތާ މި ދައްކަނީ؟ ކާކު ހި މާޔަތްކުރާ ވާހަކައެއް، ކޯއްޗެއް ހިމާޔަތްކުރާ ވާހަކައެއްތޯ؟
ކާކަށް ޝުކުރު އަދާކުރަންތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތަނުގައި އައިސް ތިބެންވީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިކަން
ވިސްނައިލައްވާ! އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވާހަކަ ބުނާނެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ނެތް. މި ތަނުގައި މި ބިލު
ހުށަހެޅިގެން ފުރަތަމަ ވާހަކަދެކެވުނު ދުވަހު އެތައް މެންބަރުންނެއް ވިދާޅުވި އަޅުގަ ނޑުމެން އެމެރިކާއަށް ގޮވާލަންވީއޭ
މިވެނި ކަމެއް ކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން އިންޑިއާއަށް ގޮވާލަންވީއޭ މިވެނި ކަމެއް ކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހާލަތު
ގޯސްވެގެން މި ދަނީ މިފަދަ ބޮޑެތި ޤައުމުތަކުން؛ ޗައިނާއާއި އިންޑިއާއާއި އެމެރިކާއާއި އެތަންމިތަނުން އޯޒޯން
ފަށަލައަށް ގެއްލުންވާ ކަހަލަ، އަނެއް ކަމެއް ވާ ކަހަލަ، ކަންކަން އެ ބޭފުޅުން ކުރަމުންގެންދާތީއޭ. އެކަމަކު ، އެ ވާހަކަ
މިއަދު ގޮވާލަންވީމާ އެ ކޮންފަރެންސްގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބައިވެރިނުވަންޏާ ދެން ކޯއްޗެއްތޯ ހަދަނީ؟ ދެން ކާކަށް
ކޯއްޗެއްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ގޮވާލަން އޮންނާނީ؟ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހާލަތު ވަރަށް ރަނގަޅުކަމަށް ނޫންތޯ މި ވިދާޅުވެވެނީ.
އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ކްލައިމެޓު ޗޭންޖުން އެއްވެސް އިފެކްޓެއް އަންނާނެ ނަމަ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އެންމެ ފުރަތައިނުން އެ ތަނަށް ވަޑައިގެން ހުންނަވައިގެން މިކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކަވަން ނޫންތޯ ހުންނަވާނީ. އެކަމަކު
އަޅުގަ ނޑުމެނަކަށް އެ މަންޒަރެއް ނުފެނޭ. އެހެންވީމާ، މި ހާލަތުގައި އޮވެގެން ކަން ދެއްކުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް
އުނދަގޫކުރުމަށް މި ތަނަށް ބިލުތަކާ އެއްޗެހި ހުށަހަޅައިގެން، ކޮންމެ ހުށަހެޅުމަކީ ވެސް ސިޔާސީ އެއްޗަކަށްވެ،
ކަންދައްކާ އެއްޗަކަށްވެ، އޭގެން ރައްޔިތުންނަށް ނަފާއެއް ، މަންފާއެއް ނުލިބޭ ގޮތުގައި ކަންކަން ކުރީމަ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް، އިޚްލާޞްތެރިކަމެއް ފެނިގެނެއް ނުދޭ. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ޕަޕެޓުން ތިބޭ ތަނަކަށް ވެފައި، އިއްޒަތްތެރި
ރައީސްގެ ގޮނޑީގައި އިންނަވާ މަސީޙަކީ ޕަޕެޓަކަށް ވެފައި، މިހެން ކަންކަން ދިޔައިމާ ދެން ރައްޔިތުންނަށް ،
ކޮންކަމެއްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފައިދާހުރި ކޮށްދެވޭނީ؟ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތަނަށް ބިލެއް ހުށަހަޅާފައި މި ތަނުގައި އެކި
ރައީސުންގެ ވާހަކަ ދައްކާފައި، ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައީސުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާ އަދާނުކުރީމަ މި ކަމެއް ނުވޭ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ރައީސް މައުމޫނުގެ ވާހަކަ ވެސް ދެއްކިން. އެ މަނިކުފާނު، އެ މަނިކުފާނުގެ ޒިންމާ އަދާކުރެއްވި މި
ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގަ އި. އަޅުގަ ނޑުމެން ރައީސް ނަޝީދުގެ ވާހަކަ ދެއްކިން. ރައީސް ނަޝީދު، އެ މަނިކުފާނުގެ
ޒިންމާ އަދާކުރެއްވި ކްލައިމެޓު ޗޭންޖުގެ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގަ އި. އެކަމަކު ރައީސް ޔާމީން ކޮންކަމެއްތޯ ކުރެއްވީ؟
މިއަދު ދައްކަން އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވާހަކަ. މާޒީގެ ވާހަކަ ދައްކައިގެނެއް ނޫން
77

މިއަދަކު ކަންކަން ޙައްލުކުރެވެން އޮތީ. މިއަދު ޙައްލުކުރެވެން އޮތީ މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މިއިން ކަމަކާ
އުޅެގެން. އެކަމަކު އެ މަނިކުފާނު ނޫޅުއްވާ ތަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތަނަށް އޯޒޯން
ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރަންވެގެން ބިލު ލާފައި ރައީސް މައުމޫން ކޮށްދެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކައިގެނެއް މިއަދަކު
އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް ނެތް ޙައްލެއް ލިބޭކަށެއް. އަޅު ގަ ނޑުމެނަކަށް ރައީސް ނަޝީދު ކުރެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ
ދައްކައިގެން ވެސް މިއަދު ޙައްލެއް ލިބޭކަށް ނެތް. އަދި އެ މަނިކުފާނު ކުރެއްވި ކަންތައްތައް ގޯސްވެގެން މިތާގައި
ބައެއް މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވައިގެން ، އެ މަނިކުފާނު ކުރެއްވި މަސައްކަތްތަކަކީ ނުކުރާ މަސައްކަތަކަށް ހަދަން
އުޅެގެނެއް ވެސް ހަމަ މިތާކު ޙައްލެއް ލިބޭކަށް ނެތް. އަޅުގަ ނޑު ޕީ.ޕީ.އެމް ގެ މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ،
އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރަންވި ޔަސް، ކްލައިމެޓު ޗޭންޖުން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަންނާނެ ބަދަލުތަކާއި،
އަޅުގަ ނޑުމެން ފެނު އަޑީގައި އޮންނާނެ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަންކަމާ މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ތި ބޭފުޅުން
ވިދާޅުވެދެއްވާށޭ އެ ވާހަކަ ދައްކަވަން. މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އަން ގައިދެއްވާށޭ ޕީ.ޕީ.އެމުގެ ޕީލިމެންޓްރީ
ގްރޫޕުގެ މެންބަރުންގެ ގޮސް ކޮޕް ޓުވެންޓީ ވަންގައި ބައިވެރިވާން ވަޑައިގަންނަވާށޭ މަނިކުފާނު. އަދިވެސް އަޅުގަ ނޑަށް
ހީވަނީ ސްޕީކަރެއް ގެ ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވައިފާނެހެން. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޤައުމަކީ މިކަމުން އެންމެ ބޮޑަށް
އިފެކްޓުކުރާ ޤައުމަކަށް ވާތީވެ، އަދިވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކެރިވަޑަ އިގެން ނުކުމެ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިއްޖެ
ކަމަށް ވަންޏާ އެ ފުރުޞަތު އަދިވެސް ދެއްވާނެހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ވަގުތު އޯޒޯން ފަށަލަ
ހިމާޔަތްކުރަން ބޭނުންވެގެން އުޅެންޏާ. އެހެންނޫނިއްޔާ ކްލައިމެޓު ޗޭންޖުގެ ކަންކަމުން ދިވެހިރާއްޖެ ސަލާމަތްކުރަން
ބޭނުންވަންޏާ މިއަދު ތި ބޭފުޅުން ކުރަން އޮތްކަމަކީ އެންމެ އަވަހަށް ވެސް ގޮސް ތި ބޭފުޅުން އިންތިޚާބުކުރައްވައިގެން
ތިހުންނެވި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، ރާއްޖޭގެ އެހެން ރައްޔިތުންގެ ލޮލަށް ނުފެންނަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަރިހަށް ތި
ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން މި ކަންކަ މާ ގުޅޭގޮތުން ދުނިޔޭގެ ތަންތަނުގައި ވާހަކަދައްކަވާއިރު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަޑުއުފުލަން އެ
ތަންތަނަށް ވަޑައިގަންނާވާށޭ ވިދާޅުވުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާނަށް. އަޅުގަ ނޑުމެން
ހެނދުނުގެ ދަންފަޅި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ދެން އޮތީ ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ވާހަކަދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުވަންޏާ އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. ދެން ފެށޭ ގަޑީގައި ބާކީ ބައި އަޅުގަ ނޑު ދޭނަން.
އެހެންކަމުން، މިހާރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ދަންނަވަން.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
78

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އައްޑޫ ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވި ހިތާމަވެރި ހާދިސާގެ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑު
ވެސް ބައިވެރިވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރުވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން މަސައްކަތް ކުރަމުން އަންނަނީ، މި ހާދިސާގެ
ފޮޓޯތައް ނަގާފައި އެ ފޮޓޯތައް އިނގިރޭސިވިލާތަށް ފޮނުވައިގެން. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި ކަމަށް ވަނީ، ދިސް އިޒް ޓޫ
މަޗޭ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކޮންކަމެއްހޭ ކުރެވޭނީ ޤައުމަށް ވެހޭ ވާރެއެއް ހުއްޓުވާލުމަށް ޓަކައި. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ދެ މެންބަރުން، އައްޑޫއަށް ނިސްބަތްވާ ދެ މެންބަރުން މިހާރު ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވަނީ އެމް.އާރު.ޑީ.ސީ އާއި އަދި
ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީ ތެރޭގައި. މިހާރުވެސް އެ ތިއްބެވީ މިކަމުގެ މަސައްކަތުގައި އެ އުޅުއްވަނީ. ޢަމަލީ ގޮތުން މި
ކަންތައްތައް ޙައްލު ހޯދުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތް ކުރައްވަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރައްވަނީ މި
ކަންތައްތަކުގެ ފޮޓޯތައް އެއްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގަ އި. މިއީ ތަފާތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑަށް ކަ ނޑައެޅިގެން
އެނގޭ ، ސީދާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މިއަދު މި ކަންތައްތައް ބައްލަވަމުންދާކަން. އައްޑޫ
ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައިވާ މި ހިތާމަވެރި ހާދިސާގެ ކަންތައްތަކުން އަރައިގަނެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދުމަށް ޓަކައި ސީދާ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބެއްލެވުމުގެ ދަށުން މަސައްކަތްތައް މިއަދު އެމް.އާރު.ޑީ.ސީ އާއި އަދި ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީ
މެދުވެރިކޮށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ؛ ޢަމަލީ މަސައްކަތްތައް ފެއްޓިގެން ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންނަށް
އޮޅުވާލުމަށް ޓަކައި ފޮޓޯތައް ހިފައިގެން އައިސް މި ދައްކަނީ ނިކަމެތި ރައްޔިތުންގެ ފޮޓޯތަކެއް މި ތަނަށް
އެއްކޮށްލައިގެން. އެ ފޮޓޯތައް ގޫގުލުންނާ އަދި އެކިއެކި މީޑިއާތަކުން ނަގައި ޕްރިންޓުކޮށްލައިގެން އެ ވާހަކަތައް މި
ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، މީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެނގޭ ކަމަކީ އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ކުރާ މަސައްކަތެއް ނޫންކަން.
އަޅުގަ ނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ވެސް އައްޑޫގެ ދެ މެންބަރުން ކަމުގައި ވާ އައި.ބީއާއި؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އައި.ބީއަށާއި
އަދި ޝާޑު އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުވެރިވަން. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތް
ގޮތުން މިއަދު މިކަމާ ގުޅިގެން އަދި އެހެން ދާއިރާތަކުގައި ތިބި އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނަށް ވެސް ގުޅިގުޅުމުގެ ތެރޭގައި
އެއްވެސް މެންބަރަކު ފޯނަށް ޖަވާބުނުދެއްވި ކަމަށް ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްވެސް މެންބަރަކު؛ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް
ނިސްބަތްވާ އެ އްވެސް މެންބަރަކު މި ހާދިސާއާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ޓަކައި ސަރުކާރުން މި ކުރެއްވި
މަސައްކަތުގައި އެއްވެސް އެއްބާރުލުމެއް ނުލިބުނު ކަމަށް ވަނީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ވަރަށް
ނިކަމެތިކަމެއް. ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި މެންބަރުން މި ޢައްޔަންކުރަނީ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް،
މިފަދަ މުހިއްމު ދަ ނޑިވަޅުގައި ކަންތައްތަކުގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް ޓަކައި. އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް ޓަކައި މި ކުރާ
މަސައްކަތުގައި އެއީ ކޮންމެ ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވި ކަމަށް ވިޔަސް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް މިފަދަ ނިކަމެތި
ދަރަޖައެއްގައި ކަންތައްތަކެއް ދިމާވީމާ އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ އިންސާނިއްޔަތަށް ޓަކައި ވެސް މަސައްކަތްކުރުމަށް.
އެކަމަކު މި ވަގުތުގައި ވެސް މަސައްކަތް މި ކުރަނީ، އިނގިރޭސިވިލާތަށް ފޮޓޯތަކެއް ހޯދައިގެން، ފޮނުވައިގެން މިކަމުގެ
ވެސް އެޑްވާންޓެޖެއް ؛ މިއިން ކޮން އެޑްވާންޓޭޖެއްތޯ ނެގޭ ނީ؟ ރާއްޖެއަށް ވެހެން ހުރި ވާރޭއެއް ހުއްޓުވައިލެވޭނެތޯ
79

އިނގިރޭސިވިލާތަށް؟ ނުވާނެ އެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މުހިއްމު ދަ ނޑިވަޅުގައި މުހިއްމީ އެންމެން
އެކަތިގަ ނޑަކަށް ވެގެން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިފައި ހުރި ގެއްލުންތައް ފޫބެއްދުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރުން. އެކަމަށް
ޓަކައި ހުރި ސަރުކާރުގެ ރިސޯސްތައް މެކްސިމަމް ބޭނުންކޮށްގެން ކައިރި މުސްތަޤްބަލެއްގައި ރައްޔިތުންނަށް މި
ކަންތައްތަކުން އަރައިގަނެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ހޯދައިދިނުން. އެ މަސައްކަތްތައް އެ ދަނީ ވަރަށް ބާރަށް ކުރިއަށް މި ދަނީ.
މި ބިލަކީ ވެސް މުހިއްމު ބިލެ އް. ކުޑައިރުކޮޅެއް ކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެން ވާހަކަދެއްކީ ވެސް ހަމަ މިކަހަލަ ބިލެއްގައި.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާހިސާބުން އަޅުގަ ނޑުމެން މެންދުރުކުރީގެ ދަންފަޅި ނިންމާލަން. ދެން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ފަށާނީ 1
ޖަހާއިރުގައި. އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތި ދެއްވި އެއްބާރުލުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން 1
ޖަހާއިރު ފަށާ ގޮތަށް މިހާރު މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަނީ.
[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:30 އިން 13:00 އަށް]
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން ހުސްވަގުތުކޮޅަށް ފަހު ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ފަށައިގެން ކުރިއަށްދާއިރު
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ، އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ބެހޭ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް
ހޮއްވެވި 7 މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީން އެ ބިލު ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓަށް
ވާހަކަދެއްކުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްބާރީ
ޢަބްދުاަلهއށް.
اله
ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްބާރީ ޢަބްދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ބެހޭ ބިލު ދިރާސާކޮށް، މި ރިޕޯޓަށް
އަޅުގަ ނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް
މަސައްކަތްކުރާ ޤަ އުމެއް. އެހެންވީމާ، މި ބިލަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. އަދި މި ބިލުގެ ސަބަބުން
ދިވެހިރާއްޖެއިން ތިމާވެށްޓަށް ކުރާ މަސައްކަތްތައް އިތުރު ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު
80

އުއްމީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ކުރެންދޫއަކީ މިހާރުވެސް ތިމާވެށްޓާއި މޫސުމަށް
އަންނަ ބަދަލުން ނުހަނު ގެއްލުންވަމުންދާ ރަށެއް. ވާރޭވެހޭ މޫސުމުގައި ފެންބޮޑުވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ކުރެންދޫގެ
އެއްބައިގައި ފެންބޮޑުވޭ . ކުރެންދޫގެ ފެނާއި އަދި އެހެން ވަސީލަތްތައް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ގެއްލުންވެ ހަލާކުވެ ގެން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ވަގުތު، ބާކީ އޮތް ވަގުތުކޮޅު އިއްޒަތްތެރި ދެ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި ބަހައިލީމާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް
ޖެހޭ ވަގުތުކޮޅު. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު އަސްލުގައި އިތުރު؛ ތި ބޭފުޅުން ނިންމާފައި އޮތް ގޮތް ކަމަށް ވާތީ.
އެހެންވީމާ، މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވަން މި ޖެހެނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް. އާދެ!
މިހާރު އަޅުގަ ނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި. އާދެ! އޯޒޯން ފަށަލައާއި ކްލައިމެޓް ޗޭންޖާ ބެހޭ ގޮތުން
ވާހަކަދައްކަން މި ޖެހުނީ ވަރަށް ހިތާމަވެރި ދުވަހެއްގައި. އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ދުވަހެއްގައި. އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާއަށް ބޯކޮށް ވާރޭވެހުމުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން، މަރަދޫ، މަރަދޫފޭދޫ
އަދި ފޭދޫގައި ވަނީ ހާލުގައިޖެހިފައި. އެކަމަށް ޓަކައި އެ ބޭފުޅުންނަށް އަވަސް މަގަކުން ރަނގަޅު ގޮތެއް ވުމަށް އެދި
އަޅުގަ ނޑު ދުޢާ ވެސް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަކީ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގައި
އެންމެ ބޮޑަށް އަސަރުކުރާނެ ޤައުމު. މިފަދަ ބިލުތައް ފާސްކޮށްގެން ވިޔަސް އަ ޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިކަމަށް އަވަސް
ޙައްލެއް ހޯދަން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ޓަކައި ގާނޫނެއް ފާސްވެގެންދާ
ކަމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން އުފާކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިފަދަ ގާނޫނެއް އައުން ވަރަށް ލަސް ވެސް ވެއްޖެ.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖެއަކީ ކަ ނޑުގެ ލޮނުގަ ނޑާ އަޅާބަލާއިރު ހަމަ އެންމެ މީޓަރެއް، ދެ
މީޓަރު އުސް ޤައުމެއް. މޫސުމަށް އަންނަ އަސަރުގެ ބުނައި އަސަރު، އެންމެ އެވަހަށް ކުރާނެ ޤައުމަކީ ދިވެހިރާއްޖެ.
ވާރޭވެހުނަސް، މޫސުން ގޯސްވިޔަސް ، އަދި ދުނިޔޭގެ ހޫނުމިން މައްޗަށް ދިޔަ ޔަސް. މިކަންކަން މިހެން އޮންނައިރު،
އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ ތިމާވެށި ހިމާޔަތްކޮށް، ތިމާވެށްޓާ ގުޅުންހުރި ހުރިހާ ކަމެއް ހެޔޮ ގޮތުގައި ކުރުމަށް ދުނިޔޭގެ
އެހެން ޤައުމުތަކާ ވެސް ވާހަކަދައްކަން. މި ދުވަސްވަރަކީ ޕެރިސްގައި މި ބާވަތުގެ ކްލައިމެޓް ޗޭންޖާ ބެހޭ ގޮތުން
މަޝްވަރާކުރަމުންދާ ވެސް ދުވަސްވަރެއް. އެ ފަރާތަށް ވެސް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ކަމަށް އަވަސް ޙައްލެއް
ހޯދުމަށް ޓަކައި ކުރެވެން ހުރި ކަންތައް ކުރުމަށް އިލްތިމާސްކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި
ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ސަރުކާރަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު
81

ގޮވާލަނީ، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އައްޑު އަތޮޅުގައި ބޯކޮށް ވާރޭވެހުމުގެ ސަބަބުން ދަތިކަން ދިމާވެފައި ތިބި ޢާއިލާތަކަށް
އަވަސް މަގަކުން ޙައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ވެވެން ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ކޮށްދެއްވުން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގަ އި
މި އޮންނަ ސިޔާސީ ވާދަވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ޤައުމީ މުހިއްމު ކަންކަމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ދެބަސްވާކަށްނުޖެހޭ.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން. އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެންނަކީ ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުން. ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދިމާވާ
ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވަކި ޕާޓީއަކަށް ވަކި ޕާޓީއެއްގެ ނިސްބަތްވާ މެންބަރަކަށެއް ނޫން، މީގެ ދަތިތައް ކުރިމަތިވެގެންދާނީ.
ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް. އެހެންވީމާ، ވަކި މީހަކު އެއްފަރާތްކޮށްފައި އަނެއް މީހަކު ކުރިއަރައިގެނެ އް ނުދާނެ. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ވާދަވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ވެސް ސިޔާސަތުތަކާއި ، ޤައުމު ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތާއި ،
ބިނާކުރަނިވި ގޮތަކަށް ފާޑުކިޔާކިޔުން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ބަލައިގަންނަންވާނެ. އަޅުގަ ނޑުމެން ފާޑުކިޔާ މީހުން
ވެސް ފާޑުކިޔަންވާނީ މިދެންނެވި ޙުދޫދުގެ ތެރޭގައި ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާއަށް މި ވަގުތު ދިމާވެފައި މި އޮތީ ވަރަށް ހިތާމަވެރި ކަމެއް. މިކަމުން އަރައިގަތުމަށް ޓަކައި
ވެވެން އޮތް ހުރިހާ އެހީއެއް ދިވެހި ސަރުކާރުންނާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި ލޮބުވެތި ރައް ޔިތުންގެ ފަރާތުން
ލިބޭނެ ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ގަ ބޫލުކުރަން. ލިބެންވާނެ. ލިބެންޖެހޭނެ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދަތިވާ ދުވަސްވަރު އަޅުގަ ނޑު
އެކަކު އަނެކަކާ އަޅަ އިނުލާ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ ދެން ކޮން ބަޔަކުތޯ އަޅުގަ ނޑުމެންނާ އަޅަ އިލާނީ. ޒަމާނުއްސުރެ އޮތް
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެއްބައިވަންތަކަމާއި އުޚުވަތތެރި ކަން ގެއްލޭ ގޮތަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެކަކު ވެސް
މަސައްކަތްކޮށްގެންވާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން ވެސް މަސައްކަތްކުރަންވާނީ
ހެވަށް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާއަށް.
ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އައްޑު އަތޮޅު ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައިވާ ހިތާމަވެރި ހާދިސާގައި
އަޅުގަ ނޑާއި އަޅުގަ ނޑުގެ ދާއިރާގެ އެންމެހައި ރައްޔިތުން ވެސް ބައިވެރިވަން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ، އަޅުގަ ނޑުމެން
އަދި އައްޑު އަތޮޅު އެކަންޏެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން ބޭސްފަރުވާއަށް ދާ ތަނެއް
އިންޑިޔާ އެއީ. އިންޑިޔާގައި ވެސް ހަމަ މ ހާދިސާ ދިމާވެގެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާތަކު ން ބޭސްފަރުވާއަށް ގޮ އްސަ
ތިބި އެކިއެކި ފަރާތްތައް އެ ތަންތާގައި ފެންބޮޑުވެގެން މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ތަންތަން ، އެ ހޮސްޕިޓަލްތައް ނޫން
އެހެން ތަންތަނަށް ބަދަލުކުރެވެމުން ވެސް އެބަދޭ. ހިތާމައަކީ މިގޮތަށް ބޭސްފަރުވާއަށް ގޮއްސަ ތިބި ބައެއް ޢާއިލާތަކުން
82

ގުޅާފައި މި ބުނަނީ، ތިމަންނަމެން ތިބި ހޮޓަލަށް ޢަރަބި ޤަ އުމުތަކާއި އަދި އެހެނިހެން ޤައުމުތަކުގެ އެމްބަސީތަކުން
އައިސް އެ މީހުންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ކަންތައްތައް ކޮށްދީ، އެ މީސްމީހުން އެ ތަންތަނަށް ބަދަލުކޮށް، އަމިއްލަ
ވެހިކަލްތަކުގައި އައިސް ކަންތައްތައް ކޮށްދޭއިރު ތިމަންމެން ތިބި އަނގަނަގައިގެން ވަރަށް ކަންބޮޑުވެފައޭ. ވަރަށް
އަސަރުކޮށްފައޭ ތިބީ. ކީއްވެތޯ ތިމަންމެންނަށް އެކަން އެގޮތަށް ނުކޮށްދެއްވަންވީ؟ މިއީ މިހާރުވެސް ހަމަ އުފެދިގެން އުޅޭ
ސުވާލުތަކެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން މިތަނަށް އައިސް މި ތިބީ ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަން ރާއްޖޭގައި އިންޑިޔާގައި ހުންނަ އެމްބަސީއަށް، މިހެން ކަންތައްތައް ނުކޮށް، ރާއްޖޭގެ
ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެއްވުމަށް. އެއީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. އަޅުގަ ނޑަށް އެބަ އެނގޭ
މިތާ ހުރި މިސާލަކަށް އިންޑިއަން އެމްބަސީގައި އިންޑިޔާ މީހަކަށް ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާ އިންޑިއަން އެމްބަސީން ހަމަ
ސީދާ ނުކުމެގެން ޝަރީޢަތަށް ދާންވެއްޖެއްޔާ ޝަރީޢަތަށް އެބަދޭ. އިންޑިޔާގެ ރައްޔިތަކަށް ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާ އެ
މީހެއްގެ ކަންތައް ޙައްލުކުރުމަށް ޓަކައި އެމްބަސީގެ އިސް އޮފިޝަލުން ނުކުމެގެން، ހަމަ ސީދާ އެމްބެސެޑަރު ވެސް
ނުކުމެގެން އެބަ އުޅުއްވާ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް އެ މަންޒަރެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ރާއްޖެއަކުން ނުފެނޭ.
އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް އޮތް
ބިރުވެރިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ނައްތާލުމަށް ޓަކައި ނޫނިއްޔާ ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލާ ބެހޭ ގޮތުން
ހުށަހަޅާފައިވާ ގާނޫނު؛ ގާނޫނަކީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ގާނޫނު ފުރިހަމަވެގެންދާނީ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުގެ މާލީ
ބަދަލު ލިބޭނެ ނިޒާމެއް ވެސް އެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ލިބިގެން ޙައްލެއް ލިބިގެން ދާންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު
ގޮވާލަން، އެ ގާނޫނު ފުރިހަމަވެގެން އަންނައިރުގައި އެ ގާނޫނަށް އެ ޗެޕްޓަރު އިތުރުކޮށްފައި އެ ބަޔާ ވެސް އެ އްކޮށް
ލުމަށް. އަޅުގަ ނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުން އަނެއްކާ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުން ލިބިދޭ މާލީ ގެންލުމުގެ
ބަދަލަށް އަނެއްކާ ވަކި ގާނޫނެއް ހަދަން މި އޮތީ ރޭވިފަ. ވީމާ، އެއަށްވުރެ މާ ފަސޭހަވާނެނޫންހޭ، އެ ގާނޫނުގެ
ތެރެއަށް މި ޗެޕްޓަރު އިތުރުކޮށްފައި އެއް ގާނޫނަކަށް ހަދައިފިއްޔާ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު
މަތިވެގެން މި ދަނީ ރަށްފުށުގައި ، ޚާއްޞަކޮށް ރަށްފުށުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިވެގެންދަނީ ރާޅެއްގެ ކޮޅު
ހިއްލައިލިކަމުގައި ވިޔަސް މުޅި ޢުމްރާނީ ތަރައްޤީއަށް އެ ދުވަސްވަރުގައި ކުރެވިފައި ހުންނަ މުޅި މަސައްކަތް އެއްކޮށް
ގިރާލައިގެން ދާ ތަން އެބައާދޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިކަންކަމުގެ ބަދަލު ލިބޭ ތަނެއް ނާދޭ. އަޅުގަ ނޑަށް މަޢުލޫމާތު
ލިބޭ ގޮތުގައި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މިހާހިސާބުން މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާފައިވާ ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަ އި ނިމުނީ. އެހެންކަމުން، ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ
83

ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ބެހޭ ބިލުގެ ތިން
ވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. ނިޒާމީ މައްސަލައެއް. މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
(ނިޒާމީ މައްސަލަ)
ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު މި މާލަމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު މި ބިލަށް ވާހަކަދައްކާކަށް
ނެތް. އަނެއްކާ ބާކީ ފުދޭވަރަކަށް ޓައިމް އެބައޮތް. އަޅުގަ ނޑު މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ދޭން ބޭނުންވާ މެސެޖު ނުދެވިގެން
އުޅެނިކޮށް، އަދި މި ގާނޫނަށް އަޅުގަ ނޑު ލާން ބޭނުންވާ އިޞްލާޙެއް، އަޅުގަ ނޑު ވިސްނުން ލުމުގެ ކުރިން
އަޅުގަ ނޑަށް ލިބިފައި އޮތް ފުރުޞަތު ނިގުޅައިގެންނެވީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ވާހަކަދައްކަން ބަޔަކު ނެތިއްޔާ އެ
ފުރުޞަތު ލިބެންޖެހޭނެހެން. އެކަމާ އަޅުގަ ނޑު ރެ ޔާއި ދުވާލު މި ދައްކަނީ، ތި ރިޔާސަތުގައި އިންނަވާ ބޭފުޅަކު އެ
ބޭފުޅެއްގެ އަމިއްލަ ތަރިކައެއްގެ ގޮތަށް ދެކިގެން، އޭނަ އެހާ ޚުދުމުޚްތާރުކޮށް ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓަވަމުންދާ ވާހަކަ. މީ
އަބަދު ދައްކާކަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ހަމަ ކަން ތި ކުރެއްވީ ހަމަ އެ
ބީދައިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ގޮވާލަން ތި ކަންތައްތައް ތި ގޮތަށް ނުކުރައްވާށޭ. މީ ތި ބޭފުޅުން އަމިއްލަ ތަރިކައެއް
ނޫން. ތި ބޭފުޅުންނެއް ނޫން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތަނަށް ވެއްދީ. ރައްޔިތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ތަނަށް ވައްދާފައި ތިބީ.
ކީކޭތޯ ތި ބޭފުޅުންނަށް ހީވެގެން ތި އުޅެނީ؟ އަޅުގަ ނޑުމެން އަތްބަނދެގެން ނުގެންގުޅެވޭނެ އަބަދަކު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން ތި ހުށަހެޅުއްވީ. ދެން އޮންނާނީ މި ރިޕޯޓު ފާސްކުރުމަށް ނެގޭ ވޯޓު ނެގުން.
އެހެންކަމުން، މި ވޯ ޓު ނެގުން އޮންނާނީ މިއަދު 1:30ގައި. މިހާހިސާބުން 1:30ގެ ވޯޓަށް ތަންދެމުން މި ވަގުތު
މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ މެދު ކަ ނޑާލަން.
[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 13:10 އިން 13:32 އަށް]
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖލީހުގެ ރައީސް ޢަބްދުاله މަސީޙް މުޙައްމަދު)
7. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން.
84

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ال ساّلم عليكم. މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަން ކަމަށް. އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7، ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި
ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިދާރީ މޭޒުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑުކޮޅުތައް ޗެކު ކޮށްލަދެއްވުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްއަރުވަން. ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން ކަމަށް.
މިއަދުގެ ފުރަތަމަ ވޯޓަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަކާ ގުޅޭގޮތުން ދަންނަވައިލާ؛ އިޞްލާޙެއް
ގެނައުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލަކާ ގުޅޭގޮތުން ދަންނަވާ އިޞްލާޙެއް. ދަންނަވައިލާނަން. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު
ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަ އި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 73
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 52
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 07
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 52
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 64
ޖުމްލަ: 52
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސްނުވޭ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
85

މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 73. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 52. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 7. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 52. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 64. ޖުމުލަ؛ 52. އެހެންކަމުން، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް
އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާހެއް ނުވި. މިގޮތަށް ފާސްނުވުމާ ގުޅިގެން އަދި
އިތުރު ވޯޓަކަށް ދަންނަވާލަންޖެހޭ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުން، އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 85 ވަނަ މާއްދާ ދަންނަވައިލާނަން. 85 ވަނަ
މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، މި ދަންނަވާ ގޮތަށް. ފާސްކުރުމަށް އެދި ވޯޓަށް އެހުމުން ބިލު ފާސްވެއްޖެ
ކަމަށް ވާނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ތަސްދީގު ކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ފެށިގެންދާނޭ. 85 ވަނަ މާއްދާގެ (މ)
ގައި ވަނީ ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށް ނުފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި އެ ބިލު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް އަނބުރާ
ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ވޯޓަށް އަހާނީއޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 85 ވަނަ
މާއްދާގެ (މ)ގެ ދަށުން އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 73
86

ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 45
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 03
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 24
ޖުމްލަ: 47
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވައިލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 73. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 45. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 2. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުން ނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 3. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 24. ޖުމުލަ؛ 47. އެހެންކަމުން،
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާ މިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (މ)ގެ ދަށުން
އަނބުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މި ބިލު ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ކަ ނޑައަޅަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ ތިންވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް
ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ
ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން
87

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 73
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 47
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 20
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ޖުމްލަ: 67
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 73. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 20. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ޖުމުލަ؛ 67. އެހެންކަމުން،
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، ގާނޫނު ނަންބަރު
3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މި
ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން ދަންނަވާލަން. މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް 7 މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީއަކަށް
ފޮނުވުމަށް ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވައި، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ތާއީދުކުރައްވާފައިވޭ. އެހެންވީމާ ، ދެން އޮންނާނީ މި ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓަށް އެހުން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 4 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ. ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވައި،
ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ތާއީދުކުރެއްވި ހުށަހެޅުއްވުން. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006
(ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް، 7 މެންބަރުންގެ ވަގުތީ
88

ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް. މި ހުށަހެޅުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން
އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން.
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ.
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 73
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 47
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 49
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 25
ޖުމްލަ: 49
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 73. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 2. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 25. ޖުމުލަ؛ 49. އެހެންކަމުން،
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ހުށަހަޅުއްވައި، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމްދީދީ ހުށަހެޅުއްވި، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގެ ގާނޫނު) އަ ށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު
ދިރާސާކުރެއްވުމަށް 7 މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންކަމުން، ދެން
89

އޮންނާނީ 7 މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީއަށް ނަން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު. އެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު
ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކަށް.
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ ހުށަހެޅިގެންދިޔަ 7 މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީއަށް ނަންތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް
ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކޮށްލާނަން. ޖަމީލް ޢުޘްމާން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. -2
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. -3 ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ.
-4 ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު. -5 ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު.
-6 ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް، -7 މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ޝަރީފް. ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު ތާއީދުކޮށްދެއްވުން އެދެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތާއީދުކުރައްވާ މެންބަރަކަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝުޖާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު
ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް
ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ މިހާރު މަނިކުފާނު ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަކަށް ކުރިއަށްގެންދަވާ މަޖިލީހެއް ވީމަ،
އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން ހަމަ 7 ނަމަށް ވެސް މަސީޙްގެ ނަން.
90

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނެންގެވި ފުރުޞަތުގައި ކޮމިޓީއެއް ހުށަހަޅުއްވާފައެއް ނުވޭ. އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި
އަރުވަނީ، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ ޢާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ ހުށަހަޅާލި ލިސްޓުގައި ވެސް އަދާލަތު ޕާޓީގެ ފަރާތުން ބޭފުޅަކު ނުހިމަނައި،
ތަކުރާރުކޮށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަނިކުފާނު އެންމެ ފަހު ދުވަހު ވެސް އެކަން ކުރައްވާފައި އޮތީ. އަނެއްކާ
މިއަދު ވެސް މަނިކުފާނު ތި މަޖިލިސް ގެންދަވަނީކީ ރަނގަޅަކަށް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ލިސްޓު ހުށަހަޅައިލާނަން.
އަޅުގަ ނޑު ވެސް ތާއީދުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މަޚްލޫފް ހުށަހެޅި ލިސްޓަށް. ހުރިހާ ނަމަކަށް ވެސް މަސީޙްގެ ނަން
ޖައްސަވައިގެން ކުރިއަށްގެންދަވާ!
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ލިބިވަޑައިގެންނެވި ފުރުޞަތުގައި ލިސްޓެއް ހުށަހަޅުއްވާފައެއް ނުވޭ. މެދު ހެންވޭރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަޖިލިސް ހަމަ ތި ގެންދަވަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް.
އަދި ގާނޫނުތަކާ ވެސް ޚިލާފަށް ކަމަށް ވާތީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ލިސްޓުގައި މަސީޙްގެ އިތުރަށް ރުބޭލް ހިމަނާލަން
ބޭނުންވާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން ފުރުޞަތު ބަންދުވީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފަސްވަނަ ވޯޓަށް
ދަންނަވާލަން. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކު ހުށަހަޅުއްވައި ، ބާރަށު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު ތާއީދުކުރެއްވި ލި ސްޓު އިއްވައިދެއްވުމަށް އަމީންޢާއްމަށް ދަންނަވަން.
އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެވުން:
91

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކު ހުށަހަޅުއްވައި، ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު ތާއީދުކުރައްވާ ލިސްޓުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ 7 ބޭފުޅުންނަކީ؛ -1 ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން. -2 ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. -3 ފޭދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ. -4 ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު. -5 ކެޔޮދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހީމް. -6 ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު
އިސްމާޢީލް. -7 މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ އެ އިއްވެވި ލިސްޓާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކު.
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު.
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 48
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 05
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 53
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 27
ޖުމްލަ: 53
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
92

މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 48. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 5. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 2. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 53. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 27. ޖުމު ލަ؛ 53. އެހެންކަމުން، މި
ލިސްޓު ފާސްވެއްޖެ. މިގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނު) އަށް
އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް މި ފާސްވި 7 މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީއަށް ބިލު ހިނގައްޖެ ކަމުގައި
ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ މިއަދުގެ 6 ވަނަ ވޯޓަށް. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ގ.
މާވާރުލު، އަލްފާޟިލް ޙަސަން ޒުހައިރު މުޙައްމަދު ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ޖުމްލަ: 67
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
93

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ޖުމުލަ؛ 67. އެހެންކަމުން، ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ގ. މާވާރުލު، އަލްފާޟިލް ޙަސަން ޒުހައިރު މުޙައްމަދު ޢައްޔަންކުރުމަށް ރުހުން
ދެއްވުމަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 7 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ލ.
މާވަށް/ ނަލަމަލަ، އަލްފާޟިލް ނަޞްރުاله ޖަމީލް ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
94

ޖުމްލަ: 67
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ޖުމުލަ؛ 67. އެހެންކަމުން، ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ލ. މާވަށް/ ނަލަމަލަ، އަލްފާޟިލް ނަޞްރުاله ޖަމީލް ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް ރުހުން
ދެއްވުމަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 8 ވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ގ. ގޮފި /
އަލްއުސްތާޛާ ފާޠިމަތު މިންހަތު ޢިއްޒަތު ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
95

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ޖުމްލަ: 67
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ޖުމުލަ؛ 67. އެހެންކަމުން، ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް، ގ. ގޮފި އަލްއުސްތާޛާ ފާޠިމަތު މިންހަތު ޢިއްޒަތު ޢައްޔަންކުރުމަށް ރުހުން ދެއްވުމަށް
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 9 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް ގދ.
ހޯނޑެއްދޫ ވައިލެޓްފެހި، އަލްފާޟިލާ އާމިނަތު ފަރީޝާ ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
96

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ޖުމްލަ: 68
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ޖުމުލަ؛ 68. އެހެންކަމުން، ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލް ގެ މެންބަރުކަމަށް ގދ. ހޯނޑެއްދޫ ވައިލެޓްފެހި، އަލްފާޟިލާ އާމިނަތު ފަރީޝާ ޢައްޔަންކުރުމަށް
ރުހުން ދެއްވުމަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 10 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރެއްވުމަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރުކަމަށް، މއ.
ޕެންޒީވިލާ އަލްއުސްތާޛާ ޢާ އިޝަތު ޢަޒުފާ ޢަބްދުލްޣަފޫރު ޢައްޔަންކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
97

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ޖުމްލަ: 68
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓު ގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ޖުމުލަ؛ 68. އެހެންކަމުން، ޓެކްސް އެޕީލް
ޓްރައިބިއުނަލް ގެ މެންބަރުކަމަށް މއ. ޕެންޒީވިލާ އަލްއުސްތާ ޛާ އައިޝަތު ޢަޒުފާ ޢަބްދުލްޣަފޫރު ޢައްޔަންކުރުމަށް ރުހުން
ދެއްވުމަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. މިގޮތަށް
ފާސްވުމާ ގުޅިގެން ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލަށް ޢައްޔަންކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ރުހުންދެއްވައި މި ނިމުނީ. އެހެންވީމާ، ދެން ހުރި ނަންތަކަށް ވޯޓަށް އެހުމެއް ނޯންނާނެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 11 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި
ގއ. ވިލިނގިލީ ވައިޖެހޭގޭ އަލްފާޟިލް ޝަހީދު މުޙައްމަދުގެ ނަންފުޅު ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
98

ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 61
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 61
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 31
ޖުމްލަ: 61
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 61. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 61. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 31. ޖުމުލަ؛ 61. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް ޢަ އްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި ގއ. ވިލިނގިލީ ވައިޖެހޭގޭ އަލްފާޟިލް ޝަހީދު މުޙައްމަދުގެ
ނަންފުޅު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 12 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވާލަނީ. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ
މުޙައްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ
ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަ އި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު
99

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 61
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 62
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 32
ޖުމްލަ: 62
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 61. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު 1. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 62. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 32. ޖުމުލަ؛ 62. އެހެންކަމުން،
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު
17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް
މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 13 ވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެލެކޮމިޔުނިކޭޝަންގެ ބިލު، ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
100

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 07
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 28
ޖުމްލަ: 54
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 54. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 7. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 54. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 28. ޖުމުލަ؛ 54. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން
މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަމީތު އަޙްމަދުމަނިކު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޓެލެކޮމިޔުނިކޭޝަންގެ ބިލު، ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ
އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 14 ވަނަ ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު
ޙުސައިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކޮމިޔުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަ އި ނިންމެވި
ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
101

[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 04
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 28
ޖުމްލަ: 54
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 54. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 4. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 54. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 28. ޖުމުލަ؛ 54. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން
ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކޮމިޔުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ އޮފް
މޯލްޑީވްސްގެ ބިލު، ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވަ އި ނިންމެވި ގޮތަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ
އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
102

މިއަދުގެ 15 ވަނަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވައިލަނީ. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ބޮއިކޮޓު ކުރުމަށް ގޮވައިލުމާއި ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު
އެޅުމަށް ގޮވައިލުން މަނާކުރާ ބިލު، ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 49
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 14
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 63
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 32
ޖުމްލަ: 63
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވައިލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 14. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 63. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 32. ޖުމުލަ؛ 63. އެހެންކަމުން،
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން
103

ބޮއިކޮޓުކުރުމަށް ގޮވައިލުމާއި ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދަތިކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ގޮވައިލުން މަނާކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 16 ވަނަ ވޯޓު ، އަދި އެންމެ ފަހު ވޯޓު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމާ ބެހޭ ބިލު، ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 85
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 63
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 58
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 58
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 30
ޖުމްލަ: 58
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދަންނަވާލަނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދު؛ 85. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 63. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 58. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު
104

ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 58. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 30. ޖުމުލަ؛ 58. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އޯޒޯން ފަށަލަ ހިމާޔަތްކުރުމަށް
ފިޔަވަޅު އެޅުމާ ބެހޭ ބިލު، ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތަށް ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ
އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ.
ނިންމުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނުހަނު އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޑިމޮކްރެޓިކް ރޫހު ވަރަށް ވަރުގަދަ.
ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 26 ނޮވެންބަރު 2015 ވާ ބުރާސްފަތި ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:00 ގައި.
والحمد هل ر ب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.
____
105